



EASO
Κατευθυντήριες
γραμμές για τις
συνθήκες υποδοχής
ασυνόδευτων
παιδιών:
επιχειρησιακά
πρότυπα και δείκτες

Σειρά πρακτικών οδηγιών της EASO

Δεκέμβριος 2018



EASO
Κατευθυντήριες
γραμμές για τις
συνθήκες υποδοχής
ασυνόδευτων
παιδιών:
επιχειρησιακά
πρότυπα και δείκτες

Σειρά πρακτικών οδηγιών της EASO

Δεκέμβριος 2018

Ημερομηνία σύνταξης: 27 Αυγούστου 2018.

Ούτε η EASO ούτε οποιοδήποτε πρόσωπο ενεργεί εξ ονόματός της ευθύνεται για ενδεχόμενη χρήση των παρακάτω πληροφοριών.

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2018

Print	ISBN 978-92-9494-949-3	doi:10.2847/96416	BZ-01-18-726-EL-C
PDF	ISBN 978-92-9494-924-0	doi:10.2847/671024	BZ-01-18-726-EL-N

© Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο, 2018

Η αναπαραγωγή επιτρέπεται εφόσον αναφέρεται η πηγή.

Για κάθε χρήση ή αναπαραγωγή φωτογραφιών ή άλλου υλικού τα οποία δεν καλύπτονται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας της EASO πρέπει να ζητείται απευθείας η άδεια των κατόχων των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Περιεχόμενα

Κατάλογος συντομογραφιών.....	5
Εισαγωγή.....	6
Εισαγωγικές παρατηρήσεις.....	6
Ευαλωτότητα των ασυνόδευτων παιδιών.....	7
Η αρχή του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού.....	8
Πεδίο εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών.....	10
Νομικό πλαίσιο και γενικές αρχές.....	13
Διάρθρωση και μορφή.....	14
Πώς να διαβάσετε τις κατευθυντήριες γραμμές.....	16
1. Ενημέρωση, συμμετοχή και εκπροσώπηση ασυνόδευτων παιδιών.....	18
1.1 Ενημέρωση.....	19
1.2 Συμμετοχή.....	21
1.3 Εκπροσώπηση.....	22
2. Ειδικές ανάγκες και κίνδυνοι για την ασφάλεια.....	24
2.1 Ειδικές ανάγκες.....	25
2.2 Κίνδυνοι για την ασφάλεια.....	27
3. Εγκατάσταση.....	30
4. Καθημερινή φροντίδα.....	33
5. Προσωπικό.....	38
6. Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.....	42
7. Εκπαίδευση - Προπαρασκευαστικά μαθήματα και επαγγελματική κατάρτιση.....	46
7.1 Πρόσβαση στο εκπαιδευτικό σύστημα και άλλες εκπαιδευτικές ρυθμίσεις.....	47
7.2 Προπαρασκευαστικά μαθήματα.....	48
7.3 Πρόσβαση σε επαγγελματική κατάρτιση.....	49
8. Σίτιση, ρουχισμός και άλλα μη διατροφικά προϊόντα, και βοηθήματα.....	50
8.1 Σίτιση.....	51
8.2 Ρουχισμός και άλλα μη διατροφικά προϊόντα.....	52
8.3 Βοήθημα για τα καθημερινά έξοδα.....	55
9. Στέγαση.....	56
9.1 Τοποθεσία.....	56
9.2 Υποδομή.....	58
9.3 Ασφάλεια.....	61
9.4 Κοινόχρηστοι χώροι.....	62
9.5 Συνθήκες υγιεινής.....	64
9.6 Συντήρηση.....	65
9.7 Εξοπλισμός και υπηρεσίες επικοινωνίας.....	66
Παράρτημα - Συνοπτικός πίνακας.....	68

Κατάλογος συντομογραφιών

ΕΒ	Έμφυλη βία
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΚΕΣΑ	Κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου
Κράτη της ΕΕ+	Τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Νορβηγία και η Ελβετία
ΜΚΟ	Μη κυβερνητική οργάνωση
ΟΣΥ	Οδηγία 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (αναδιατύπωση)
ΣΔΠ	Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (1989)
ΤΔΛ	Τυποποιημένη διαδικασία λειτουργίας
Ύπατη Αρμοστεία	Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες
Χάρτης της ΕΕ	Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
COM	Ευρωπαϊκή Επιτροπή
EASO	Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο
FRA	Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εισαγωγή

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Η αναδιατυπωμένη **οδηγία για τις συνθήκες υποδοχής** (οδηγία 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, στο εξής ΟΣΥ) καθορίζει τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία. Σκοπός της είναι η εξασφάλιση αξιοπρεπούς επιπέδου και συγκρίσιμων συνθηκών διαβίωσης σε όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ταυτόχρονα, η ΟΣΥ αφήνει σημαντικά περιθώρια διακριτικής ευχέρειας όσον αφορά τον ορισμό του αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης και τους τρόπους με τους οποίους θα πρέπει να επιτυγχάνεται. Παράλληλα, παρατηρούνται μεγάλες διαφορές όσον αφορά τη συγκρότηση των εθνικών συστημάτων υποδοχής και τα επιμέρους στοιχεία των παρεχόμενων συνθηκών υποδοχής, με αποτέλεσμα τα πρότυπα των συνθηκών υποδοχής να συνεχίζουν να διαφέρουν στα κράτη μέλη, στη Νορβηγία και στην Ελβετία (κράτη της ΕΕ+)⁽¹⁾.

Στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα δράσης για τη μετανάστευση⁽²⁾ υπογραμμίστηκε η σημασία ενός σαφούς συστήματος υποδοχής των αιτούντων διεθνή προστασία στο πλαίσιο μιας ισχυρής κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής για το άσυλο. Ειδικότερα, γίνεται αναφορά στην ανάγκη περαιτέρω καθοδήγησης για τη βελτίωση των προτύπων όσον αφορά τις συνθήκες υποδοχής σε όλα τα κράτη μέλη.

Η άφιξη ευάλωτων μεταναστών στην ΕΕ, και ιδίως παιδιών, μεταξύ άλλων ασυνόδευτων παιδιών, δημιουργεί σημαντικές προκλήσεις για τα εθνικά συστήματα και τις εθνικές διοικήσεις, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων προστασίας των παιδιών. Τα συστήματα αυτά, αντιμέτωπα με την ανάγκη να παρέχουν, μεταξύ άλλων, προσωπικό με κατάλληλα προσόντα για την αντιμετώπιση και την κάλυψη ειδικών αναγκών, κατάλληλα καταλύματα και πρόσθετους πόρους για εκπαίδευση και για την πρόληψη της εξαφάνισης παιδιών, δέχονται ολοένα και μεγαλύτερες πιέσεις.

Παρότι οι *Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΣΟ για τις συνθήκες υποδοχής: πρότυπα διαδικασιών και δείκτες* (2016) εφαρμόζονται σε όλους τους αιτούντες διεθνή προστασία, οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές επικεντρώνονται σε πτυχές που αφορούν ειδικά τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων παιδιών⁽³⁾ καθώς και τις ειδικές ανάγκες τους. Λόγω της **ευαλωτότητάς** τους, τα παιδιά-μετανάστες, και ιδίως τα ασυνόδευτα παιδιά, χρειάζονται ειδική και κατάλληλη προστασία. Ως εκ τούτου, τα πρότυπα και οι δείκτες που περιγράφονται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές εξετάζουν τις ειδικές ανάγκες των ασυνόδευτων παιδιών⁽⁴⁾. Παρ' όλα αυτά, τα πρότυπα και οι δείκτες που περιγράφονται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές μπορούν επίσης να εφαρμόζονται σε συνοδευόμενα παιδιά, π.χ. όσον αφορά τον προσδιορισμό ειδικών αναγκών υποδοχής των παιδιών, την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, την εκπαίδευση, καθώς και δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου και ομαδικές δραστηριότητες. Οι ανάγκες υποδοχής των συνοδευόμενων παιδιών εξετάζονται επίσης, σε κάποιο βαθμό, στις προαναφερθείσες *Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΣΟ για τις συνθήκες υποδοχής* (2016).

Γενικός στόχος του παρόντος εγγράφου είναι να υποστηρίξει τα κράτη της ΕΕ+ κατά την εφαρμογή βασικών διατάξεων της ΟΣΥ και παράλληλα να διασφαλίσει ικανοποιητικό επίπεδο διαβίωσης των ασυνόδευτων παιδιών λαμβανομένων υπόψη των ειδικών αναγκών υποδοχής τους.

Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές έχουν σχεδιαστεί για να εξυπηρετούν **πολλαπλούς σκοπούς**:

- σε **επίπεδο πολιτικής**, αποτελούν ένα εργαλείο για την υποστήριξη των μεταρρυθμίσεων ή της ανάπτυξης προτύπων υποδοχής και λειτουργεί ως πλαίσιο για την καθιέρωση/περαιτέρω ανάπτυξη των προτύπων υποδοχής,
- σε **επιχειρησιακό επίπεδο**, μπορούν να αξιοποιηθούν από τις αρχές/τους φορείς υποδοχής, και ειδικότερα από τις αρχές ή τους φορείς που εργάζονται με ασυνόδευτα παιδιά, για την υποστήριξη του σχεδιασμού/

⁽¹⁾ Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, *Current migration situation in the EU: Oversight of reception facilities with reference to oversight of reception facilities for children*, σ. 4.

⁽²⁾ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Ευρωπαϊκό πρόγραμμα δράσης για τη μετανάστευση*, 13 Μαΐου 2015, COM(2015) 240- για την προστασία των παιδιών-μεταναστών, βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο: Η προστασία των παιδιών-μεταναστών*, 12 Απριλίου 2017, COM(2017) 211 final, σημείο 4, σ. 8 και επ.

⁽³⁾ Για ορισμό των «ασυνόδευτων παιδιών», βλ. σ. 10.

⁽⁴⁾ Βάσει συζητήσεων στο πλαίσιο του δικτύου αρχών υποδοχής της ΕΑΣΟ και σύμφωνα με την *Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο: Η προστασία των παιδιών-μεταναστών*, 12 Απριλίου 2017, COM(2017) 211 final, η εκπόνηση κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες για την υποδοχή ασυνόδευτων ανηλίκων προσδιορίστηκε ως προτεραιότητα στο πλαίσιο του δικτύου το 2017.

της λειτουργίας χώρων υποδοχής, για την παροχή κατάλληλης φροντίδας ανάλογα με τις ειδικές ανάγκες και/ή για την υποστήριξη του προσωπικού και της κατάρτισής του.

Ως εκ τούτου, η ομάδα στην οποία απευθύνονται οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές για τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων παιδιών απαρτίζεται από τα άτομα που εργάζονται με ασυνόδευτα παιδιά καθώς και τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής. Οι κατευθυντήριες γραμμές εστιάζουν στις αρχές υποδοχής και έχουν συνταχθεί με γνώμονα το προσωπικό υποδοχής. Ωστόσο, περιλαμβάνουν στοιχεία τα οποία μπορούν να αφορούν ευρύ φάσμα μελών του προσωπικού, ανεξάρτητα από τη θέση και το επάγγελμά τους. Επομένως, στα **άτομα που εργάζονται με ασυνόδευτα παιδιά** περιλαμβάνονται όλα τα άτομα που βρίσκονται σε άμεση επαφή με ασυνόδευτα παιδιά στο πλαίσιο της υποδοχής, ανεξαρτήτως του εργοδότη τους (κράτος ή δήμοι, διακυβερνητικοί οργανισμοί, μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ, ιδιώτες εργολάβοι κ.λπ.). Ειδικότερα, περιλαμβάνονται κοινωνικοί λειτουργοί, εκπαιδευτικοί και επαγγελματίες υγείας, υπάλληλοι αρμόδιοι για την καταγραφή, διερμηνείες, διαχειριστές εγκαταστάσεων, υπεύθυνοι για θέματα διοίκησης/συντονισμού, καθώς και εκπρόσωποι.

Επιπλέον, οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές θα μπορούσαν να αποτελέσουν τη **βάση για την ανάπτυξη πλαισίων παρακολούθησης** με σκοπό την εκτίμηση της ποιότητας των εθνικών συστημάτων υποδοχής.

Η διαδικασία εκπόνησης του παρόντος εγγράφου ακολουθεί την καθιερωμένη μεθοδολογία του μητρώου ποιότητας της EASO. Το έγγραφο συντάχθηκε από ομάδα εργασίας στην οποία συμμετείχαν εμπειρογνώμονες από τα κράτη μέλη και η οποία έλαβε υπόψη τα προκαταρκτικά στοιχεία που υποβλήθηκαν και τις διαβουλεύσεις με μια ομάδα αναφοράς στον τομέα της υποδοχής και των θεμελιωδών δικαιωμάτων, που περιλάμβανε μεταξύ άλλων την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (FRA), την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR), το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες και τους Εξόριστους (ECRE) και τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ). Πριν από την τελική επίσημη έγκριση των κατευθυντήριων γραμμών από το διοικητικό συμβούλιο της EASO, ζητήθηκε η γνώμη του δικτύου αρχών υποδοχής της EASO, το οποίο απαρτίζουν οι αρμόδιες αρχές των κρατών της ΕΕ+.

Ευαλωτότητα των ασυνόδευτων παιδιών

Τα ασυνόδευτα παιδιά-μετανάστες χρειάζονται ειδική και κατάλληλη προστασία⁽⁵⁾. Βρίσκονται σε ιδιαίτερα ευάλωτη κατάσταση λόγω της ηλικίας τους, της απόστασης που τα χωρίζει από τον τόπο κατοικίας τους και του χωρισμού τους από τους γονείς ή τα πρόσωπα που τα φροντίζουν. Είναι εκτεθειμένα σε κινδύνους και πιθανώς έχουν υπάρξει μάρτυρες ακραίων μορφών βίας, εκμετάλλευσης, εμπορίας ανθρώπων, σωματικής, ψυχολογικής και σεξουαλικής κακοποίησης πριν και/ή μετά την άφιξή τους στην επικράτεια της ΕΕ. Τα παιδιά αυτά κινδυνεύουν ενδεχομένως να περιθωριοποιηθούν και να εμπλακούν σε εγκληματική δραστηριότητα ή ριζοσπαστικοποίηση. Τα ασυνόδευτα παιδιά, ως ιδιαίτερα ευάλωτη ομάδα, επηρεάζονται ευκολότερα από το περιβάλλον τους. Τα ασυνόδευτα κορίτσια, ιδίως, είναι εκτεθειμένα στον κίνδυνο πρώιμου ή καταναγκαστικού γάμου, καθώς οι οικογένειές τους αντιμετωπίζουν δυσχερείς συνθήκες ή επιθυμούν τον γάμο των θυγατέρων τους για να τις προστατεύσουν από περαιτέρω πράξεις σεξουαλικής βίας. Επιπλέον, τα ασυνόδευτα κορίτσια μπορεί να έχουν ήδη την ευθύνη της φροντίδας δικών τους παιδιών. Ιδιαίτερα ευάλωτα είναι επίσης τα ασυνόδευτα παιδιά με αναπηρίες· διατρέχουν υψηλό κίνδυνο να γίνουν θύματα βίας. Τα ασυνόδευτα παιδιά ενδέχεται επίσης να είναι ιδιαίτερα ευάλωτα λόγω της σεξουαλικής ταυτότητας, του γενετήσιου προσανατολισμού ή της έκφρασης του φύλου τους. Επομένως, η προστασία των παιδιών-μεταναστών, και ιδίως των ασυνόδευτων παιδιών, και η διασφάλιση του σεβασμού του συμφέροντός τους, ανεξάρτητα από το καθεστώς τους και σε όλα τα στάδια της διαδικασίας μετανάστευσης, συνιστά προτεραιότητα της ΕΕ⁽⁶⁾.

Η εκτίμηση της ευαλωτότητας και η αντιμετώπιση των αναγκών των ασυνόδευτων παιδιών, αντίστοιχα, δεν σημαίνει ότι δεν θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα δυνατά σημεία τους. Η αναγκαία επικέντρωση στην ευαλωτότητά τους δεν θα πρέπει να περιορίζει την ανάπτυξη κατάλληλων πολιτικών, στήριξης και πρακτικών φροντίδας προσαρμοσμένων στις ανάγκες και τις ικανότητες των ασυνόδευτων παιδιών, αναγνωρίζοντας παράλληλα την ανθεκτικότητά τους⁽⁷⁾.

⁽⁵⁾ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, Η προστασία των παιδιών-μεταναστών*, 12 Απριλίου 2017, COM(2017) 211 final.

⁽⁶⁾ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, Η προστασία των παιδιών-μεταναστών*, 12 Απριλίου 2017, COM(2017) 211 final.

⁽⁷⁾ Björklund, *Unaccompanied refugee minors in Finland - Challenges and good practices in a Nordic context*, 2015· Vervliet, *The trajectories of unaccompanied refugee minors: Aspirations, agency and psychosocial wellbeing*, 2013.

Η αρχή του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού

Ανεξάρτητα από το καθεστώς τους ως μεταναστών ή ως προσφύγων, τα ασυνόδευτα παιδιά έχουν καταρχήν όλα τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού του 1989 (ΣΔΠ). Το άρθρο 3 της ΣΔΠ ορίζει τα εξής: «Σε όλες τις αποφάσεις που αφορούν τα παιδιά, είτε αυτές λαμβάνονται από δημόσιους ή ιδιωτικούς οργανισμούς κοινωνικής προστασίας, είτε από τα δικαστήρια, τις διοικητικές αρχές ή από τα νομοθετικά όργανα, πρέπει να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού». Η Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Παιδιού εξέδωσε γενικά σχόλια με σκοπό την παροχή έγκυρης καθοδήγησης προς τα κράτη σχετικά με την ερμηνεία και την εφαρμογή της ΣΔΠ. Στα σχετικά γενικά σχόλια της Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Παιδιού όσον αφορά τα ασυνόδευτα παιδιά και την αρχή του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού συγκαταλέγονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- το Γενικό Σχόλιο αριθ. 12 (2009) για το δικαίωμα ακρόασης του παιδιού,
- το Γενικό Σχόλιο αριθ. 14 (2013) σχετικά με το δικαίωμα του παιδιού να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του,
- το Γενικό Σχόλιο αριθ. 22 (2017) σχετικά με τις γενικές αρχές όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα των παιδιών στο πλαίσιο της διεθνούς μετανάστευσης ⁽⁸⁾.

Η αρχή του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού διαπνέει επίσης όλες τις νομικές πράξεις του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου. Σύμφωνα με το άρθρο 23 της ΟΣΥ, το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού αποτελεί το πρωταρχικό μέλημα των κρατών μελών κατά την εφαρμογή των διατάξεων της ΟΣΥ σχετικά με τα παιδιά. Το άρθρο 24 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Χάρτης της ΕΕ) ορίζει ότι «σε όλες τις πράξεις που αφορούν τα παιδιά, είτε επιχειρούνται από δημόσιες αρχές είτε από ιδιωτικούς οργανισμούς, πρωταρχική σημασία πρέπει να δίνεται στο βέλτιστο συμφέρον του παιδιού». Ως εκ τούτου, κατά την εφαρμογή της ΟΣΥ, τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιδιώκουν την επίτευξη πλήρους συμμόρφωσης με την αρχή του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού, σύμφωνα με τη ΣΔΠ και τον Χάρτη της ΕΕ αντίστοιχα ⁽⁹⁾.

Κατά την εκτίμηση του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού, τα κράτη της ΕΕ+ λαμβάνουν δεόντως υπόψη ιδίως τους ακόλουθους παράγοντες:

- τις δυνατότητες επανένωσης της οικογένειας,
- την ποιότητα ζωής και την κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού, λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη το υπόβαθρο του παιδιού,
- ζητήματα ασφάλειας και προστασίας, ιδίως εάν υπάρχει κίνδυνος να καταστεί το παιδί θύμα εμπορίας ανθρώπων,
- τις απόψεις του παιδιού ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητά του ⁽¹⁰⁾.

Για περαιτέρω καθοδήγηση, στον *Πρακτικό οδηγό της EASO σχετικά με το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού στις διαδικασίες ασύλου* παρέχεται επισκόπηση της αρχής του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού μαζί με τη σχετική ορολογία, τις προϋποθέσεις και τις εγγυήσεις, τους δείκτες ευαλωτότητας και κινδύνου, καθώς και καθοδήγηση για τον τρόπο εκτίμησης του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού ⁽¹¹⁾.

Η εφαρμογή της αρχής του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα των προτύπων και των δεικτών που περιέχονται στο παρόν έγγραφο και θα πρέπει να τηρείται όσον αφορά τις παρεχόμενες συνθήκες υποδοχής στο πλαίσιο των εθνικών συστημάτων. Η πρακτική εφαρμογή της αρχής του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού επιβάλλει την αξιολόγηση διαφόρων στοιχείων, τα οποία λαμβάνονται υπόψη στη συνολική διαδικασία **εκτίμησης του βέλτιστου συμφέροντος**. Στα κεφάλαια σχετικά με τη συμμετοχή, τις ειδικές ανάγκες και τους κινδύνους, καθώς και σχετικά με την εγκατάσταση, την καθημερινή φροντίδα και την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, αναπτύσσεται αναλυτικά το εύρος των αναγκαίων και προτεινόμενων παραγόντων οι οποίοι υπεισέρχονται στην εκτίμηση του βέλτιστου συμφέροντος.

Τις εκτιμήσεις διενεργούν πρόσωπα τα οποία βρίσκονται σε άμεση επαφή με τα ασυνόδευτα παιδιά στο πλαίσιο της υποδοχής, ενώ πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο διεπιστημονικός χαρακτήρας της εκτίμησης του βέλτιστου συμφέροντος. Ο διεπιστημονικός χαρακτήρας της εκτίμησης του συμφέροντος σημαίνει ότι πρέπει να λαμβάνονται

⁽⁸⁾ Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την προστασία των δικαιωμάτων των διακινούμενων εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους (CMW), Κοινό Γενικό Σχόλιο αριθ. 3 (2017) της Επιτροπής για την προστασία των δικαιωμάτων των διακινούμενων εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους: Γενικό Σχόλιο αριθ. 22 (2017) της Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Παιδιού σχετικά με τις γενικές αρχές όσον αφορά τα δικαιώματα των παιδιών στο πλαίσιο της διεθνούς μετανάστευσης, 16 Νοεμβρίου 2017.

⁽⁹⁾ Αιτιολογική σκέψη 9 της ΟΣΥ.

⁽¹⁰⁾ Άρθρο 23 της ΟΣΥ.

⁽¹¹⁾ Για περαιτέρω καθοδήγηση σχετικά με την αρχή του συμφέροντος του παιδιού, βλ.: UNHCR, *Safe and Sound*, 2014· UNHCR/Διεθνής Επιτροπή Διάσωσης, *Field Handbook for the Implementation of UNHCR BID Guidelines*, 2011· UNHCR, *Guidelines on Determining the Best Interests of the Child*, 2008.

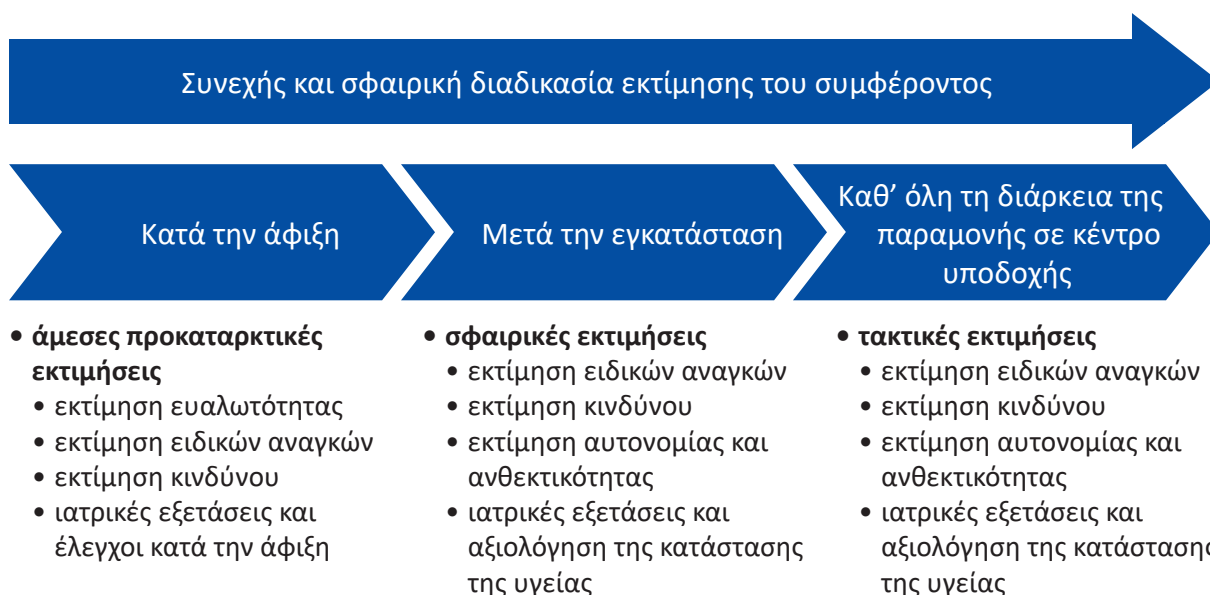
υπόψη οι οπτικές και οι γνώμες διαφόρων κατηγοριών επαγγελματιών των οποίων οι γνώμες είναι λυσιτελείς για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα (π.χ. εκπρόσωποι, χειριστές, κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι, ιατροί, παιδαγωγοί).

Οι εκτιμήσεις διενεργούνται σε διάφορα στάδια μετά την άφιξη. Σύμφωνα με το άρθρο 22 της ΟΣΥ, η εκτίμηση των ειδικών αναγκών υποδοχής δρομολογείται εντός εύλογου χρονικού διαστήματος από την άσκηση αίτησης για διεθνή προστασία. Επιπλέον, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι εν λόγω ειδικές ανάγκες υποδοχής αντιμετωπίζονται επίσης, σύμφωνα με τις διατάξεις της ΟΣΥ, εάν καταστούν εμφανείς σε μεταγενέστερο στάδιο της διαδικασίας ασύλου. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι η υποστήριξη που παρέχεται στους αιτούντες διεθνή προστασία οι οποίοι έχουν ειδικές ανάγκες υποδοχής σύμφωνα με την ΟΣΥ λαμβάνει υπόψη τις ειδικές ανάγκες υποδοχής τους καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου.

Επομένως, πρέπει να διενεργείται σε κάθε περίπτωση άμεση προκαταρκτική εκτίμηση της ευαλωτότητας, των ειδικών αναγκών και των κινδύνων (βλ. κεφάλαιο 2, Ειδικές ανάγκες και κίνδυνοι για την ασφάλεια) και στο στάδιο αυτό πρέπει να δρομολογείται εκτίμηση του βέλτιστου συμφέροντος. Οι ανωτέρω εκτιμήσεις πρέπει να διενεργούνται με σφαιρικό και τακτικό τρόπο σε συνδυασμό με τη συνεχή εκτίμηση του βέλτιστου συμφέροντος για όλες τις πράξεις και τις αποφάσεις που αφορούν παιδιά.



Διάγραμμα 1. Συμφέρον του παιδιού. Προσαρμογή από τον Πρακτικό οδηγό της EASO σχετικά με το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού στις διαδικασίες ασύλου.



Διάγραμμα 2. Στάδια εκτίμησης.

Πεδίο εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών

Σύμφωνα με την ΟΣΥ, αντικείμενο του παρόντος εγγράφου είναι η παροχή καθοδήγησης για τις συνθήκες υποδοχής όσον αφορά:

Ασυνόδευτα παιδιά τα οποία υποβάλλουν αίτηση διεθνούς προστασίας και/ή διαμένουν σε εγκαταστάσεις υποδοχής.

Παρότι τα ασυνόδευτα παιδιά που διαμένουν σε κέντρα υποδοχής αλλά δεν έχουν υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας δεν καλύπτονται από την ΟΣΥ, οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την υποδοχή και αυτών των παιδιών, ώστε να περιφρουρείται το δικαίωμα στην απαγόρευση των διακρίσεων (άρθρο 2 ΣΔΠ).

Οι ενότητες που ακολουθούν επικεντρώνονται σε καθένα από τα τρία μέρη του πεδίου εφαρμογής του εγγράφου (ήτοι ασυνόδευτα παιδιά, αίτηση διεθνούς προστασίας, χώροι και εγκαταστάσεις).

Ασυνόδευτα παιδιά

Για τους σκοπούς του παρόντος εγγράφου και σύμφωνα με το άρθρο 2 στοιχείο ε) της ΟΣΥ, ασυνόδευτο παιδί είναι:

ανήλικος που φτάνει στο έδαφος των κρατών μελών χωρίς να συνοδεύεται από ενήλικο υπεύθυνο για αυτόν σύμφωνα με τον νόμο ή την πρακτική του οικείου κράτους μέλους και εφόσον κανένας ενήλικος δεν ασκεί στην πράξη την επιμέλειά του. Ο ορισμός καλύπτει και τον ανήλικο που παύει να συνοδεύεται μετά την είσοδό του στο έδαφος των κρατών μελών ⁽¹²⁾.

Για τον σκοπό των παρούσων κατευθυντήριων γραμμών, ο όρος «παιδιά χωρισμένα από την οικογένειά τους» εμπίπτει στον ορισμό των ασυνόδευτων παιδιών ⁽¹³⁾.

⁽¹²⁾ Σύμφωνα με το άρθρο 2 στοιχείο δ) της αρχικής ΟΣΥ, παιδί είναι ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής ηλικίας κάτω των 18 ετών. Οι όροι «παιδί» και «ανήλικος» θεωρούνται συνώνυμοι (καθώς καλύπτουν κάθε πρόσωπο ηλικίας κάτω των 18 ετών) και στο παρόν έγγραφο χρησιμοποιούνται αμφότεροι. Ωστόσο, προτιμάται ο όρος «παιδί». Ο όρος «ανήλικος» επιλέγεται όταν χρησιμοποιείται ρητώς σε νομική διάταξη ή συγκεκριμένο άρθρο (για παράδειγμα, διατάξεις του κεκτημένου της ΕΕ στον τομέα του ασύλου).

⁽¹³⁾ Το κεκτημένο της ΕΕ στον τομέα του ασύλου δεν παρέχει ορισμό της έννοιας των χωρισμένων από την οικογένειά τους παιδιών. Σύμφωνα με την Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, *Γενικό Σχόλιο αριθ. 6 (2005) σχετικά με τη μεταχείριση των ασυνόδευτων και των χωρισμένων από την οικογένειά τους παιδιών εκτός της χώρας καταγωγής τους*, σημείο 8, παιδί χωρισμένο από την οικογένειά του είναι το παιδί που φτάνει στην επικράτεια των κρατών μελών ασυνόδευτο από ενήλικο υπεύθυνο γι' αυτό βάσει είτε του νόμου είτε της πρακτικής του οικείου κράτους μέλους (και, επομένως, χωρισμένο από υπεύθυνο ενήλικο), αλλά όχι υποχρεωτικά χωρισμένο από άλλους συγγενείς.

Το τεκμήριο ότι το παιδί είναι ασυνόδευτο, κατά την ΟΣΥ, δεν μεταβάλλεται εάν το παιδί φτάνει στην επικράτεια του κράτους μέλους με:

- ανήλικο ή ενήλικο αδελφό ή αδελφή,
- ανήλικο ή ενήλικο σύντροφο/σύζυγο, και/ή
- μέλη της οικογένειας, συγγενείς ή ενήλικους μη συγγενείς που δεν είναι υπεύθυνοι γι' αυτό βάσει είτε της νομοθεσίας είτε της πρακτικής του οικείου κράτους μέλους.

Ασυνόδευτα παιδιά

Φτάνουν μόνα

Φτάνουν με ανήλικο ή ενήλικο αδελφό ή αδελφή

Φτάνουν με ανήλικο ή ενήλικο σύντροφο/σύζυγο

Φτάνουν με άλλον «μη υπεύθυνο» ενήλικο

Διάγραμμα 3. Ασυνόδευτα παιδιά (πεδίο εφαρμογής).

Παιδιά που φτάνουν μόνα

Παιδιά τα οποία φτάνουν μόνα στην επικράτεια του κράτους μέλους δεν συνοδεύονται από ενήλικο υπεύθυνο για αυτά, βάσει είτε του νόμου είτε της πρακτικής του οικείου κράτους μέλους, και, επομένως, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών.

Παιδιά που φτάνουν με ανήλικο ή ενήλικο αδελφό ή αδελφή

Δύο ανήλικα αδέρφια είναι δύο ασυνόδευτα παιδιά τα οποία είναι συγγενείς. Ενήλικος/-η αδελφός/-ή δεν είναι ενήλικος υπεύθυνος για άλλον/-η ανήλικο/-η αδελφό/-ή. Επομένως, παιδιά που φτάνουν με ενήλικο αδελφό ή αδελφή δεν συνοδεύονται από ενήλικο υπεύθυνο για αυτά, σύμφωνα είτε με τον νόμο είτε με την πρακτική του κράτους μέλους, και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών.

Παιδιά που φτάνουν με ανήλικο ή ενήλικο σύντροφο/σύζυγο

Ενήλικος σύντροφος/σύζυγος παιδιού δεν είναι ενήλικος υπεύθυνος για τον ανήλικο σύντροφο/σύζυγο. Επομένως, παιδιά που φτάνουν με ενήλικο σύντροφο/σύζυγο δεν συνοδεύονται από ενήλικο υπεύθυνο για αυτά, σύμφωνα είτε με τον νόμο είτε με την πρακτική του κράτους μέλους, και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών.

Παιδιά που φτάνουν με ενήλικους εκτός των γονέων τους

Παιδιά που φτάνουν με ενήλικους εκτός των γονέων τους δεν συνοδεύονται, κατά τον χρόνο άφιξής τους, από ενήλικο υπεύθυνο για αυτά, σύμφωνα είτε με τον νόμο είτε με την πρακτική του κράτους μέλους, και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών.

Αίτηση διεθνούς προστασίας

Σύμφωνα με την ΟΣΥ, οι κατευθυντήριες γραμμές επικεντρώνονται σε ασυνόδευτα παιδιά σε όλα τα στάδια και όλα τα είδη διαδικασιών που αφορούν αιτήσεις διεθνούς προστασίας. Σε αυτά περιλαμβάνονται ασυνόδευτα παιδιά που είναι υπήκοοι τρίτης χώρας ή ανιθαγενείς που έχουν υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας επί της οποίας δεν έχει εκδοθεί ακόμη τελεσίδικη απόφαση. Οι κατευθυντήριες γραμμές εφαρμόζονται επίσης στα ασυνόδευτα παιδιά των οποίων η αίτηση διεθνούς προστασίας απορρίφθηκε, εφόσον παραμένουν σε κέντρο υποδοχής.

Αιτήσεις διεθνούς προστασίας

Αιτούντες διεθνή προστασία

Απορριφθέντες αιτούντες διεθνή προστασία

Διάγραμμα 4. Αιτούντες διεθνή προστασία (πεδίο εφαρμογής).

Μη αιτούντες διεθνή προστασία: όπως προαναφέρθηκε, οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να λαμβάνονται επίσης υπόψη για την υποδοχή ασυνόδευτων παιδιών που δεν έχουν υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας, αλλά διαμένουν σε κέντρο υποδοχής.

Εγκαταστάσεις υποδοχής για ασυνόδευτα παιδιά

Για να εξασφαλιστεί η ίση μεταχείριση των αιτούντων διεθνή προστασία στο σύνολο της ΕΕ, η ΟΣΥ θα πρέπει να εφαρμόζεται σε όλα τα στάδια και τα είδη διαδικασιών που αφορούν τις αιτήσεις διεθνούς προστασίας, και θα πρέπει να εφαρμόζεται σε όλους τους χώρους και τις εγκαταστάσεις που φιλοξενούν αιτούντες διεθνή προστασία⁽¹⁴⁾. Επομένως, το πεδίο εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών περιλαμβάνει όλους τους χώρους και τις εγκαταστάσεις που φιλοξενούν ασυνόδευτα παιδιά.

Η φροντίδα από ανάδοχους γονείς⁽¹⁵⁾ είναι κατάλληλο και συχνά προτιμητέο και οικονομικά αποδοτικό πλαίσιο φιλοξενίας ασυνόδευτων παιδιών. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι τα πρότυπα που αφορούν τη διαχείριση της φροντίδας από ανάδοχους γονείς δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των παρούσων κατευθυντήριων γραμμών. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι το προσωπικό και διαρθρωτικό πλαίσιο των ανάδοχων οικογενειών διαφέρει από τους προαναφερθέντες χώρους και τις εγκαταστάσεις φιλοξενίας ασυνόδευτων παιδιών.

Τα περισσότερα κράτη της ΕΕ+ φιλοξενούν τα ασυνόδευτα παιδιά σε χωριστές, ειδικές για τα ασυνόδευτα παιδιά εγκαταστάσεις υποδοχής, σε καθορισμένους χώρους για ασυνόδευτα παιδιά εντός συνήθων εγκαταστάσεων υποδοχής, σε συνήθεις εγκαταστάσεις φροντίδας ή ανάδοχες οικογένειες. Στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές καθορίζονται πρότυπα και δείκτες για τα ασυνόδευτα παιδιά σε εγκαταστάσεις υποδοχής και εγκαταστάσεις φροντίδας, συμπεριλαμβανομένων κέντρων φιλοξενίας, δομών υποδοχής μικρής κλίμακας, συνήθων κέντρων παιδικής φροντίδας και (κοινών) ατομικών καταλυμάτων. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές εφαρμόζονται εφόσον πρόκειται για υποδοχή βάσει της ΟΣΥ.

Χώροι και εγκαταστάσεις φιλοξενίας ασυνόδευτων παιδιών

Κέντρα φιλοξενίας

Δομές υποδοχής
μικρής κλίμακας

Συνήθη κέντρα
παιδικής φροντίδας

(Κοινά) ατομικά
καταλύματα

Διάγραμμα 5. Χώροι και εγκαταστάσεις (πεδίο εφαρμογής).

Με την επιφύλαξη της ύπαρξης εθνικών συστημάτων που ρυθμίζουν την ισόρροπη κατανομή αιτούντων διεθνή προστασία στην επικράτεια όλων των κρατών μελών, τα ζητήματα που αφορούν την εγκατάσταση θα πρέπει να ερμηνεύονται και να εφαρμόζονται σε πλήρη συμφωνία προς την προαναφερθείσα αρχή του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού και την αρχή της ενότητας της οικογένειας, καθώς και με σεβασμό των ενδεχόμενων ειδικών αναγκών υποδοχής των ασυνόδευτων παιδιών. Όταν παρέχεται στα ασυνόδευτα παιδιά φιλοξενία σε ιδρύματα, οι εγκαταστάσεις αυτές πρέπει να είναι προσαρμοσμένες στις ειδικές ανάγκες των παιδιών και να στελεχώνονται με προσωπικό που διαθέτει κατάλληλα προσόντα ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες των ασυνόδευτων παιδιών. Λεπτομερής καθοδήγηση σχετικά με την εγκατάσταση παρέχεται στο κεφάλαιο 3.

Όσον αφορά την παροχή κατάλληλων συνθηκών υποδοχής, σκοπός των κατευθυντήριων γραμμών δεν είναι να υποδείξουν μέθοδο παροχής συνθηκών υποδοχής. Εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά, τα πρότυπα και οι δείκτες που περιέχονται στο παρόν έγγραφο εφαρμόζονται στις παρεχόμενες συνθήκες υποδοχής, ανεξαρτήτως αν αυτές παρέχονται σε είδος, υπό μορφή οικονομικού βοηθήματος ή υπό μορφή δελτίων. Η προσέγγιση αυτή θέτει σε εφαρμογή το άρθρο 2 στοιχείο ζ) της ΟΣΥ, στο οποίο απαριθμούνται διάφοροι τρόποι παροχής συνθηκών υποδοχής.

⁽¹⁴⁾ Αιτιολογική σκέψη 8 της ΟΣΥ.

⁽¹⁵⁾ Για την υποδοχή και διαβίωση σε οικογένειες, βλ. NIDOS, *Reception and Living in Families (RLF), Final report*, 2015- για σχέδια και εργαλεία εναλλακτικής οικογενειακής φροντίδας, βλ. Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ιδρυμάτων Κηδεμονίας (ENGI), *Alternative Family Care (ALFACA)*.

Νομικό πλαίσιο και γενικές αρχές

Η προστασία των ασυνόδευτων παιδιών καλύπτεται από πλήθος δικαιωμάτων σε διεθνές, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

Νομικό πλαίσιο για τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων παιδιών

Σύμβαση των Ηνωμένων
Εθνών για τα Δικαιώματα
του Παιδιού

Δίκαιο της Ευρωπαϊκής
Ένωσης

Νομικό πλαίσιο και πλαίσιο
πολιτικής των κρατών μελών

Διάγραμμα 6. Νομικό πλαίσιο.

Στο πλαίσιο του διεθνούς δικαίου, η κύρια νομική πράξη για την προστασία των παιδιών είναι η ΣΔΠ. Στα σχετικά γενικά σχόλια της Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Παιδιού όσον αφορά τα ασυνόδευτα παιδιά και την αρχή του συμφέροντος του παιδιού συγκαταλέγονται, μεταξύ άλλων και επιπλέον των προαναφερθέντων, τα εξής:

- Γενικό Σχόλιο αριθ. 6 (2005) σχετικά με τη μεταχείριση των ασυνόδευτων και των χωρισμένων από την οικογένειά τους παιδιών εκτός της χώρας καταγωγής τους,
- Γενικό Σχόλιο αριθ. 13 (2011) σχετικά με το δικαίωμα του παιδιού στην προστασία από κάθε μορφή βίας.

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι αντιπρόσωποι των κυβερνήσεων των κρατών μελών ενέκριναν τα συμπεράσματα για την προστασία των παιδιών-μεταναστών⁽¹⁶⁾ και επαναβεβαίωσαν ότι τα παιδιά-μετανάστες έχουν δικαίωμα προστασίας, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του δικαίου της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του Χάρτη της ΕΕ, και με το διεθνές δίκαιο για τα δικαιώματα του παιδιού.

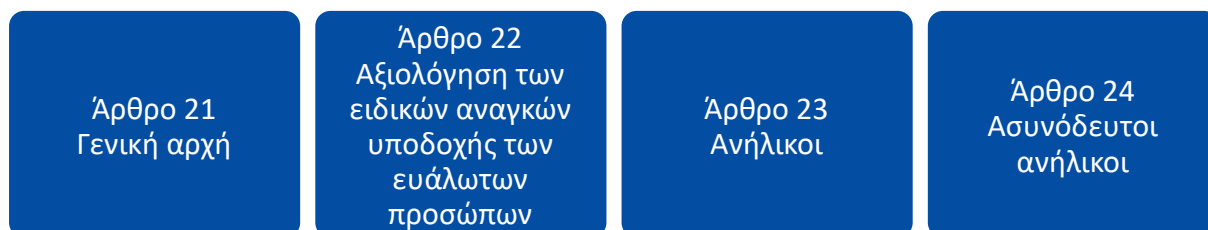
Στην ανακοίνωση σχετικά με την προστασία των παιδιών-μεταναστών καθορίζεται σειρά μέτρων που πρέπει να ληφθούν ή να εφαρμοστούν με καλύτερο τρόπο από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της με σκοπό να διασφαλιστεί η αποτελεσματική προστασία όλων των παιδιών-μεταναστών και επισημαίνεται η ανάγκη να ενταθούν τα μέτρα σε όλα τα στάδια της διαδικασίας μετανάστευσης⁽¹⁷⁾. Τα κράτη μέλη παροτρύνονται, μεταξύ άλλων:

- να μεριμνούν ώστε οι εξατομικευμένες αξιολογήσεις ευαλωτότητας και αναγκών ανάλογα με το φύλο και την ηλικία των παιδιών να διενεργούνται κατά την άφιξή τους και να λαμβάνονται υπόψη σε όλες τις μεταγενέστερες διαδικασίες,
- να διασφαλίζουν ότι όλα τα παιδιά έχουν έγκαιρη πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη (περιλαμβανομένης της προληπτικής ιατρικής) και σε ψυχοκοινωνική στήριξη, καθώς και σε τυπική εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς, ανεξάρτητα από το καθεστώς τους,
- να διασφαλίζουν την παροχή μιας σειράς εναλλακτικών επιλογών μέριμνας για τα ασυνόδευτα παιδιά, μεταξύ άλλων μέριμνας στο πλαίσιο οικογένειας/από ανάδοχους γονείς,
- να ενσωματώσουν πολιτικές προστασίας των παιδιών σε όλες τις εγκαταστάσεις υποδοχής που φιλοξενούν παιδιά, μεταξύ άλλων με τον διορισμό υπευθύνου για την προστασία των παιδιών,
- να εξασφαλίσουν τη θέση σε λειτουργία κατάλληλου και αποτελεσματικού συστήματος παρακολούθησης όσον αφορά την υποδοχή των παιδιών-μεταναστών.

⁽¹⁶⁾ Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την προαγωγή και την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού, 3 Απριλίου 2017, έγγραφο 7775/17. Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Συμπεράσματα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών για την προστασία των παιδιών-μεταναστών, 8 Ιουνίου 2017, έγγραφο 10085/17.

⁽¹⁷⁾ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, Η προστασία των παιδιών-μεταναστών, 12 Απριλίου 2017, COM(2017) 211 final, σημείο 4, σ. 8 και επ.

Οδηγία για τις συνθήκες υποδοχής (2013/33/ΕΕ)
ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV
Διατάξεις σχετικά με τα ευάλωτα πρόσωπα



Διάγραμμα 7. Νομικό πλαίσιο δυνάμει της ΟΣΥ.

Η ΟΣΥ διασφαλίζει εγγυημένο τυποποιημένο επίπεδο συνθηκών υποδοχής για όλα τα παιδιά. Στο άρθρο 21 της ΟΣΥ απαριθμούνται ειδικές κατηγορίες ευάλωτων αιτούντων διεθνή προστασία (συμπεριλαμβανομένων των ασυνόδευτων παιδιών) και προβλέπεται ότι τα κράτη οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη την ειδική κατάσταση των ευάλωτων αυτών προσώπων. Στο άρθρο 22 της ΟΣΥ προβλέπεται η αξιολόγηση των ειδικών αναγκών υποδοχής των ευάλωτων προσώπων. Με το άρθρο 23 της ΟΣΥ επιδιώκεται να διασφαλιστεί ότι το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού αποτελεί πρωταρχικό μέλημα. Στο άρθρο 24 της ΟΣΥ καθορίζονται οι κανόνες υποδοχής και μεταχείρισης των ασυνόδευτων παιδιών.

Πέραν της αρχής του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού, οι ακόλουθες αρχές αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των προτύπων και των δεικτών που περιέχονται στο παρόν έγγραφο και θα πρέπει να τηρούνται όσον αφορά τις παρεχόμενες συνθήκες υποδοχής στο πλαίσιο των εθνικών συστημάτων:

- **Διαφάνεια και λογοδοσία:** οι παρεχόμενες συνθήκες υποδοχής θα πρέπει να βασίζονται σε διαφανείς και δίκαιους κανόνες και διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Με την επιφύλαξη της ανάγκης συμμετοχής και άλλων φορέων στην εκτέλεση συγκεκριμένων καθηκόντων στο πλαίσιο των εθνικών συστημάτων υποδοχής (π.χ. ΜΚΟ, ιδιωτικός τομέας κ.λπ.), η γενική ευθύνη για την επίτευξη διαφάνειας και λογοδοσίας στον μέγιστο δυνατό βαθμό βαρύνει την εκάστοτε αρχή υποδοχής.
- **Εμπιστευτικότητα:** κατά την εφαρμογή των προτύπων και των δεικτών των παρούσων κατευθυντήριων γραμμών, οι κανόνες εμπιστευτικότητας οι οποίοι προβλέπονται στο εθνικό και στο διεθνές δίκαιο τηρούνται για κάθε πληροφορία την οποία αποκτούν τα πρόσωπα που εργάζονται με ασυνόδευτα παιδιά.
- **Συμμετοχή:** σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 8 της ΟΣΥ, και για να γίνουν σεβαστά τα δικαιώματα συμμετοχής των παιδιών δυνάμει του Χάρτη της ΕΕ και της ΣΔΠ, οι αρχές υποδοχής προτρύπονται θερμά να διευκολύνουν την ενεργό συμμετοχή του συνόλου των ασυνόδευτων παιδιών στη διαχείριση των υλικών μέσων και των άυλων παραμέτρων των συνθηκών υποδοχής.
- **Απαγόρευση διακρίσεων:** σε όλα τα ασυνόδευτα παιδιά παρέχεται αδιακρίτως ισότιμη πρόσβαση στις συνθήκες υποδοχής.

Διάρθρωση και μορφή

Το παρόν έγγραφο εστιάζει στην καθοδήγηση, τον εντοπισμό, την αξιολόγηση και την κάλυψη των ειδικών αναγκών υποδοχής, καθώς και στις παρεχόμενες συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων παιδιών στο πλαίσιο των εθνικών συστημάτων υποδοχής. Θεωρείται ότι όλα τα πρότυπα σε όλους αυτούς τους τομείς είναι σημαντικά για να διασφαλίζονται συνθήκες υποδοχής σύμφωνες προς την ΟΣΥ.

Μετά το παρόν εισαγωγικό μέρος, οι κατευθυντήριες γραμμές ξεκινούν με μια σύντομη ενότητα με τίτλο «Πώς να διαβάσετε τις κατευθυντήριες γραμμές», στην οποία αποσαφηνίζονται οι έννοιες που χρησιμοποιούνται. Στη συνέχεια, οι κατευθυντήριες γραμμές χωρίζονται σε εννέα κεφάλαια που εστιάζουν στα εξής:

1. Ενημέρωση, συμμετοχή και εκπροσώπηση ασυνόδευτων παιδιών
2. Ειδικές ανάγκες και κίνδυνοι
3. Εγκατάσταση
4. Καθημερινή φροντίδα
5. Προσωπικό
6. Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη
7. Εκπαίδευση
8. Σίτιση, ρουχισμός και άλλα μη διατροφικά προϊόντα, και βοηθήματα
9. Στέγαση

Κάθε κεφάλαιο περιλαμβάνει συγκεκριμένα κοινά «πρότυπα» τα οποία ισχύουν για όλα τα εθνικά συστήματα υποδοχής των κρατών της ΕΕ+. Κάθε πρότυπο συνοδεύεται από τους αντίστοιχους «δείκτες», οι οποίοι βοηθούν να εκτιμηθεί ο βαθμός στον οποίο πληρούνται οι απαιτήσεις του προτύπου. Στα διάφορα υποκεφάλαια των κατευθυντήριων γραμμών έχουν ενσωματωθεί δείκτες με τους οποίους μετράται η επάρκεια των υφιστάμενων διευθετήσεων για την κάλυψη ειδικών αναγκών εντός του εθνικού συστήματος υποδοχής. Όπου κρίνεται αναγκαίο, στις «Πρόσθετες παρατηρήσεις» παρατίθενται περαιτέρω διευκρινίσεις για τον εκάστοτε δείκτη.

Η τελική ευθύνη για την εφαρμογή των προτύπων βαρύνει τις αρχές των κρατών της ΕΕ+. Τα περισσότερα δε πρότυπα που περιγράφονται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές εμπίπτουν ειδικότερα στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών υποδοχής. Ωστόσο, στην πράξη εμπλέκονται και άλλοι φορείς στην παροχή των υλικών μέσων και των άυλων παραμέτρων των συνθηκών υποδοχής, όπως για παράδειγμα άλλες κρατικές, περιφερειακές ή τοπικές υπηρεσίες, διακυβερνητικοί οργανισμοί ή ΜΚΟ.

Επισημαίνεται ότι, κατά το πνεύμα του άρθρου 4 της ΟΣΥ, τα κράτη της ΕΕ+ δύνανται να θεσπίζουν ή να διατηρούν σε ισχύ **ευνοϊκότερες διατάξεις** σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής των αιτούντων διεθνή προστασία από αυτές που περιλαμβάνονται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές. Το παρόν έγγραφο δεν πρέπει, σε καμία περίπτωση, να εκληφθεί ως πρόσκληση υποβάθμισης των υφιστάμενων προτύπων. Αντίθετα, είναι μια προτροπή να τηρούνται, κατ' ελάχιστον, οι απαιτήσεις που εκτίθενται σε αυτό.

Πώς να διαβάσετε τις κατευθυντήριες γραμμές

Όλα τα πρότυπα και όλοι οι δείκτες που περιέχονται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να ερμηνεύονται και να εφαρμόζονται με γνώμονα την **αρχή του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού**, όπως περιγράφεται ανωτέρω (βλ. σ. 8).

Επομένως, οι κατευθυντήριες γραμμές δεν αποτελούν μια απόπειρα να δημιουργηθεί ένα υπόδειγμα του τέλειου συστήματος υποδοχής. Αντιθέτως, σκοπός του εγγράφου είναι να συγκεντρώσει συμφωνηθέντα πρότυπα, δείκτες και ορθές πρακτικές που μπορούν να εφαρμοστούν και να επιτευχθούν σε όλα τα κράτη μέλη.

Τα **πρότυπα** που περιλαμβάνονται στο παρόν έγγραφο αντικατοπτρίζουν ήδη υφιστάμενες πρακτικές στα κράτη μέλη, δηλ. το πρότυπο αντιπροσωπεύει την κοινά αποδεκτή πρακτική και η συμμόρφωση με αυτό θα πρέπει να «διασφαλίζεται» από όλα τα εθνικά συστήματα υποδοχής.

Οι **δείκτες** αντιπροσωπεύουν ένα εργαλείο μέτρησης της συμμόρφωσης προς το πρότυπο. Οι **εναλλακτικοί δείκτες** χρησιμοποιούνται σε καταστάσεις στις οποίες η συμμόρφωση προς το πρότυπο μπορεί να μετρηθεί με διάφορους τρόπους. Οι δείκτες που παρατίθενται κάτω από κάθε πρότυπο θα πρέπει να νοούνται ως σωρευτικοί, χωρίς ιεράρχηση.

Οι **πρόσθετες παρατηρήσεις** παρέχουν μια ένδειξη του τι θα μπορούσε να συνιστά εκπλήρωση του δείκτη. Με δεδομένες τις διαφορές στα εθνικά πλαίσια, η δυνατότητα εφαρμογής των «πρόσθετων παρατηρήσεων» ενδέχεται να ποικίλλει μεταξύ των κρατών μελών.

Ο χαρακτηρισμός **ορθή πρακτική** δεν είναι απόρροια επίσημης αξιολόγησης και εκτιμήσεων, αλλά βασίζεται στην τρέχουσα πρακτική ορισμένων κρατών μελών. Παρότι στο παρόν στάδιο οι εν λόγω ορθές πρακτικές δεν αντιπροσωπεύουν κοινά αποδεκτά πρότυπα, τα κράτη μέλη παροτρύνονται να εξετάζουν τη δυνατότητα εφαρμογής των ορθών πρακτικών στα εθνικά τους συστήματα. Τα παραδείγματα ορθών πρακτικών που περιέχονται στις κατευθυντήριες γραμμές παραπέμπουν σε υψηλότερα ισχύοντα πρότυπα σε κράτη της ΕΕ+ με στόχο την προώθηση των παραδειγμάτων αυτών.

ΠΡΟΤΥΠΟ (αποτυπώνει την κοινά αποδεκτή πρακτική και η συμμόρφωση με αυτό θα πρέπει να διασφαλίζεται από όλα τα εθνικά συστήματα υποδοχής)	ΠΡΟΤΥΠΟ 16: Διασφαλίζεται η καθημερινή φροντίδα του ασυνόδευτου παιδιού στο κέντρο φιλοξενίας (16.1) ή σε ατομικό κατάλυμα (16.2).
ΔΕΙΚΤΗΣ (αποτυπώνει ένα εργαλείο μέτρησης της συμμόρφωσης προς το πρότυπο)	Δείκτης 16.1 α): Στο κέντρο φιλοξενίας υπάρχει προσωπικό με κατάλληλα προσόντα καθημερινά και σε 24ωρη βάση.
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ (χρησιμοποιούνται σε καταστάσεις στις οποίες η συμμόρφωση προς το πρότυπο μπορεί να μετρηθεί με διάφορους τρόπους)	Δείκτης 16.1 α): Στο κέντρο φιλοξενίας υπάρχει προσωπικό καθημερινά και σε 24ωρη βάση. Ή Δείκτης 16.2 α): Όταν το ασυνόδευτο παιδί ζει σε ατομικό κατάλυμα, είναι δυνατή η επικοινωνία με προσωπικό με κατάλληλα προσόντα καθημερινά και σε 24ωρη βάση.
ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ (ένδειξη όσον αφορά το τι θα μπορούσε να συνιστά συμμόρφωση· μπορεί να διαφέρει μεταξύ κρατών μελών)	Πρόσθετες παρατηρήσεις: Το ασυνόδευτο παιδί που φιλοξενείται σε ατομικό κατάλυμα είναι τουλάχιστον 16 ετών και έχει αξιολογηθεί ως επαρκώς ώριμο και αυτόνομο για να ζήσει στο συγκεκριμένο είδος εγκατάστασης υποδοχής.

<p>ΟΡΘΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ (υψηλότερα ισχύοντα πρότυπα σε κράτη της ΕΕ+ με στόχο την προώθηση των παραδειγμάτων αυτών)</p>	<p>Ορθή πρακτική: Υπάρχει εγχειρίδιο σε όλες τις εγκαταστάσεις υποδοχής για ασυνόδευτα παιδιά. Το εγχειρίδιο καλύπτει όλες τις διαδικασίες και τις πολιτικές που αφορούν την υποδοχή ασυνόδευτων παιδιών και καταρτίζεται σε συνεργασία με τις αρχές που εκπροσωπούν ασυνόδευτα παιδιά. Στο εγχειρίδιο περιγράφονται με σαφήνεια οι απαιτήσεις όσον αφορά τη διαβούλευση με το ασυνόδευτο παιδί, την υποβολή αίτησης και τον συντονισμό με άλλους φορείς και οργανισμούς.</p>
---	--

Διάγραμμα 8. Παραδείγματα προτύπων, δεικτών, παρατηρήσεων, πρόσθετων παρατηρήσεων και ορθών πρακτικών.

Το παράρτημα περιλαμβάνει έναν πίνακα στον οποίο συνοψίζονται όλα τα πρότυπα και οι δείκτες που παρατίθενται στο παρόν έγγραφο. Ωστόσο, ο πίνακας αυτός θα πρέπει να εξετάζεται σε συνδυασμό με το κυρίως έγγραφο, το οποίο παρέχει πρόσθετες διευκρινίσεις (πρόσθετες παρατηρήσεις, ορθές πρακτικές) για την ερμηνεία των κατευθυντήριων γραμμών.

Αποστολή της EASO είναι η στήριξη των κρατών μελών και των συνδεδεμένων χωρών στην εφαρμογή του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου (ΚΕΣΑ) στο έδαφος της ΕΕ+ (κράτη ΕΕ+ καθώς και Ισλανδία και Λιχτενστάιν), μεταξύ άλλων μέσω κοινής κατάρτισης, κοινής ποιότητας και κοινών πληροφοριών για τις χώρες καταγωγής. Όπως όλα τα εργαλεία υποστήριξης της EASO, οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές βασίζονται στα κοινά πρότυπα του ΚΕΣΑ. Οι κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να θεωρούνται ότι συμπληρώνουν τα άλλα διαθέσιμα εργαλεία, και ιδίως τα εξής:

- *Πρακτικός οδηγός της EASO σχετικά με το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού στις διαδικασίες ασύλου,*
- *Κατευθυντήριες γραμμές της EASO για τις συνθήκες υποδοχής: πρότυπα διαδικασιών και δείκτες,*
- *Πρακτικός οδηγός της EASO σχετικά με τον υπολογισμό της ηλικίας,*
- *EASO Practical guide on family tracing [Πρακτικός οδηγός της EASO για τον εντοπισμό των οικογενειών],*
- *EASO Training module on interviewing children [Εκπαιδευτική ενότητα της EASO για τη διεξαγωγή συνεντεύξεων με παιδιά], και*
- *Εργαλείο της EASO για την αναγνώριση των ατόμων με ειδικές ανάγκες (IPSN).*

Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές αφορούν τη λειτουργία του συστήματος υποδοχής. Καταστάσεις οι οποίες εμφανίζονται σε **πλαίσιο έκτακτης ανάγκης** δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των παρούσων κατευθυντήριων γραμμών. Τέτοιες καταστάσεις εξετάζονται στις *Κατευθυντήριες γραμμές της EASO σχετικά με τον σχεδιασμό έκτακτης ανάγκης στο πλαίσιο της υποδοχής*. Ωστόσο, οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές καθώς και τα πρότυπα και οι δείκτες που περιέχονται σε αυτές θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, στο μέτρο του δυνατού, ακόμη και σε καταστάσεις που εμπίπτουν σε πλαίσιο έκτακτης ανάγκης. Όπως εξηγείται στις *Κατευθυντήριες γραμμές της EASO σχετικά με τον σχεδιασμό έκτακτης ανάγκης στο πλαίσιο της υποδοχής*, κάθε άνθρωπος τυγχάνει εκτίμησης και σεβασμού, ανεξάρτητα από την κατάσταση έκτακτης ανάγκης. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να εφαρμόζονται σύμφωνα με τη ΣΔΠ και τον Χάρτη της ΕΕ, πάντοτε λαμβανομένης υπόψη της ΟΣΥ.

1. Ενημέρωση, συμμετοχή και εκπροσώπηση ασυνόδευτων παιδιών

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Στο παρόν έγγραφο, με τον όρο ενημέρωση νοείται η παροχή πληροφοριών στο πλαίσιο της ΟΣΥ. Σύμφωνα με το άρθρο 5 της ΟΣΥ, τα κράτη μέλη ενημερώνουν τα ασυνόδευτα παιδιά, μέσα σε εύλογη προθεσμία η οποία δεν υπερβαίνει τις 15 ημέρες από την υποβολή της αίτησης παροχής διεθνούς προστασίας, τουλάχιστον για τις τυχόν παροχές που προβλέπονται και για τις υποχρεώσεις προς τις οποίες πρέπει να συμμορφώνονται σε σχέση με τις συνθήκες υποδοχής.

Επισημαίνεται ότι σε ορισμένα κράτη μέλη η παροχή της σχετικής ενημέρωσης μπορεί επίσης να εμπίπτει στις αρμοδιότητες των αρχών υποδοχής. Επομένως, και σύμφωνα με το θεματικό πεδίο εφαρμογής τους, οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές επικεντρώνονται σε πρότυπα για την παροχή ενημέρωσης σε σχέση με τις συνθήκες υποδοχής.

Για την αποφυγή γλωσσικών εμποδίων και προβλημάτων επικοινωνίας, η ενημέρωση πρέπει να παρέχεται σε γλώσσα την οποία κατανοούν τα ασυνόδευτα παιδιά. Προκειμένου να μην κατακλύζονται τα ασυνόδευτα παιδιά από εκτενείς πληροφορίες κατά την υποδοχή, η ενημέρωση μπορεί να παρέχεται σε συγκεκριμένο χρόνο ή στάδιο, ανάλογα με τις ανάγκες κάθε παιδιού και την ωριμότητά του. Ως ανταπόκριση στις ειδικές ανάγκες υποδοχής που προσδιορίζονται, θα πρέπει να παρέχεται στα ασυνόδευτα παιδιά ενημέρωση σχετικά με την υποδοχή (π.χ. εσωτερικοί κανόνες, αρμοδιότητες, βασικό προσωπικό, μηχανισμοί υποβολής καταγγελιών) καθώς και σχετικά με τα διαθέσιμα μέτρα στήριξης. Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η ψυχοκοινωνική συμβουλευτική και διάφορες μορφές βοήθειας, όπως καθοδήγηση των ασυνόδευτων παιδιών αναφορικά με την πρόσβαση στις δημόσιες υπηρεσίες, πολιτισμική διαμεσολάβηση και προσανατολισμός, επίλυση συγκρούσεων, καθώς επίσης καθοδήγηση για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων καταστάσεων και για τα επόμενα βήματα που πρέπει να ακολουθήσουν. Τα κράτη μέλη καλούνται να καθορίσουν χρονοδιάγραμμα στο οποίο θα περιγράφεται το είδος της ενημέρωσης που θα παρέχεται στα ασυνόδευτα παιδιά σε εθνικό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη το γενικό ανώτατο όριο των 15 ημερών που προβλέπεται στο άρθρο 5 της ΟΣΥ.

Το άρθρο 12 της ΣΔΠ και το άρθρο 24 του Χάρτη της ΕΕ επιβάλλουν την υποχρέωση να ζητείται, και να λαμβάνεται υπόψη, η γνώμη των παιδιών, ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητά τους. Η ΣΔΠ παροτρύνει τους ενήλικους να ακούν τη γνώμη των παιδιών και να εξασφαλίζουν τη συμμετοχή τους στη λήψη αποφάσεων. Το δικαίωμα ακρόασης ισχύει για όλα τα παιδιά τα οποία είναι ικανά να διατυπώσουν δικές τους απόψεις, ανεξάρτητα από την ηλικία τους, επομένως η ακρόαση των απόψεων του παιδιού δεν θα περιορίζεται σε συγκεκριμένη ηλικία, δεδομένου ότι η αντίληψη και η ικανότητα του παιδιού να διατυπώνει και να εκφράζει τις απόψεις του δεν είναι πάντοτε συνάρτηση της πραγματικής ηλικίας του. Η ωριμότητα ασυνόδευτων παιδιών πρέπει να εκτιμάται ατομικά από παιδοψυχολόγο ή κοινωνικό λειτουργό με πείρα στην εργασία με παιδιά⁽¹⁸⁾. Η εκτίμηση αυτή θα είναι χρήσιμη για την προσαρμογή της γλώσσας κατά την παροχή ενημέρωσης στο ασυνόδευτο παιδί καθώς και για τον έλεγχο της κατανόησης της ενημέρωσης αυτής. Επιπλέον, προκειμένου τα παιδιά να μπορούν να εκφράζουν τις απόψεις τους, οι διαδικασίες πρέπει να προσαρμόζονται.

Το γεγονός ότι δίνεται κατάλληλη προσοχή στις απόψεις του παιδιού σε όλες τις αποφάσεις που το αφορούν δεν συνιστά εγγύηση ότι όλες οι αποφάσεις θα είναι πάντοτε σύμφωνες προς τις απόψεις που εξέφρασε το παιδί. Όταν οι αποφάσεις αποκλίνουν από τις απόψεις του παιδιού, οι σχετικοί λόγοι θα πρέπει να εξηγούνται κατάλληλα στο παιδί.

Λόγω της ευαλωτότητας των ασυνόδευτων παιδιών, ο άμεσος ορισμός εκπροσώπου συγκαταλέγεται στα σημαντικότερα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για την προστασία τους. Οι εκπρόσωποι διαδραματίζουν καίριο ρόλο στη διασφάλιση της πρόσβασης στα δικαιώματα και στη διαφύλαξη των συμφερόντων όλων των ασυνόδευτων παιδιών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που δεν υποβάλλουν αίτηση ασύλου. Μπορούν να συμβάλουν στη δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης με τα ασυνόδευτα παιδιά και να διασφαλίσουν την ευημερία τους, μεταξύ άλλων για την ένταξη, σε συνεργασία με άλλους παράγοντες.

⁽¹⁸⁾ Επιτροπή του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού, Γενικό Σχόλιο αριθ. 12 (2009), για το δικαίωμα ακρόασης του παιδιού.

Επί του παρόντος, δεν υπάρχει ομοιόμορφος ορισμός του όρου «εκπρόσωπος» σε όλα τα κράτη μέλη. Ο ρόλος, τα προσόντα και η αντίληψη για τις αρμοδιότητες των εκπροσώπων διαφέρουν μεταξύ των κρατών μελών⁽¹⁹⁾. Σε ορισμένα κράτη μέλη, χρησιμοποιείται ο όρος «επίτροπος», του οποίου ο ρόλος μπορεί να είναι παρεμφερής ή διαφορετικός· σε άλλα, επίτροπος και εκπρόσωπος μπορεί να συνυπάρχουν με διαφορετικούς ρόλους. Στο άρθρο 2 στοιχείο ι) της ΟΣΥ, ο εκπρόσωπος ορίζεται ως «πρόσωπο ή οργάνωση που έχει ορισθεί από τις αρμόδιες αρχές με καθήκον να συνδράμει και να αντιπροσωπεύει ασυνόδευτο ανήλικο σε διαδικασίες που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία, ώστε να διασφαλίζει το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, και να ασκεί νομική ικανότητα για λογαριασμό του οσάκις είναι αναγκαίο».

Σύμφωνα με το άρθρο 24 της ΟΣΥ, τα κράτη μέλη «λαμβάνουν το ταχύτερο δυνατόν μέτρα ώστε να εξασφαλίσουν ότι ο ασυνόδευτος ανήλικος διαθέτει εκπροσώπηση και συνδρομή από εκπρόσωπο προκειμένου να επωφεληθεί των δικαιωμάτων και να συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις που προβλέπονται» στην ΟΣΥ. Ο εκπρόσωπος ασκεί τα καθήκοντά του σύμφωνα με την αρχή του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού, όπως προβλέπεται στο άρθρο 23 παράγραφος 2 της ΟΣΥ, και διαθέτει την αναγκαία εμπειρογνωσία για τον σκοπό αυτό.

Σύμφωνα με το κεκτημένο της ΕΕ στον τομέα του ασύλου, μία από τις αρμοδιότητες των κρατών μελών για την αντιμετώπιση αυτής της εγγενούς ευαλωτότητας και για την πραγμάτωση του δικαιώματος στην οικογενειακή ενότητα είναι η θέσπιση των αναγκαίων μέτρων για τον εντοπισμό των μελών της οικογένειας ασυνόδευτων παιδιών και την επανένωση παιδιών με τα μέλη της οικογένειάς τους όταν διαπιστώνεται ότι αυτό είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Εκτός από την προαναφερθείσα εκπροσώπηση, το βέλτιστο συμφέρον του ασυνόδευτου παιδιού θα πρέπει επίσης να προστατεύεται με τον ορισμό κατάλληλου προσωπικού (π.χ. φροντιστών, κοινωνικών λειτουργών κ.λπ.) υπεύθυνου για την υποδοχή και τη φροντίδα ασυνόδευτων παιδιών. Σύμφωνα με τη σύσταση που διατυπώνεται στην ανακοίνωση για την προστασία των παιδιών-μεταναστών, όλοι οι οργανισμοί (συμπεριλαμβανομένων των εγκαταστάσεων υποδοχής) που εργάζονται με παιδιά θα πρέπει να διαθέτουν εσωτερικές πολιτικές για την προστασία των παιδιών (ήτοι σύνολο εσωτερικών κανόνων σχετικά με τον τρόπο ελέγχου, πρόσληψης και κατάρτισης του προσωπικού που θα χειρίζεται παιδιά, τον τρόπο παρακολούθησης της αλληλεπίδρασής του με τα παιδιά και τον τρόπο χειρισμού καταγγελιών και εφαρμογής πειθαρχικών κυρώσεων, όταν απαιτείται).

Παραπομπές στη νομοθεσία – Ενημέρωση, συμμετοχή και εκπροσώπηση

- Άρθρο 2 στοιχείο ι) της ΟΣΥ: Εκπρόσωπος
- Άρθρο 5 της ΟΣΥ: Ενημέρωση
- Άρθρο 23 της ΟΣΥ: Ανήλικοι
- Άρθρο 24 παράγραφος 1 της ΟΣΥ: Ασυνόδευτοι ανήλικοι
- Άρθρο 12 της ΣΔΠ: Σεβασμός των απόψεων του παιδιού

Πρότυπα και δείκτες

1.1 Ενημέρωση

ΠΡΟΤΥΠΟ 1: Διασφαλίζεται ότι τα ασυνόδευτα παιδιά λαμβάνουν σχετική ενημέρωση.

Δείκτης 1.1: Η ενημέρωση πρέπει να παρέχεται μέσα σε εύλογη προθεσμία, η οποία δεν υπερβαίνει τις 15 ημέρες από την υποβολή της αίτησης παροχής διεθνούς προστασίας, τουλάχιστον για τις τυχόν παροχές που προβλέπονται και για τις υποχρεώσεις προς τις οποίες πρέπει να συμμορφώνονται σε σχέση με τις συνθήκες υποδοχής.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Η ενημέρωση παρέχεται με τρόπο κατάλληλο για την ηλικία του παιδιού, όπως γραπτό κείμενο, φυλλάδια, εικόνες, βίντεο. Ο προφορικός λόγος θα πρέπει να είναι ο κύριος τρόπος παροχής ενημέρωσης σε ασυνόδευτα παιδιά.

Δείκτης 1.2: Οι πληροφορίες θα πρέπει να παρέχονται δωρεάν.

Δείκτης 1.3: Η παρεχόμενη ενημέρωση θα πρέπει να απαντά στα ερωτήματα των ασυνόδευτων παιδιών ή του εκπροσώπου τους.

⁽¹⁹⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Η στρατηγική της ΕΕ για την εξάλειψη της εμπορίας ανθρώπων 2012–2016, 19 Ιουνίου 2012, COM(2012) 286 final.

Δείκτης 1.4: Η ενημέρωση καλύπτει όλες τις πτυχές των συνθηκών υποδοχής όσον αφορά τα ασυνόδευτα παιδιά και τουλάχιστον το δικαίωμα υποδοχής, τον τρόπο παροχής υλικών συνθηκών υποδοχής (στέγη, τροφή, ρουχισμός και βοήθημα για τα καθημερινά έξοδα), την πρόσβαση σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, εκπαίδευση, δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου και ειδικές ρυθμίσεις για αιτούντες διεθνή προστασία με ειδικές ανάγκες, όπου συντρέχει περίπτωση.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Η ενημέρωση θα πρέπει να παρέχεται με σαφήνεια στα ασυνόδευτα παιδιά με τρόπο φιλικό προς αυτά και θα πρέπει να περιλαμβάνει επίσης τη διαθεσιμότητα πρόσθετης ψυχοκοινωνικής στήριξης, τους κοινωνικούς κανόνες στο κράτος μέλος, συμβουλές για την καθημερινή ζωή, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης συγκρούσεων.

Δείκτης 1.5: Η ενημέρωση παρέχεται ανάλογα με τις ειδικές ανάγκες και τις προσωπικές περιστάσεις του ασυνόδευτου παιδιού.

Δείκτης 1.6: Η ενημέρωση καλύπτει τους ρόλους του προσωπικού που εργάζεται με ασυνόδευτα παιδιά.

Δείκτης 1.7: Η ενημέρωση θα πρέπει να εξηγεί την υποχρέωση ορισμού εκπροσώπου για την παροχή συνδρομής σε ασυνόδευτα παιδιά σε διαδικαστικά ζητήματα και στην καθημερινή ζωή τους.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Τα ασυνόδευτα παιδιά θα πρέπει να ενημερώνονται σχετικά με τον ρόλο του ορισμένου εκπροσώπου, των μελών του προσωπικού και ειδικότερα των κοινωνικών λειτουργών, οι οποίοι θα τους παράσχουν πλήρη στήριξη κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στην εγκατάσταση υποδοχής.

Δείκτης 1.8: Η ενημέρωση καλύπτει τις κύριες πτυχές της διαδικασίας χορήγησης διεθνούς προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης στη διαδικασία ασύλου, της διαθέσιμης νομικής συνδρομής και του τρόπου απόκτησης πρόσβασης σε αυτήν, των δυνατοτήτων εντοπισμού μελών της οικογένειας, οικογενειακής επανένωσης, οικειοθελούς επιστροφής και των διαδικασιών προσφυγής που τυγχάνουν εφαρμογής στην περίπτωσή τους.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Η ενημέρωση παρέχεται κυρίως από τον εκπρόσωπο και από τις αρχές υποδοχής. Ωστόσο, συχνά εμπλέκονται και άλλοι φορείς στην παροχή των υλικών μέσων και των άυλων παραμέτρων των συνθηκών υποδοχής, όπως για παράδειγμα περιφερειακές ή τοπικές υπηρεσίες, διακυβερνητικοί οργανισμοί ή ΜΚΟ.
- Η παροχή ενημέρωσης μπορεί επίσης να περιλαμβάνει πτυχές σχετικές με την έμφυλη βία, τους κινδύνους εμπορίας και λαθραίας διακίνησης ανθρώπων, τη διαδικασία εκτίμησης της ηλικίας, ζητήματα σχετικά με τον γενετήσιο προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου, εφόσον έχουν σημασία για τις προσδιορισθείσες ειδικές ανάγκες.

ΠΡΟΤΥΠΟ 2: Διασφαλίζεται ότι τα ασυνόδευτα παιδιά κατανοούν τη σχετική ενημέρωση.

Δείκτης 2.1: Η ενημέρωση παρέχεται με τρόπο φιλικό προς το παιδί και ανάλογο προς την ηλικία του λαμβανομένης υπόψη της πολιτισμικής διάστασης.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Η φιλική προς τα παιδιά ενημέρωση θεωρείται ότι περιλαμβάνει κάθε μέθοδο επικοινωνίας η οποία είναι προσαρμοσμένη στην ηλικία και στην ωριμότητα των ασυνόδευτων παιδιών, παρέχεται σε γλώσσα την οποία μπορούν να κατανοήσουν και λαμβάνει υπόψη τη διάσταση του φύλου και την πολιτισμική διάσταση.
- Η φιλική προς τα παιδιά ενημέρωση μπορεί να παρασχεθεί από τα πρόσωπα που εργάζονται με ασυνόδευτα παιδιά (π.χ. προσωπικό υποδοχής, κοινωνικοί λειτουργοί, εκπρόσωποι καθώς και άλλοι ενδιαφερόμενοι) με διάφορες μεθόδους και τρόπους, συμπεριλαμβανομένων της προφορικής επικοινωνίας, οπτικού υλικού, ηλεκτρονικού οδηγού βασισμένου σε πολυμέσα κ.λπ.
- Η χρήση υλικού φιλικού προς τα παιδιά ή υλικού προσαρμοσμένου στις ειδικές ανάγκες των ασυνόδευτων παιδιών μπορεί να είναι χρήσιμη για να βοηθηθούν τα ασυνόδευτα παιδιά να κατανοήσουν τη διαδικασία και για να αντιμετωπιστούν δυσκολίες επικοινωνίας, όπως ο αναλφαριθμητισμός. Ωστόσο, στην πράξη, οι δεξιότητες, η ενσυναίσθηση και η υποστηρικτική στάση του προσώπου που παρέχει την ενημέρωση έχουν τη μεγαλύτερη σημασία για την επιτυχία του εγχειρήματος.

Δείκτης 2.2: Η ενημέρωση πρέπει να παρέχεται με συστηματικό τρόπο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας και πρέπει να καταγράφονται τα στοιχεία που αποδεικνύουν την παροχή της ενημέρωσης αυτής (πότε παρασχέθηκε, από ποιον κ.λπ.).

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Τα πρόσωπα που παρέχουν την ενημέρωση ελέγχουν ότι τα ασυνόδευτα παιδιά κατανόησαν όντως τις παρασχεθείσες πληροφορίες. Η ενημέρωση σχετικά με τη διαδικασία ασύλου,

τον εντοπισμό μελών της οικογένειας, την οικογενειακή επανένωση, την οικειοθελή επιστροφή και τις προσδιορισθείσες ειδικές ανάγκες παρέχεται εκ νέου σε μεταγενέστερο στάδιο και κατ' επανάληψη.

Δείκτης 2.3: Στις εγκαταστάσεις υποδοχής πρέπει να υπάρχουν διερμηνείς και/ή γλωσσικοί διαμεσολαβητές ώστε να καθίσταται δυνατή η επικοινωνία με ασυνόδευτα παιδιά στη μητρική γλώσσα τους.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Εκπαιδευμένοι διερμηνείς είναι διαθέσιμοι για σημαντικές συζητήσεις σχετικά με θέματα που αφορούν το άσυλο ή όταν ασυνόδευτα παιδιά έχουν διατυπώσει τέτοια ανάγκη.

Ορθή πρακτική σχετικά με την ενημέρωση

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ η πρόβλεψη ενημερωτικού υλικού φιλικού για τα παιδιά και ανάλογου προς την ηλικία τους με τη μορφή ενημερωτικών φυλλαδίων, εντύπων τσέπης, τετραδίων ζωγραφικής και/ή ψηφιακών ενημερωτικών εργαλείων για την ενημέρωση των ασυνόδευτων παιδιών σχετικά με τη διαδικασία ασύλου, την υποδοχή, την ένταξη και την οικειοθελή επιστροφή·
- ✓ η παροχή προφορικής ενημέρωσης και ο διάλογος με τα ασυνόδευτα παιδιά προκειμένου να προσδιοριστούν οι ανάγκες τους για πρόσθετη ενημέρωση μέσω πολιτισμικών διαμεσολαβητών, υπό εποπτεία·
- ✓ η διεξαγωγή ομαδικών και ατομικών ενημερώσεων για την παροχή κοινωνικής και νομικής συνδρομής σε αιτούντες διεθνή προστασία (π.χ. σχετικά με τη διαδικασία ασύλου και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους).

1.2 Συμμετοχή

ΠΡΟΤΥΠΟ 3: Διασφαλίζεται ότι οι απόψεις/η γνώμη των παιδιών ζητούνται και λαμβάνονται υπόψη, ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητά τους.

Δείκτης 3.1: Παρέχονται στα ασυνόδευτα παιδιά ασφαλείς και χωρίς αποκλεισμούς ευκαιρίες να διατυπώσουν τις απόψεις/τη γνώμη τους και αυτές λαμβάνονται υπόψη ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητα των παιδιών.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Η βαρύτητα που αποδίδεται στην ηλικία και στην ωριμότητα γίνεται σεβαστή όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο λαμβάνονται υπόψη αυτές οι απόψεις. Το προσωπικό υποδοχής των παιδιών μπορεί να διευκολύνει τα ασυνόδευτα παιδιά να εκφράζουν ελεύθερα τις απόψεις τους διεξάγοντας ατομικές και ομαδικές συναντήσεις. Όπου συντρέχει περίπτωση, στη συνέχεια συντάσσεται έκθεση σχετικά με τη συνάντηση. Η φιλική μεταχείριση των παιδιών από τα μέλη του προσωπικού είναι σημαντική για τη δημιουργία περιβάλλοντος ευνοϊκού για τη συμμετοχή των παιδιών.

Δείκτης 3.2: Προβλέπεται επαρκώς δημοσιοποιημένη, εμπιστευτική και προσβάσιμη διαδικασία για την εσωτερική υποβολή καταγγελιών για τα ασυνόδευτα παιδιά εντός της εγκατάστασης υποδοχής.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Προβλέπεται απλουστευμένη διαδικασία για την υποβολή καταγγελιών από ασυνόδευτα παιδιά σχετικά με ζητήματα που καλύπτουν όλες τις συνθήκες υποδοχής, συμπεριλαμβανομένων της καθημερινής φροντίδας, της στέγης, της τροφής, του προσωπικού, των δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου κ.λπ. Η καταγγελία μπορεί να υποβληθεί προφορικά ή εγγράφως από τα ασυνόδευτα παιδιά και/ή τον εκπρόσωπό τους. Η έκβαση γνωστοποιείται στα ασυνόδευτα παιδιά και στον εκπρόσωπό τους.

Δείκτης 3.3: Τουλάχιστον μία φορά τον μήνα παρέχεται στα ασυνόδευτα παιδιά ενημέρωση σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο λήφθηκαν υπόψη οι απόψεις τους και επηρεάστηκαν οι διάφορες ενέργειες.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Η παροχή πληροφοριών σχετικά με τη θετική συνέχεια που δόθηκε στις απόψεις τους ή η παροχή εξηγήσεων σχετικά με τους λόγους για τους οποίους οι απόψεις τους δεν λήφθηκαν υπόψη (και σχετικά με άλλους τρόπους με τους οποίους μπορεί να δοθεί συνέχεια στις ανησυχίες των παιδιών) μπορούν να συμβάλουν στην αποφυγή συγκρούσεων.

Ορθή πρακτική σχετικά με τη συμμετοχή/επικοινωνία

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ η πραγματοποίηση τακτικών συναντήσεων με ασυνόδευτα παιδιά ώστε να ακουστούν η γνώμη και τα αιτήματά τους και να τους παρασχεθεί ενημέρωση σχετικά τις αναληφθείσες ενέργειες.

1.3 Εκπροσώπηση

ΠΡΟΤΥΠΟ 4: Διασφαλίζεται ο ορισμός εκπροσώπου το συντομότερο δυνατόν και το αργότερο 15 εργάσιμες ημέρες από την υποβολή αίτησης διεθνούς προστασίας και παρέχεται στον εκπρόσωπο η δυνατότητα να συνδράμει τα ασυνόδευτα παιδιά σε σχέση με ενέργειες που αφορούν τις νόμιμες υποχρεώσεις τους.

Δείκτης 4.1: Διασφαλίζεται ότι ο εκπρόσωπος είναι σε θέση να ελέγξει την καταλληλότητα των ρυθμίσεων στέγασης και διαμονής για τη σωματική, ψυχική, πνευματική, ηθική και κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού.

Δείκτης 4.2: Παρέχεται η δυνατότητα στον εκπρόσωπο να αναφέρει τυχόν προβλήματα στο προσωπικό υποδοχής του καταλύματος των ασυνόδευτων παιδιών· κατά περίπτωση, πρέπει να προβλέπεται η συμμετοχή πολιτισμικών διαμεσολαβητών και η διαβούλευση με αυτούς.

Δείκτης 4.3: Παρέχεται η δυνατότητα στον εκπρόσωπο να ενημερώνει τα ασυνόδευτα παιδιά σχετικά με τα δικαιώματα και τα καθήκοντά τους σε σχέση με τη στέγαση και την υλική συνδρομή και, στο πλαίσιο αυτό, να συνδράμει τα παιδιά στην υποβολή καταγγελίας, εφόσον αυτό είναι αναγκαίο.

Δείκτης 4.4: Παρέχεται η δυνατότητα στον εκπρόσωπο να ελέγχει αν τα ασυνόδευτα παιδιά ενημερώνονται σχετικά με τον ρόλο και τις αρμοδιότητες του προσωπικού και των παρόχων φροντίδας στις εγκαταστάσεις φιλοξενίας.

Δείκτης 4.5: Παρέχεται η δυνατότητα στον εκπρόσωπο να ελέγχει ότι τα ασυνόδευτα παιδιά έχουν πραγματική πρόσβαση στο εκπαιδευτικό σύστημα και ότι παρακολουθούν τακτικά τα μαθήματα.

Δείκτης 4.6: Δίνεται στον εκπρόσωπο η δυνατότητα να προωθήσει την πρόσβαση των παιδιών σε δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, συμπεριλαμβανομένων των παιχνιδιών και των ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων που ενδείκνυνται για την ηλικία, την ωριμότητα και τα ενδιαφέροντά τους.

ΠΡΟΤΥΠΟ 5: Διασφαλίζεται ότι νομικοί ή άλλοι σύμβουλοι, εκπρόσωποι διεθνών οργανισμών και συναφών ΜΚΟ αναγνωρισμένων από τα οικεία κράτη της ΕΕ+ έχουν επαρκή πρόσβαση στις δομές υποδοχής με σκοπό την παροχή συνδρομής σε ασυνόδευτα παιδιά.

Δείκτης 5.1: Η πρόσβαση των ανωτέρω φορέων περιορίζεται μόνο για λόγους που αφορούν την ασφάλεια των εγκαταστάσεων και των ασυνόδευτων παιδιών, υπό την προϋπόθεση ότι με τον τρόπο αυτό δεν θίγεται σοβαρά ή δεν καθίσταται αδύνατη.

Δείκτης 5.2: Οι ανωτέρω φορείς έχουν τη δυνατότητα να συναντήσουν τα ασυνόδευτα παιδιά και να συνομιλήσουν μαζί τους σε συνθήκες επαρκούς ιδιωτικότητας.

ΠΡΟΤΥΠΟ 6: Διασφαλίζεται ότι προβλέπεται διαδικασία για τη δρομολόγηση του εντοπισμού⁽²⁰⁾ των μελών της οικογένειας των ασυνόδευτων παιδιών το συντομότερο δυνατό μετά την άφιξη και την εξακρίβωση της ταυτότητάς τους, όπου είναι αναγκαίο με τη συνδρομή διεθνών ή άλλων αρμόδιων οργανισμών, προστατεύοντας παράλληλα τα βέλτιστα συμφέροντα των παιδιών.

Δείκτης 6.1: Οι αρχές υποδοχής και/ή άλλοι υπεύθυνοι υπάλληλοι και ο εκπρόσωπος δρομολογούν ή ξεκινούν τον εντοπισμό μελών της οικογένειας βάσει των πληροφοριών που παρείχαν τα ασυνόδευτα παιδιά και σύμφωνα με το βέλτιστο συμφέρον του ασυνόδευτου παιδιού.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Σε περίπτωση που υπάρχει κίνδυνος να απειληθεί η ζωή ή η ακεραιότητα του ασυνόδευτου παιδιού ή των στενών συγγενών του, ιδίως αν αυτοί διαμένουν στη χώρα καταγωγής, τα κράτη μέλη μεριμνούν για τις απαραίτητες εγγυήσεις ώστε να διασφαλίζεται ότι η συλλογή, επεξεργασία και διαβίβαση των πληροφοριών που αφορούν τα εν λόγω πρόσωπα γίνεται εμπιστευτικά, ώστε να μην διακυβεύεται η ασφάλειά τους. Παρέχεται χρόνος για την οικοδόμηση σχέσης εμπιστοσύνης με τα παιδιά

⁽²⁰⁾ ΕΑΣΟ Practical guide on family tracing, 2016.

ώστε ο υπεύθυνος υπάλληλος να μπορεί να εξηγήσει και να εξασφαλίσει τις ελάχιστες πληροφορίες που απαιτούνται για τη δρομολόγηση της διαδικασίας καθώς και για την εκτίμηση του συμφέροντος των παιδιών.

- Για τους σκοπούς του εντοπισμού μελών της οικογένειας εφαρμόζεται ευρύτερος ορισμός των μελών της οικογένειας, λαμβάνοντας υπόψη το υπόβαθρο των παιδιών, τις ιδιαίτερες περιστάσεις εξάρτησης και το συμφέρον τους.
- Όλοι οι φορείς που είναι σε επαφή με τα παιδιά κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένου του εκπροσώπου, θα πρέπει να παρέχουν παρόμοια ενημέρωση στα παιδιά σχετικά με τη διαδικασία εντοπισμού μελών της οικογένειάς τους. Είναι καθοριστικής σημασίας να αντιλαμβάνονται τα παιδιά την ενημέρωση ως συνεκτική και να κατανοούν ότι πρωταρχικός στόχος του εντοπισμού μελών της οικογένειάς τους είναι η αποκατάσταση των οικογενειακών δεσμών, εφόσον αυτό είναι προς το συμφέρον τους.
- Η διαδικασία θα πρέπει να διεξάγεται σε εμπιστευτική βάση και ειδικότερα δεν θα πρέπει να γίνεται καμία μνεία στο καθεστώς των παιδιών ως αιτούντων διεθνή προστασία ή δικαιούχων διεθνούς προστασίας κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εντοπισμού μελών της οικογένειας. Ιδιαίτερη μέριμνα θα πρέπει να λαμβάνεται για τα ασυνόδευτα παιδιά τα οποία θεωρείται ή διαπιστώνεται ότι είναι θύματα εμπορίας ανθρώπων.

2. Ειδικές ανάγκες και κίνδυνοι για την ασφάλεια

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Τα ασυνόδευτα παιδιά είναι μια κατηγορία αιτούντων με ειδικές ανάγκες σε ιδιαίτερα ευάλωτη κατάσταση και, επομένως, χρειάζονται ειδική και κατάλληλη φροντίδα, καθοδήγηση και προστασία. Κάθε ασυνόδευτο παιδί έχει δικαίωμα προστασίας έναντι κάθε μορφής σωματικής ή ψυχικής βίας, βλάβης ή κακοποίησης, παραμέλησης ή αμελούς μεταχείρισης, κακομεταχείρισης ή εκμετάλλευσης, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής εκμετάλλευσης. Η υποδοχή ασυνόδευτων παιδιών και η παροχή καθοδήγησης σε αυτά θα πρέπει να οργανώνονται κατά τρόπο ώστε να καλύπτονται ειδικές ανάγκες, όπως εντατική (σε 24ωρη βάση) καθοδήγηση, ειδική, φιλική προς τα παιδιά, ιατρική και ψυχολογική συνδρομή ή ειδικές εγκαταστάσεις υποδοχής, ανάλογα με την ηλικία, το φύλο ή την απειλή, οι δε κίνδυνοι για την ασφάλεια θα πρέπει να αντιμετωπίζονται και να διατηρούνται σε ελάχιστα επίπεδα (άρθρο 19 παράγραφος 1 ΣΔΠ).

Βάσει της ΟΣΥ, τα κράτη μέλη οφείλουν, μεταξύ άλλων, να διενεργούν ατομικές εκτιμήσεις σε διάφορα στάδια μετά την άφιξη προκειμένου να προσδιορίζουν και να καλύπτουν τις ειδικές ανάγκες και να αντιμετωπίζουν τους κινδύνους ασφάλειας των ευάλωτων προσώπων.

Ορισμένα ασυνόδευτα παιδιά ενδέχεται να χρειάζονται περαιτέρω ειδική στήριξη βασισμένη σε συγκεκριμένες ειδικές ανάγκες προκειμένου να μπορέσουν να επωφεληθούν από τα δικαιώματα και τα ευεργετήματα που τους παρέχει η ΟΣΥ σε ισότιμη βάση.

Τα ασυνόδευτα παιδιά είναι ιδιαίτερα ευάλωτα σε μη ασφαλείς καταστάσεις. Επιπλέον των ειδικών αναγκών, ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίνεται στους κινδύνους ασφάλειας που διατρέχουν τα ασυνόδευτα παιδιά. Αυτό σημαίνει ότι οι επαγγελματίες πρέπει να εξακριβώνουν πάντοτε αν τα ασυνόδευτα παιδιά διαμένουν σε ασφαλή χώρο. Ένας χώρος στον οποίο παρέχεται φυσική ασφάλεια δεν πληροί αυτομάτως τις προϋποθέσεις του ασφαλούς χώρου· πρέπει να προσφέρει επίσης επαρκή κοινωνική και συναισθηματική ασφάλεια, η οποία καθιστά εφικτή την κανονική ανάπτυξη του παιδιού.

Η ΟΣΥ δεν παρέχει περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τα χαρακτηριστικά της ασφάλειας αυτής. Στην ανακοίνωση για την προστασία των παιδιών-μεταναστών⁽²¹⁾, η Επιτροπή ζητεί τη θέσπιση εσωτερικών πολιτικών για την προστασία των παιδιών σε όλους τους οργανισμούς και τους φορείς που αλληλεπιδρούν με παιδιά, συμπεριλαμβανομένων των εγκαταστάσεων υποδοχής. Η εσωτερική πολιτική για την προστασία των παιδιών είναι ένα σύνολο εσωτερικών κανόνων, οι οποίοι συγκεκριμενοποιούν τις ενέργειες στις οποίες θα προβεί ένας οργανισμός ή μια ομάδα προκειμένου να διατηρήσει τα παιδιά ασφαλή. Στόχος της εκτίμησης των κινδύνων είναι η αποτελεσματική πρόληψη βλάβης στα παιδιά, μέσω της πρόβλεψης και του μετριασμού παραγόντων κινδύνου, καθώς και η διασφάλιση της φροντίδας και της προστασίας των ασυνόδευτων παιδιών στο πλαίσιο της υποδοχής.

Σκοπός της εκτίμησης των κινδύνων για την ασφάλεια είναι να διασφαλίζεται ότι παρέχονται στα ασυνόδευτα παιδιά κατάλληλη καθοδήγηση και εγκαταστάσεις υποδοχής. Κατ' αυτό τον τρόπο, τα ασυνόδευτα παιδιά προστατεύονται από τους κινδύνους που απειλούν την ευημερία και την ανάπτυξή τους στο παρόν και στο μέλλον.

Το προσωπικό που εργάζεται με ασυνόδευτα παιδιά, δηλαδή όλα τα πρόσωπα που βρίσκονται σε άμεση επαφή με ασυνόδευτα παιδιά στο πλαίσιο της υποδοχής, θα πρέπει να γνωρίζει και να είναι σε θέση να προσδιορίσει ειδικές ανάγκες και κινδύνους. Ενδείξεις ειδικών αναγκών και κινδύνων θα πρέπει να καταγράφονται όσο το δυνατόν συντομότερα μόλις εντοπιστούν και οι σχετικές πληροφορίες θα πρέπει να γνωστοποιούνται στους οικείους ενδιαφερομένους προκειμένου να παράσχουν τις αναγκαίες εγγυήσεις (μέτρα για την κάλυψη ειδικών αναγκών και μέτρα ασφάλειας) και στήριξη (βλ. κεφάλαιο 5. Προσωπικό, Πρότυπο 25).

Επιπλέον, τα κράτη μέλη έχουν υποχρέωση να εκτιμούν, να υποδεικνύουν και να αντιμετωπίζουν τις ειδικές ανάγκες και τους κινδύνους για τα ασυνόδευτα παιδιά εντός εύλογου χρονικού διαστήματος από την υποβολή αίτησης διεθνούς προστασίας και να διασφαλίζουν ότι ο προσδιορισμός τους είναι επίσης εφικτός σε μεταγενέστερο στάδιο στην περίπτωση που η ευαλωτότητα δεν είναι εμφανής νωρίτερα. Για τον λόγο αυτό, θα πρέπει να

⁽²¹⁾ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, Η προστασία των παιδιών-μεταναστών, 12 Απριλίου 2017, COM(2017) 211 final.

παρέχεται εξειδικευμένη κατάρτιση στο προσωπικό υποδοχής (βλ. κεφάλαιο 5. Προσωπικό, Πρότυπο 24), ώστε να είναι σε θέση να εκτιμά ειδικές ανάγκες και κινδύνους.

Μια σημαντική πτυχή είναι η ανάγκη να διασφαλίζεται η ορθή λειτουργία των μηχανισμών παραπομπής στα κράτη μέλη, ώστε οι ειδικές ανάγκες και οι κίνδυνοι να γνωστοποιούνται αποτελεσματικά. Με την επιφύλαξη της αρχής της εμπιστευτικότητας, οι εθνικές αρχές θα πρέπει να ακολουθούν μια διεπιστημονική προσέγγιση για τον εντοπισμό των ειδικών αναγκών και των κινδύνων όσον αφορά την ασφάλεια και να γνωστοποιούν τις σχετικές πληροφορίες. Όταν για παράδειγμα υπάλληλοι πρώτης γραμμής, όπως οι συνοριοφύλακες, διαπιστώνουν ότι το παιδί έχει ειδικές ανάγκες, θα πρέπει να τις γνωστοποιούν στις αρχές υποδοχής ώστε να διασφαλίζονται οι απαραίτητες εγγυήσεις το συντομότερο δυνατόν. Από την άλλη πλευρά, τα πρόσωπα που εργάζονται με ασυνόδευτα παιδιά σε καθημερινή βάση είναι συχνά σε θέση να παρατηρήσουν τους αιτούντες διεθνή προστασία για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα και να οικοδομήσουν σχέσεις εμπιστοσύνης μαζί τους. Αυτό τους επιτρέπει να εντοπίζουν αποτελεσματικά τυχόν ειδικές ανάγκες και κινδύνους που ενδεχομένως δεν ήταν εμφανείς εξ αρχής. Στο μέτρο που οι εν λόγω πληροφορίες αφορούν και πιθανές ειδικές διαδικαστικές ανάγκες, είναι πολύ σημαντικό η αρχή υποδοχής να μπορεί να τις γνωστοποιεί στην αποφαινόμενη αρχή.

Τα διάφορα κεφάλαια του παρόντος εγγράφου περιέχουν παραδείγματα εγγυήσεων ειδικής υποδοχής. Για πληρέστερες κατευθυντήριες γραμμές και πρακτικά εργαλεία, διατίθεται το εργαλείο της EASO για την αναγνώριση ατόμων με ειδικές ανάγκες (EASO IPSN Tool) ⁽²²⁾.

Παραπομπές στη νομοθεσία – Εντοπισμός, αξιολόγηση και κάλυψη των ειδικών αναγκών

- Άρθρο 18 παράγραφος 4 της ΟΣΥ: Λήψη κατάλληλων μέτρων για την αποτροπή βιαιοπραγιών/ βίας που έχει σχέση με το φύλο
- Άρθρο 18 παράγραφος 9 στοιχείο α) της ΟΣΥ: Εκτίμηση των ειδικών αναγκών
- Άρθρο 22 της ΟΣΥ: Αξιολόγηση των ειδικών αναγκών υποδοχής
- Άρθρο 25 της ΟΣΥ: Θύματα βασανιστηρίων και βίας
- Άρθρο 3 παράγραφος 3 της ΣΔΠ: Θέσπιση κανόνων από τις αρμόδιες αρχές
- Άρθρο 19 της ΣΔΠ: Προστασία από κάθε μορφή βίας

Πρότυπα και δείκτες

2.1 Ειδικές ανάγκες

ΠΡΟΤΥΠΟ 7: Διασφαλίζεται η εφαρμογή αρχικής διαδικασίας για τον προσδιορισμό και την εκτίμηση των ειδικών αναγκών ασυνόδευτων παιδιών.

Δείκτης 7.1: Υπάρχει τυποποιημένος μηχανισμός/διαδικασία για τον συστηματικό εντοπισμό και την εκτίμηση των ειδικών αναγκών ασυνόδευτων παιδιών.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Όπως προβλέπεται στο άρθρο 22 παράγραφος 2 της ΟΣΥ, ο εν λόγω μηχανισμός/ διαδικασία δεν χρειάζεται να λαμβάνει τη μορφή διοικητικής διαδικασίας, αλλά θα πρέπει να αναφέρεται στην προστασία του παιδιού και στα πρότυπα εγγυήσεων για τα παιδιά. Σε έναν τέτοιο μηχανισμό/ διαδικασία θα μπορούσε να ενσωματωθεί το εργαλείο IPSN της EASO.

Δείκτης 7.2: Ο μηχανισμός ορίζει σαφώς ποιος είναι υπεύθυνος για τον εντοπισμό και την αξιολόγηση των ειδικών αναγκών.

Δείκτης 7.3: Ο μηχανισμός ορίζει σαφώς πώς καταγράφεται και γνωστοποιείται στα ασυνόδευτα παιδιά και στους αρμόδιους φορείς ο εντοπισμός και η αξιολόγηση των αναγκών.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Η εγγραφή και η αποτελεσματική γνωστοποίηση των πληροφοριών σχετικά με τις ειδικές ανάγκες στα ασυνόδευτα παιδιά και στους αρμόδιους φορείς είναι καθοριστικής σημασίας για την παροχή των απαραίτητων εγγυήσεων. Η λειτουργία του μηχανισμού διέπεται από τους εθνικούς κανονισμούς περί εμπιστευτικότητας και προστασίας των δεδομένων. Σε ορισμένες περιπτώσεις εφαρμόζονται τυπικές διαδικασίες, όπως στην περίπτωση ύπαρξης εθνικού μηχανισμού αναφοράς θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.

⁽²²⁾ EASO, Εργαλείο για την αναγνώριση των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Ορθή πρακτική όσον αφορά τον αρχικό εντοπισμό των ειδικών αναγκών

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ η συγκρότηση μηχανισμού για τον αρχικό εντοπισμό ειδικών αναγκών στο πλαίσιο των εθνικών διαδικασιών λειτουργίας;
- ✓ η χρήση υποδείγματος για τον προσδιορισμό, σε πρώιμο στάδιο, των ειδικών αναγκών και δυνητικών κινδύνων για την ευημερία του παιδιού, στο οποίο μνημονεύονται:
 - στοιχεία σχετικά με την ημερομηνία και τον τόπο γέννησης, τη χώρα καταγωγής, τη μητρική γλώσσα καθώς και το οικογενειακό καθεστώς και τα παιδιά,
 - πληροφορίες σχετικά με τους γονείς, τα αδέρφια και/ή άλλους συγγενείς στο τρέχον κράτος μέλος υποδοχής, σε άλλο κράτος της ΕΕ+ ή σε τρίτη χώρα,
 - η κατάσταση της υγείας του παιδιού (γενική κατάσταση της υγείας, χρόνιες ασθένειες, αναπηρίες, χειρουργικές επεμβάσεις, φάρμακα, ψυχική υγεία),
 - οι γενικές συνθήκες διαβίωσης που επικρατούν στη χώρα καταγωγής,
 - η εκπαίδευση στη χώρα καταγωγής,
 - οι λόγοι αναχώρησης από τη χώρα καταγωγής (συμπεριλαμβανομένης της συγκατάθεσης των γονέων).

ΠΡΟΤΥΠΟ 8: Διασφαλίζεται ότι ο μηχανισμός/η διαδικασία για τον εντοπισμό και την εκτίμηση των ειδικών αναγκών εφαρμόζεται αποτελεσματικά όσο το δυνατόν συντομότερα μετά την άφιξη.

Δείκτης 8.1: Διατίθενται επαρκείς πόροι για τον συστηματικό εντοπισμό και την εκτίμηση των ειδικών αναγκών κάθε ασυνόδευτου παιδιού.

Δείκτης 8.2: Ο αρχικός εντοπισμός και η εκτίμηση πρόδηλης ευαλωτότητας, με σκοπό την αντιμετώπιση ειδικών αναγκών, διενεργούνται κατά την άφιξη κατά τη διάρκεια της υποδοχής την πρώτη ημέρα ή το αργότερο εντός 24 ωρών.

Δείκτης 8.3: Εντοπίζονται και αξιολογούνται, αντιμετωπίζονται και τεκμηριώνονται επαρκώς ειδικές ανάγκες που εκδηλώνονται σε μεταγενέστερο στάδιο.

Δείκτης 8.4: Όπου κρίνεται αναγκαίο, στην αξιολόγηση των ειδικών αναγκών συμμετέχουν εξειδικευμένοι λειτουργοί.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Ανάλογα με τη φύση των ειδικών αναγκών, ενδέχεται να συμμετέχουν στην αξιολόγησή τους ο εκπρόσωπος και εξειδικευμένοι λειτουργοί, όπως κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι ή επαγγελματίες υγείας. Οι αρχές υποδοχής θα πρέπει να έχουν πρόσβαση στην εμπειρογνωμοσύνη τους στην πράξη, εφόσον κρίνεται αναγκαίο. Θα πρέπει να παρέχεται διερμηνέας με κατάλληλα προσόντα, όπου συντρέχει περίπτωση.

Δείκτης 8.5: Δημιουργούνται και αξιοποιούνται δίαυλοι επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ της αρχής υποδοχής και της αποφαινόμενης αρχής, εντός των ορίων της εμπιστευτικότητας.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Ο εντοπισμός και η αξιολόγηση των ειδικών αναγκών έχουν μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα όταν οι πληροφορίες γνωστοποιούνται μεταξύ των αρχών, με την επιφύλαξη των εθνικών κανονισμών περί εμπιστευτικότητας και προστασίας των δεδομένων.

Δείκτης 8.6: Ο εντοπισμός και η αξιολόγηση των ειδικών αναγκών πραγματοποιούνται με την επιφύλαξη της εξέτασης της αίτησης των ασυνόδευτων παιδιών για διεθνή προστασία.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Είναι σημαντικό να γίνεται σαφής διάκριση ανάμεσα στον εντοπισμό και την αξιολόγηση των ειδικών αναγκών υποδοχής (και των διαδικαστικών αναγκών) και στην εξέταση της αίτησης των ασυνόδευτων παιδιών για διεθνή προστασία. Σε κάποιες περιπτώσεις η ευαλωτότητα των ασυνόδευτων παιδιών μπορεί να επηρεάσει και την έκβαση της αίτησης διεθνούς προστασίας, πλην όμως ο σκοπός του εντοπισμού και της αξιολόγησης των αναγκών βάσει του παρόντος εγγράφου κατευθυντήριων γραμμών είναι αποκλειστικά και μόνο η παροχή εγγυήσεων για την ουσιαστική πρόσβαση στα δικαιώματα και τα πλεονεκτήματα που κατοχυρώνονται στην ΟΣΥ κατά τη διαδικασία ασύλου.

ΠΡΟΤΥΠΟ 9: Διασφαλίζεται η έγκαιρη κάλυψη των ειδικών αναγκών που έχουν εντοπιστεί.

Δείκτης 9.1: Λαμβάνονται επαρκή μέτρα για την κάλυψη των ειδικών αναγκών που έχουν εντοπιστεί και αξιολογηθεί. Ο επείγων χαρακτήρας της ανταπόκρισης θα εξαρτάται από την προσδιορισθείσα ανάγκη.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Θα πρέπει να διατίθενται επαρκείς πόροι για την κάλυψη των ειδικών αναγκών. Επιπλέον, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται τυποποιημένες διαδικασίες λειτουργίας και/ή μηχανισμοί παραπομπής, εφόσον συντρέχει περίπτωση, όπως σε περιπτώσεις παιδιών θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, έγγαμων παιδιών, παιδιών με ενήλικους συγγενείς, παιδιών με αναπηρίες.

Δείκτης 9.2: Στις περιπτώσεις που εντοπίζονται ειδικές ανάγκες, υπάρχει μηχανισμός που διασφαλίζει την τακτική παρακολούθησή τους.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Τα κράτη της ΕΕ+ θα πρέπει να προβλέπουν την τακτική παρακολούθηση των ειδικών αναγκών που εντοπίζονται.

Ορθή πρακτική όσον αφορά τον εντοπισμό, την αξιολόγηση και την κάλυψη των ειδικών αναγκών

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ η συγκρότηση μηχανισμού για τον εντοπισμό και την αξιολόγηση των ειδικών αναγκών στο πλαίσιο των εθνικών διαδικασιών λειτουργίας. Στις διαδικασίες αυτές θα μπορούσε να ενσωματωθεί εργαλείο εντοπισμού·
- ✓ η οργάνωση διεπιστημονικών συναντήσεων σε τακτική βάση με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς, συμπεριλαμβανομένων ΜΚΟ· η συγκέντρωση πληροφοριών με προορατικό τρόπο, χρησιμοποιώντας τους διαθέσιμους πόρους πριν από την υποδοχή·
- ✓ η ενσωμάτωση του εντοπισμού ειδικών αναγκών στην καθημερινή καθοδήγηση του ασυνόδευτου παιδιού:
 - επαναφέροντας αυτό το θέμα συζήτησης με το ασυνόδευτο παιδί, και
 - θέτοντας αυτό το θέμα συζήτησης στις διεπιστημονικές διαβουλεύσεις (βλ. κεφάλαιο 4. Καθημερινή φροντίδα).

2.2 Κίνδυνοι για την ασφάλεια

ΠΡΟΤΥΠΟ 10: Διασφαλίζεται ότι το προσωπικό που εργάζεται με ασυνόδευτα παιδιά σε εγκατάσταση υποδοχής εντοπίζει αρχικούς κινδύνους ασφάλειας και κινδύνους για την ευημερία των παιδιών.

Δείκτης 10.1: Προβλέπεται τυποποιημένη εκτίμηση κινδύνων για τον προσδιορισμό των κινδύνων ασφάλειας σε σχέση με ασυνόδευτα παιδιά.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Το εργαλείο αυτό θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως κατάλογος ελέγχου ή κατευθυντήρια γραμμή για τη συνέντευξη ώστε να βοηθηθεί το προσωπικό να εκτιμήσει, βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών, αν τα ασυνόδευτα παιδιά διατρέχουν κίνδυνο ασφάλειας συνιστάμενο σε βλάβη, υπό την έννοια της κακοποίησης, της παραμέλησης, της εκμετάλλευσης ή της βίας, στο παρόν ή στο μέλλον, εντός ή εκτός της εγκατάστασης υποδοχής.

Δείκτης 10.2: Οι κίνδυνοι για την ασφάλεια των ασυνόδευτων παιδιών εκτιμώνται κατά την πρώτη εβδομάδα μετά την άφιξη και η εκτίμηση επαναλαμβάνεται τακτικά τουλάχιστον κάθε έξι μήνες.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Συνιστάται να διενεργείται η εκτίμηση κινδύνου κατά τη διάρκεια της υποδοχής ή όσο το δυνατόν συντομότερα μετά την υποδοχή στην εγκατάσταση υποδοχής και το αργότερο εντός μίας εβδομάδας από την άφιξη.

Δείκτης 10.3: Οι κίνδυνοι για την ασφάλεια υποβάλλονται συστηματικά σε εκτίμηση.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Η κατάσταση των ασυνόδευτων παιδιών μπορεί να μεταβληθεί υπό την επίδραση του περιβάλλοντός τους (εντός της εγκατάστασης υποδοχής ή γύρω από αυτήν). Ως εκ τούτου, ο προσδιορισμός ή η επανεκτίμηση των κινδύνων είναι συνεχής διαδικασία και θα είναι, επομένως, προτιμότερο να διενεργείται κάθε τρεις έως έξι μήνες ή όταν μεταβάλλονται οι περιστάσεις ή προκύπτει κάποιο συμβάν.

Δείκτης 10.4: Το αποτέλεσμα της εκτίμησης κινδύνου αποτελεί αντικείμενο συζήτησης σε διεπιστημονικό πλαίσιο.

- *Πρόσθετες παρατηρήσεις:* Ο εκπρόσωπος ή άλλοι ειδικευμένοι φορείς συμμετέχουν στην εκτίμηση κινδύνου ή στο αποτέλεσμα αυτής.

ΠΡΟΤΥΠΟ 11: Οι κίνδυνοι για την ασφάλεια μειώνονται στους απολύτως ελάχιστους.

Δείκτης 11.1: Η αναγκαία φροντίδα και η κατάλληλη εγκατάσταση υποδοχής, βάσει της εκτίμησης κινδύνου, παρέχονται εντός μίας εβδομάδας από την άφιξη.

- *Πρόσθετες παρατηρήσεις:* Η ύπαρξη ασφαλούς χώρου για να μεγαλώσουν είναι βασική ανάγκη όλων των ασυνόδευτων παιδιών.

Δείκτης 11.2: Σε ακραίες καταστάσεις έλλειψης ασφάλειας, οι αρχές υποδοχής λαμβάνουν άμεσα μέτρα για την εξάλειψη των καταστάσεων αυτών.

- *Πρόσθετες παρατηρήσεις:* Όταν οι ειδικοί επαγγελματίες βρίσκονται αντιμέτωποι με υψηλούς κινδύνους ασφάλειας, όπως ενδείξεις εμπορίας ανθρώπων και δυνητική συμπεριφορά φυγής προς άγνωστο προορισμό, είναι σημαντικό να μπορούν να τους αναγνωρίσουν και να γνωρίζουν με ποιον τρόπο πρέπει να ενεργήσουν. Σε καταστάσεις έλλειψης ασφάλειας (απειλές από το δίκτυο εμπορίας ανθρώπων, απειλή εγκλημάτων τιμής, εκφοβισμός από συγκατοίκους κ.λπ.), είναι σημαντικό οι ειδικοί επαγγελματίες να λαμβάνουν μέτρα για την αποκατάσταση της ασφάλειας και της σταθερότητας όσο το δυνατόν συντομότερα.

Ορθή πρακτική σχετικά με τη μείωση των κινδύνων και του κινδύνου διαφυγής

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ η προσωρινή κατάσχεση κινητών τηλεφώνων κατά την άφιξη, με σεβασμό της αρχής του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού, όταν εντοπίζονται ενδείξεις δυνητικής εμπορίας ανθρώπων, προκειμένου να μειωθεί ο κίνδυνος επαφής με δυνητικό δίκτυο εμπορίας ανθρώπων. Στην περίπτωση αυτή, διασφαλίζεται η δυνατότητα τηλεφωνικών κλήσεων υπό εποπτεία, θα πρέπει δε ειδικότερα να παρέχεται η δυνατότητα στα παιδιά να επικοινωνήσουν με μέλη της οικογένειας στη χώρα καταγωγής ή σε άλλη χώρα για να ενημερώσουν ότι είναι ασφαλή·
- ✓ η οργάνωση καταφυγίων/ειδικών εγκαταστάσεων για την προστασία ασυνόδευτων παιδιών που διατρέχουν κίνδυνο να γίνουν θύματα εμπορίας ανθρώπων, καταναγκαστικού γάμου κ.λπ. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει προστατευτικά μέτρα, όπως μετακίνηση του ασυνόδευτου παιδιού σε εγκατάσταση στην ύπαιθρο, εποπτευόμενο καταφύγιο και εντατική καθοδήγηση.

Δείκτης 11.3: Οι εγκαταστάσεις υποδοχής διαθέτουν μηχανισμό ειδοποίησης και διασφαλίζεται η συστηματική αναφορά και άμεση ανταπόκριση σε περίπτωση αγνοούμενων ασυνόδευτων παιδιών.

- *Πρόσθετες παρατηρήσεις:* Μόλις διαπιστωθεί ότι ασυνόδευτο παιδί αγνοείται, πρέπει να υποβάλλεται στην αστυνομία σχετική αναφορά και θα πρέπει να ενημερώνεται το γραφείο πρόνοιας νέων. Ένα παιδί θα θεωρείται ότι αγνοείται εάν αναχώρησε από την εγκατάσταση χωρίς να ενημερώσει πρώτα το προσωπικό υποδοχής και δεν είναι γνωστό πού μπορεί να βρίσκεται. Το πρώτο μέτρο είναι η αναζήτηση του ασυνόδευτου παιδιού· η διάρκεια και η ένταση της έρευνας εξαρτώνται από την ηλικία του ασυνόδευτου παιδιού, την προηγούμενη συμπεριφορά και παρατηρήσεις, καθώς και από τις συνθήκες. Για παιδί ηλικίας κάτω των 14 ετών δεν είναι γενικά αποδεκτή η αναβολή της έναρξης της έρευνας για την επόμενη ημέρα. Πρέπει να παρέχονται στην αστυνομία όσο το δυνατόν ακριβέστερες πληροφορίες σχετικά με το ασυνόδευτο παιδί όσον αφορά την ένδυση/τον αριθμό κινητού τηλεφώνου κ.λπ. Μόλις επανεμφανιστεί το ασυνόδευτο παιδί, πρέπει να ενημερώνονται η αστυνομία και το γραφείο πρόνοιας νέων. Πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κάθε πληροφορία η οποία παρέχεται από την αστυνομία ή το γραφείο πρόνοιας νέων.

Ορθή πρακτική σχετικά με τους μηχανισμούς ειδοποίησης

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ η χρήση εθνικού συστήματος ειδοποίησης για την αναζήτηση παιδιών που αγνοούνται, κατόπιν διαβούλευσης με την αστυνομία και τον εκπρόσωπο, προκειμένου να εκτιμηθεί ο αντίκτυπος τέτοιας δημοσιοποίησης.

ΠΡΟΤΥΠΟ 12: Διασφαλίζεται ότι παρέχονται πληροφορίες στα ασυνόδευτα παιδιά σχετικά με το θέμα της ριζοσπαστικοποίησης και ότι το προσωπικό ενημερώνει τις αρμόδιες αρχές σχετικά με ενδείξεις (δυννητικής) ριζοσπαστικοποίησης ασυνόδευτων παιδιών.

Δείκτης 12.1: Το προσωπικό που συνεργάζεται με ασυνόδευτα παιδιά συζητά μαζί τους το θέμα της ριζοσπαστικοποίησης, όταν απαιτείται.

Δείκτης 12.2: Οι εγκαταστάσεις υποδοχής διαθέτουν μηχανισμό ειδοποίησης προκειμένου να αναφέρουν ενδείξεις ριζοσπαστικοποίησης στα αρμόδια πρόσωπα και στις αρμόδιες αρχές.

Ορθή πρακτική σχετικά με το θέμα της ριζοσπαστικοποίησης

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ να διατίθεται στους κοινωνικούς λειτουργούς έντυπο αναφοράς, το οποίο μπορούν να συμπληρώνουν σε περιπτώσεις ριζοσπαστικοποίησης και να το διαβιβάζουν στις αρμόδιες δημόσιες αρχές·
- ✓ να προωθείται ο συντονισμός και η ανταλλαγή στοιχείων και πληροφοριών με άλλες αρμόδιες δημόσιες αρχές αναπτύσσοντας ή βελτιώνοντας τη συνεργασία στο πλαίσιο κοινών ομάδων εργασίας.
- ✓ Θα πρέπει επίσης να υπάρχει δυνατότητα πρόσληψης ειδικού σε θέματα ριζοσπαστικοποίησης ή να υπάρχει προσωπικό που διαθέτει ειδικές γνώσεις για να μιλήσει στα παιδιά επί του θέματος.

3. Εγκατάσταση

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Με την επιφύλαξη της ύπαρξης εθνικών συστημάτων διασποράς τα οποία ρυθμίζουν την ισόρροπη κατανομή των ασυνόδευτων παιδιών στο έδαφος των κρατών μελών, τα πρότυπα και οι δείκτες που περιλαμβάνονται στο παρόν κεφάλαιο θα πρέπει να ερμηνεύονται και να εφαρμόζονται σε πλήρη συμφωνία με την αρχή του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού, της ενότητας της οικογένειας και του σεβασμού των ειδικών αναγκών υποδοχής των ασυνόδευτων παιδιών.

Η συμμόρφωση προς τις εν λόγω αρχές είναι σημαντική όχι μόνο κατά την είσοδο των ασυνόδευτων παιδιών στο σύστημα υποδοχής, αλλά και κατά τον χρόνο της επανεγκατάστασης ή της μεταφοράς τους σε άλλο χώρο στέγασης. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 3 της ΟΣΥ, η μεταφορά ασυνόδευτων ανηλίκων θα πρέπει να περιορίζεται στο ελάχιστο και θα πρέπει να πραγματοποιείται μόνον όταν είναι προς το συμφέρον του παιδιού.

Επιπλέον της συλλογικής, μικρής κλίμακας και συνήθους στέγασης, η φροντίδα από ανάδοχους γονείς και η τοποθέτηση σε ατομικό κατάλυμα θα πρέπει επίσης να αποτελούν εναλλακτικές λύσεις φιλοξενίας ασυνόδευτων παιδιών, εφόσον θεωρείται ότι συνάδουν προς το συμφέρον του παιδιού και τις ατομικές ειδικές ανάγκες του.

Η αρχική και η σφαιρική εκτίμηση (ανά πάσα στιγμή κατά τη στέγαση) θα πρέπει να διενεργούνται προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού (π.χ. στέγαση με σύζυγο ή μέλος της οικογένειας). Η αρχική εκτίμηση θα πρέπει να διενεργείται κατά την άφιξη προκειμένου να βρεθεί η βέλτιστη δυνατή στέγη για τα ασυνόδευτα παιδιά. Οι σφαιρικές εκτιμήσεις είναι συνεχείς και διεπιστημονικές και θα πρέπει να διενεργούνται τακτικά.

Εγκατάσταση και επανεγκατάσταση ασυνόδευτων παιδιών

Αρχική εκτίμηση κατά την άφιξη

Τακτική, σφαιρική και διεπιστημονική εκτίμηση ανά πάσα στιγμή στο πλαίσιο της υποδοχής

Παραπομπές στη νομοθεσία – Εγκατάσταση

- Άρθρο 18 της ΟΣΥ: Λεπτομέρειες για τις υλικές συνθήκες υποδοχής
- Άρθρο 24 της ΟΣΥ: Ασυνόδευτοι ανήλικοι

Πρότυπα και δείκτες

ΠΡΟΤΥΠΟ 13: Ειδικοί και αντικειμενικοί λόγοι (π.χ. ηλικία, ωριμότητα και ειδικές ανάγκες) οι οποίοι συνδέονται με την ατομική κατάσταση των ασυνόδευτων παιδιών, τη συγκεκριμένη φροντίδα που προσφέρει η εγκατάσταση υποδοχής και το είδος της εγκατάστασης, καθώς και τις δυνατότητες μορφών φροντίδας εκτός ιδρυμάτων, λαμβάνονται υπόψη κατά την εγκατάσταση ασυνόδευτων παιδιών.

Δείκτης 13.1: Υπάρχει μηχανισμός με τον οποίο εκτιμάται αν συντρέχουν τυχόν ειδικοί και αντικειμενικοί λόγοι για την εγκατάσταση σε συγκεκριμένο είδος στέγης.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Η ατομική κατάσταση των παιδιών στο ανωτέρω πρότυπο παραπέμπει ειδικότερα στην ηλικία, στην ωριμότητα και στο φύλο (π.χ. διεμφυλικά άτομα), καθώς και στο πολιτισμικό, γλωσσικό και θρησκευτικό υπόβαθρο των ασυνόδευτων παιδιών. Επιπλέον, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ατομικοί παράγοντες, π.χ. υφιστάμενοι οικογενειακοί δεσμοί.
- Ειδικότερα, σε όλες τις ρυθμίσεις εγκατάστασης θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα μέτρα για την προστασία των ασυνόδευτων παιδιών κατά της σεξουαλικής και έμφυλης βίας.

- Εάν ασυνόδευτα παιδιά τοποθετηθούν κατ' εξαίρεση σε κέντρο υποδοχής ενηλίκων (π.χ. μαζί με ενήλικα αδέρφια), τα παιδιά αυτά έχουν τα ίδια δικαιώματα με τα άλλα ασυνόδευτα παιδιά (π.χ. προστασία έναντι όλων των μορφών βίας) και ισχύουν οι διαδικαστικές εγγυήσεις (π.χ. ορισμός εκπροσώπου).

Ορθή πρακτική σχετικά με την εγκατάσταση

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ να εξετάζεται, ως εναλλακτική λύση εγκατάστασης, η φροντίδα από ανάδοχους γονείς και κάθε άλλη μορφή εναλλακτικής (εκτός ιδρυμάτων) φροντίδας·
- ✓ τα ασυνόδευτα παιδιά να τοποθετούνται σε κατάλληλη εγκατάσταση υποδοχής αφού προηγηθεί εντατική παρατήρηση και εκτίμηση σε καθημερινή και 24ωρη βάση για σύντομο χρονικό διάστημα (π.χ. δύο εβδομάδες) στην πρώτη εγκατάσταση υποδοχής·
- ✓ τα ασυνόδευτα παιδιά να προετοιμάζονται για να ζήσουν ανεξάρτητα τη ζωή τους, κατόπιν εκτίμησης της ωριμότητας και της αυτονομίας τους, με την εγκατάστασή τους σε ατομικό κατάλυμα από την ηλικία των 16 ετών.

ΠΡΟΤΥΠΟ 14: Διασφαλίζεται ο σεβασμός της οικογενειακής ενότητας, σύμφωνα με την αρχή του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού.

Δείκτης 14.1: Ασυνόδευτα παιδιά που είναι αδέρφια (σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 24 παράγραφος 2 της ΟΣΥ) συστεγάζονται με τη σύμφωνη γνώμη τους.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Η σύμφωνη γνώμη παιδιών που είναι αδέρφια όσον αφορά τη συστέγασή τους παρέχεται σε οικειοθελή βάση, λαμβανομένων υπόψη της ηλικίας και του φύλου των παιδιών και του συμφέροντός τους. Ασυνόδευτα παιδιά τα οποία είναι με ενήλικα αδέρφια, μπορούν να συστεγάζονται σε εγκαταστάσεις υποδοχής ενηλίκων λαμβανομένων υπόψη του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού, της ηλικίας, του φύλου και του βαθμού ωριμότητας του παιδιού.
- Το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού πρέπει να εκτιμάται και να παρακολουθείται συνεχώς από κοινωνικούς λειτουργούς, άλλους υπαλλήλους υποδοχής και τους εκπροσώπους τους. Συνεκτιμώνται θέματα ασφάλειας και επιτρέπονται πιθανές εξαιρέσεις.
- Για την αποφυγή μελλοντικού χωρισμού, σε περίπτωση μεταφοράς ασυνόδευτων παιδιών, θα πρέπει να μεταφέρονται και τα αδέρφια τους.

Δείκτης 14.2: Ασυνόδευτα παιδιά, οι σύζυγοι και τα παιδιά τους μπορούν να συστεγάζονται εάν αυτό συνάδει προς το βέλτιστο συμφέρον των ασυνόδευτων παιδιών και προς την εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Έγγαμα ασυνόδευτα παιδιά ηλικίας άνω του εθνικά θεσμοθετημένου νόμιμου ορίου ηλικίας συγκατάθεσης μπορούν να συστεγάζονται με τους ενήλικους συζύγους τους και με τυχόν παιδιά τους σε εγκαταστάσεις υποδοχής για οικογένειες, λαμβανομένου πρωτίστως υπόψη του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού.
- Το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού πρέπει να εκτιμάται και να παρακολουθείται συνεχώς από κοινωνικούς λειτουργούς, άλλους υπαλλήλους υποδοχής και τον εκπρόσωπό τους, προκειμένου να εντοπίζεται τυχόν σεξουαλική εκμετάλλευση, καταναγκαστικός γάμος ή εμπορία ανθρώπων. Ασυνόδευτα παιδιά ηλικίας κάτω του εθνικού ορίου ηλικίας συγκατάθεσης πρέπει να στεγάζονται χωριστά από τον/τη σύζυγό τους.
- Απαιτείται διεπιστημονική ομάδα για την εκτίμηση του συμφέροντος του παιδιού σε περιπτώσεις γάμων ανηλίκων αμέσως μετά την άφιξη. Η εκτίμηση θα πρέπει να διενεργείται από ομάδα απαρτιζόμενη τουλάχιστον από κοινωνικό λειτουργό, ιατρό και εκπρόσωπο. Εάν η εκτίμηση δεν διενεργηθεί κατά την άφιξη, θα πρέπει να προβλέπονται μέτρα για την προστασία των ασυνόδευτων παιδιών.
- Ασυνόδευτα παιδιά που είναι μόνοι γονείς θα πρέπει να στεγάζονται μαζί με το παιδί (ή τα παιδιά) τους λαμβανομένης υπόψη της αρχής του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού (συμπεριλαμβανομένου του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού που είναι επίσης γονέας). Το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού πρέπει να εκτιμάται και να παρακολουθείται συνεχώς από κοινωνικούς λειτουργούς, άλλους υπαλλήλους υποδοχής και τον εκπρόσωπο. Συνεκτιμώνται θέματα ασφάλειας και επιτρέπονται πιθανές εξαιρέσεις.

Ορθή πρακτική σχετικά με τα ασυνόδευτα παιδιά που είναι μόνοι γονείς

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ η παροχή ειδικών εγκαταστάσεων υποδοχής με παιδικό/βρεφονηπιακό σταθμό ώστε οι γονείς να μπορούν να φοιτήσουν στο σχολείο.

Δείκτης 14.3: Εφόσον είναι εφικτό και σκόπιμο, πρέπει να γίνεται σεβαστή η ενότητα της οικογένειας και ως προς τα μέλη της ευρύτερης οικογένειας.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Εφαρμόζεται ευρύτερος ορισμός των μελών της οικογένειας, λαμβάνοντας υπόψη το υπόβαθρο των ασυνόδευτων παιδιών, τις ιδιαίτερες περιστάσεις εξάρτησης και το βέλτιστο συμφέρον τους.
- Ανάλογα με τις εθνικές ρυθμίσεις και με τη σύμφωνη γνώμη των ασυνόδευτων παιδιών και των εκπροσώπων, μέλη της ευρύτερης οικογένειας των παιδιών (συμπεριλαμβανομένων συγγενών που δεν εμπίπτουν στον ορισμό που παρέχεται στο άρθρο 2 στοιχείο γ) της ΟΣΥ) και ασυνόδευτα παιδιά μπορούν να συστεγάζονται.
- Ασυνόδευτα παιδιά και ενήλικα μέλη της ευρύτερης οικογένειας μπορούν να συστεγάζονται σε εγκατάσταση υποδοχής ενηλίκων, εάν αυτό είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Το ενδεχόμενο αυτό θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ιδίως για ασυνόδευτα παιδιά, τα οποία είναι μαζί με συγγενείς που δεν είναι υπεύθυνοι για αυτά βάσει είτε του νόμου είτε της πρακτικής του οικείου κράτους μέλους. Το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού πρέπει να εκτιμάται και να παρακολουθείται συνεχώς από κοινωνικούς λειτουργούς, άλλους υπαλλήλους υποδοχής και τον εκπρόσωπο. Συνεκτιμώνται θέματα ασφάλειας και επιτρέπονται πιθανές εξαιρέσεις.

ΠΡΟΤΥΠΟ 15: Διασφαλίζεται η συνεκτίμηση των ειδικών αναγκών των ασυνόδευτων παιδιών όταν (επαν)εγκαθίστανται σε συγκεκριμένο είδος στέγης.

Δείκτης 15.1: Η εγκατάσταση των ασυνόδευτων παιδιών σε συγκεκριμένο είδος στέγης βασίζεται σε αξιολόγηση των ειδικών αναγκών υποδοχής τους.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Ειδικότερα, η εγκατάσταση ασυνόδευτων παιδιών σε συγκεκριμένο είδος στέγης βασίζεται σε εκτίμηση του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού.

Δείκτης 15.2: Παρέχεται η δυνατότητα μεταφοράς των ασυνόδευτων παιδιών εάν διαπιστωθούν ειδικές ανάγκες υποδοχής.

Δείκτης 15.3: Η μεταφορά ασυνόδευτων ανηλίκων θα πρέπει να περιορίζεται στο ελάχιστο και θα πρέπει να πραγματοποιείται μόνον όταν είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, για παράδειγμα καλύτερη πρόσβαση σε μέλη της οικογένειας ή εκπαιδευτικές υπηρεσίες.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Ειδικότερα, παράγοντες ασφάλειας, όπως στις περιπτώσεις θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, σεξουαλικής και έμφυλης βίας, βασανιστηρίων ή άλλων σοβαρών μορφών ψυχολογικής και σωματικής βίας, θα μπορούν να επιβάλουν τη (μετ)εγκατάσταση σε διαφορετικό κατάλυμα των ασυνόδευτων παιδιών, εάν ειδικές ανάγκες, οι οποίες θα προσδιοριστούν και θα εκτιμηθούν κατάλληλα, καταστούν πρόδηλες σε μεταγενέστερο στάδιο (βλ. κεφάλαιο 2. Ειδικές ανάγκες και κίνδυνοι για την ασφάλεια, πρότυπο 8 και δείκτης 8.3).

Δείκτης 15.4: Ασυνόδευτα παιδιά τα οποία ενηλικιώνονται θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να παραμείνουν στον ίδιο χώρο/τόπο, εφόσον είναι δυνατόν. Θα πρέπει να λαμβάνονται ειδικά μέτρα όταν μεταφέρονται σε εγκατάσταση υποδοχής ενηλίκων ασυνόδευτα παιδιά που ενηλικιώνονται. Η μεταφορά θα πρέπει να οργανώνεται προσεκτικά σε συνεργασία τόσο με τις εγκαταστάσεις υποδοχής όσο και με τα ασυνόδευτα παιδιά.

Ορθή πρακτική όσον αφορά την (επαν)εγκατάσταση ασυνόδευτου παιδιού σε χώρο στέγασης

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ η ακρόαση του παιδιού και του εκπροσώπου όταν προγραμματίζεται η μετεγκατάσταση ασυνόδευτων παιδιών·
- ✓ η συνεκτίμηση της συνέχειας της εκπαίδευσης και του προσωπικού εκπαιδευτικού προγράμματος, καθώς και της σχολικής περιόδου, κατά τη μεταφορά ασυνόδευτων παιδιών (π.χ. σε καταστάσεις περικοπών).

4. Καθημερινή φροντίδα

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Όπως αναφέρεται στη ΣΔΠ, λόγω της φυσικής και ψυχικής ανωριμότητάς τους, τα παιδιά χρειάζονται ειδική προστασία και μέριμνα, και η οικογένεια είναι το φυσικό περιβάλλον για την ανάπτυξη και την ευημερία τους. Επομένως, τα ασυνόδευτα παιδιά που ζουν σε εγκαταστάσεις υποδοχής χωρίς την παρουσία μελών της οικογένειάς τους θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε καθημερινή φροντίδα και ειδικές δραστηριότητες, και τούτο θα πρέπει να αποτελεί ουσιώδες μέρος της υποδοχής, προκειμένου να διασφαλίζεται επίπεδο διαβίωσης κατάλληλο για τη σωματική, ψυχική και κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών. Η καθημερινή φροντίδα, στην οποία αναφέρονται οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές, περιλαμβάνει την καθημερινή στήριξη του ασυνόδευτου παιδιού, την οργάνωση δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης και κατάρτισης για το παιδί καθώς και δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου και ψυχαγωγίας. Ορισμένα πρότυπα και δείκτες συνδέονται με τα πρότυπα και τους δείκτες που περιγράφονται στις ενότητες σχετικά με την παροχή ενημέρωσης, την εκτίμηση των ειδικών αναγκών και των κινδύνων για την ασφάλεια και την ανταπόκριση σε αυτούς, την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, τη φοίτηση στο σχολείο και τη στέγαση. Περιλήφθηκαν στο παρόν κεφάλαιο επειδή θεωρείται ότι τα ασυνόδευτα παιδιά χρειάζονται πρόσθετη ενημέρωση και στήριξη.

Εν συνεχεία, στο παρόν κεφάλαιο εξετάζεται η σημασία της προετοιμασίας των ασυνόδευτων παιδιών ώστε να γίνουν αυτόνομα, να ενισχυθεί η ανθεκτικότητά τους και να αναπτυχθεί μέθοδος ειδικής φροντίδας στις εγκαταστάσεις υποδοχής, η οποία θα είναι επικεντρωμένη στις μελλοντικές προοπτικές και δεξιότητες των ασυνόδευτων παιδιών. Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η ηλικία, η ωριμότητα και οι ειδικές ανάγκες. Η καθημερινή φροντίδα ενδέχεται να διαφέρει μεταξύ των ασυνόδευτων παιδιών που ζουν σε κέντρα φιλοξενίας και εκείνων που ζουν σε ατομικό κατάλυμα, λαμβανομένων υπόψη των διαφορών όσον αφορά την ηλικία, την αυτονομία και την αυτάρκεια. Επιπλέον, γίνεται διάκριση μεταξύ της παρουσίας προσωπικού υποδοχής με γενική κατάρτιση και του προσωπικού υποδοχής παιδιών, το οποίο διαθέτει επαρκή πρόσθετη κατάρτιση σε σχέση με ασυνόδευτα παιδιά (βλ. κεφάλαιο 5. Προσωπικό). Η παρουσία προσωπικού υποδοχής παιδιών απαιτείται ειδικώς τουλάχιστον όταν τα ασυνόδευτα παιδιά είναι παρόντα στο κέντρο φιλοξενίας και δεν βρίσκονται στο σχολείο, αλλά όχι υποχρεωτικά κατά τη διάρκεια της νύχτας.

Παραπομπές στη νομοθεσία – Καθημερινή φροντίδα

- Άρθρο 23 παράγραφος 1 της ΟΣΥ: Σωματική, πνευματική, διανοητική, ηθική και κοινωνική ανάπτυξη του ανηλίκου· ποιότητα ζωής και κοινωνική ανάπτυξη που λαμβάνει υπόψη το υπόβαθρο του ανηλίκου
- Άρθρο 23 παράγραφος 3 της ΟΣΥ: Δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου
- Άρθρο 24 παράγραφος 1 της ΟΣΥ: Ασυνόδευτοι ανήλικοι

Πρότυπα και δείκτες

ΠΡΟΤΥΠΟ 16: Διασφαλίζεται καθημερινή φροντίδα των ασυνόδευτων παιδιών στο κέντρο φιλοξενίας (16.1) ή σε ατομικό κατάλυμα (16.2).

Εναλλακτικοί δείκτες για τη διασφάλιση της καθημερινής φροντίδας:

Δείκτης 16.1 α): Στο κέντρο φιλοξενίας υπάρχει προσωπικό με κατάλληλα προσόντα καθημερινά και σε 24ωρη βάση.

Δείκτης 16.1 β): Προσωπικό με κατάλληλα προσόντα είναι ειδικώς παρόν όταν ασυνόδευτα παιδιά βρίσκονται στο κέντρο φιλοξενίας, δηλαδή πριν και μετά τις ώρες του σχολείου, κατά τη διάρκεια του σαββατοκύριακου και των σχολικών διακοπών.

Δείκτης 16.1 γ): Εάν τα μέλη του προσωπικού που είναι παρόντα τη νύχτα δεν διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα, πρέπει τουλάχιστον να έχουν παρακολουθήσει κατάρτιση σχετικά με την προστασία των παιδιών και τα δικαιώματα του παιδιού και να έχουν λάβει την απαραίτητη ενημέρωση σχετικά με τη συγκεκριμένη κατάσταση των ασυνόδευτων παιδιών στο κέντρο φιλοξενίας.

Δείκτης 16.1 δ): Η παρουσία ασυνόδευτων παιδιών στο κέντρο φιλοξενίας παρακολουθείται τουλάχιστον μία φορά την ημέρα ώστε να διασφαλίζεται ότι το παιδί δεν έχει διαφύγει.

Η

Δείκτης 16.2 α): Όταν ασυνόδευτα παιδιά ζουν σε ατομικό κατάλυμα, είναι δυνατή η επικοινωνία με προσωπικό με κατάλληλα προσόντα καθημερινά και σε 24ωρη βάση.

Δείκτης 16.2 β): Προσωπικό υποδοχής παιδιών επισκέπτεται τα ασυνόδευτα παιδιά που φιλοξενούνται σε ατομικό κατάλυμα τουλάχιστον δύο φορές την εβδομάδα.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Τα ασυνόδευτα παιδιά που φιλοξενούνται σε ατομικό κατάλυμα είναι τουλάχιστον 16 ετών και έχουν αξιολογηθεί ως επαρκώς ώριμα και αυτόνομα για να ζήσουν στο συγκεκριμένο είδος εγκατάστασης υποδοχής.
- Η επίσκεψη πραγματοποιείται, για παράδειγμα, από τον κοινωνικό λειτουργό.

Δείκτης 16.2 γ): Η παρουσία ασυνόδευτων παιδιών σε ατομικό κατάλυμα παρακολουθείται κατά τις επισκέψεις σε αυτό ώστε να διασφαλίζεται ότι τα παιδιά δεν έχουν διαφύγει.

Δείκτης 16.3: Τα ασυνόδευτα παιδιά υποστηρίζονται στην καθημερινή ζωή και στις δραστηριότητές τους.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Η στήριξη στην καθημερινή ζωή περιλαμβάνει ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, όπως ξύπνημα των ασυνόδευτων παιδιών, προώθηση και παρακολούθηση της φοίτησης και της συμμετοχής στο σχολείο, παροχή ενημέρωσης και στήριξης σε θέματα προσωπικής και οικιακής υγιεινής, στήριξη των ασυνόδευτων παιδιών όσον αφορά τη ζωή σε κοινότητα και τον σεβασμό των κανόνων του χώρου φιλοξενίας, και διαχείριση και πρόληψη συγκρούσεων.
- Σε πρώτο στάδιο, το προσωπικό υποδοχής μπορεί να παρέχει στα ασυνόδευτα παιδιά οδηγίες για τη μετάβαση τους στο σχολείο και σε άλλους προορισμούς. Η ενημέρωση παρέχεται με τρόπο φιλικό προς το παιδί και προσαρμοσμένο στην ηλικία και στην ωριμότητα των ασυνόδευτων παιδιών (π.χ. χάρτες Google, εφαρμογές δημόσιων μέσων μεταφοράς κ.λπ.).

Δείκτης 16.4: Στα ασυνόδευτα παιδιά παρέχεται βοήθεια σε σχέση με τα μαθήματά τους και διδασκαλία.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Η βοήθεια σε σχέση με τα μαθήματα και η διδασκαλία μπορούν να παρέχονται από την εγκατάσταση υποδοχής ή από εξωτερικούς οργανισμούς, εντός ή εκτός της εγκατάστασης υποδοχής.

ΠΡΟΤΥΠΟ 17: Η καθημερινή φροντίδα οργανώνεται σύμφωνα με συγκεκριμένη μέθοδο φροντίδας ασυνόδευτων παιδιών.

Δείκτης 17.1: Η μέθοδος φροντίδας ασυνόδευτων παιδιών περιγράφεται σε εγχειρίδιο, το οποίο γνωρίζει και εφαρμόζει το σύνολο του προσωπικού που είναι υπεύθυνο για την καθημερινή φροντίδα στην εγκατάσταση υποδοχής.

Δείκτης 17.2: Το εγχειρίδιο περιέχει τουλάχιστον περιγραφή των στόχων της καθημερινής φροντίδας και ενός κύκλου συζήτησης στο πλαίσιο του οποίου συζητούνται με το παιδί οι στόχοι αυτοί και το αποτέλεσμα για τα ασυνόδευτα παιδιά, καθώς και για την ασφάλεια, τις μελλοντικές προοπτικές, τις δεξιότητες και τις ειδικές ανάγκες τους.

Δείκτης 17.3: Το προσωπικό συζητά τους στόχους της καθημερινής φροντίδας και το αποτέλεσμα σε τακτική βάση με τον εκπρόσωπο και τα ασυνόδευτα παιδιά.

Ορθή πρακτική σχετικά με την οργάνωση της καθημερινής φροντίδας

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ η ύπαρξη εγχειριδίου σε όλες τις εγκαταστάσεις υποδοχής για ασυνόδευτα παιδιά. Το εγχειρίδιο καλύπτει όλες τις διαδικασίες και τις πολιτικές που αφορούν την υποδοχή ασυνόδευτων παιδιών και καταρτίζεται σε συνεργασία με τις αρχές που εκπροσωπούν ασυνόδευτα παιδιά. Στο εγχειρίδιο περιγράφονται με σαφήνεια οι απαιτήσεις όσον αφορά τη διαβούλευση με ασυνόδευτα παιδιά, την υποβολή αίτησης και τον συντονισμό με άλλους φορείς και οργανισμούς.

ΠΡΟΤΥΠΟ 18: Τα ασυνόδευτα παιδιά προετοιμάζονται για να γίνουν αυτόνομα και να ζήσουν αργότερα ανεξάρτητα τη ζωή τους.

Δείκτης 18.1: Οι δεξιότητες που σχετίζονται με την αυτονομία αξιολογούνται σε τακτική βάση.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Η αξιολόγηση διενεργείται μέσω της στήριξης και της παρατήρησης ασυνόδευτων παιδιών στην καθημερινή ζωή και διασφαλίζει τη συμμετοχή των ασυνόδευτων παιδιών. Διενεργείται σε διάφορα στάδια προκειμένου να αξιολογείται η ανάπτυξη των δεξιοτήτων. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί κατάλογος ελέγχου για την αξιολόγηση του επιπέδου αυτονομίας, ο οποίος περιλαμβάνει δεξιότητες καθαριότητας, διαχείρισης οικιακού προϋπολογισμού, κατανάλωσης ενέργειας, πλυσίματος ρούχων, μαγειρέματος, πραγματοποίησης αγορών, συγκατοίκησης και συμβίωσης με άλλους κ.λπ.

Δείκτης 18.2: Στα ασυνόδευτα παιδιά παρέχονται στήριξη και κατάρτιση σχετικά με τη διαχείριση του οικιακού προϋπολογισμού και την υπεύθυνη κατανάλωση ενέργειας.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Τα μικρότερα ασυνόδευτα παιδιά χρειάζονται βοήθεια και επίβλεψη όσον αφορά τον τρόπο δαπάνης ή αποταμίευσης του χαρτζιλικιού τους. Τα μεγαλύτερα ασυνόδευτα παιδιά ενδέχεται να έχουν τις ίδιες ανάγκες, αλλά ενδέχεται επίσης να είναι σε θέση να χειριστούν τα χρήματα ανεξάρτητα, στο πλαίσιο της κατάρτισης για τη διαχείριση οικιακού προϋπολογισμού.

Δείκτης 18.3: Στα ασυνόδευτα παιδιά παρέχονται στήριξη και κατάρτιση όσον αφορά την καθαριότητα και το πλύσιμο των ρούχων.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Με την επιφύλαξη του γεγονότος ότι τη συνολική ευθύνη για τη συντήρηση του καταλύματος έχει η αρχή υποδοχής, ορισμένα καθήκοντα συντήρησης θα μπορούσαν να εκτελούνται από ασυνόδευτα παιδιά εθελοντικά και σε εκπαιδευτική βάση, λαμβανομένης υπόψη της ηλικίας του παιδιού και πάντοτε με την καθοδήγηση και υπό την επίβλεψη του προσωπικού.

Δείκτης 18.4: Στα ασυνόδευτα παιδιά παρέχονται στήριξη και κατάρτιση όσον αφορά δεξιότητες μαγειρικής.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Η κατάρτιση περιλαμβάνει ζητήματα ασφάλειας και λαμβάνονται υπόψη η ηλικία και η ωριμότητα των ασυνόδευτων παιδιών.

ΠΡΟΤΥΠΟ 19: Προστατεύονται και προάγονται η υγεία και η ευημερία των ασυνόδευτων παιδιών και ενισχύεται η ανθεκτικότητά τους.

Δείκτης 19.1: Η ψυχολογική ευημερία και η ψυχική υγεία των ασυνόδευτων παιδιών λαμβάνονται υπόψη και προστατεύονται κατά τη διάρκεια της καθημερινής φροντίδας.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην ψυχολογική ευημερία και στην ψυχική υγεία των ασυνόδευτων παιδιών, π.χ. δίνεται προσοχή σε ενδείξεις άγχους, έντασης, μοναξιάς, πένθους, κατάθλιψης, τραύματος και προβλημάτων ύπνου. Όταν απαιτείται, παρέχεται ψυχολογική στήριξη μέσω ακρόασης, αναγνώρισης των αισθημάτων των ασυνόδευτων παιδιών, παροχής συμβουλών ή παραπομπής σε ειδικούς επαγγελματίες, όπως ψυχολόγους ή ψυχοθεραπευτές.

Δείκτης 19.2: Τα ασυνόδευτα παιδιά έχουν πρόσβαση σε δραστηριότητες ευαισθητοποίησης σχετικά με τους κινδύνους της χρήσης ναρκωτικών και κατανάλωσης οινόπνευματων, ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητά τους.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να οργανώνονται από την εγκατάσταση υποδοχής ή από εξωτερικούς οργανισμούς, εντός ή εκτός της εγκατάστασης. Όπου απαιτείται, συμμετέχει ιατρικό προσωπικό.

Δείκτης 19.3: Τα ασυνόδευτα παιδιά έχουν πρόσβαση σε δραστηριότητες ευαισθητοποίησης σχετικά με τη σεξουαλική και την αναπαραγωγική υγεία, σε σχέση με διάφορους γενετήσιους προσανατολισμούς και ταυτότητες φύλου, και ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητα του παιδιού.

Δείκτης 19.4: Στα ασυνόδευτα παιδιά παρέχεται η ελάχιστη ενημέρωση και κατάρτιση με στόχο την ενίσχυσή τους έναντι κάθε μορφής ψυχικής, σεξουαλικής ή άλλης σωματικής κακοποίησης και παραμέλησης.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Η κατάρτιση επικεντρώνεται στην πρόληψη καταστάσεων κινδύνου και στην εκμάθηση τρόπων αντίδρασης σε περίπτωση εκδήλωσης τέτοιων καταστάσεων.

Ορθή πρακτική σχετικά με την καθημερινή φροντίδα όσον αφορά την ευημερία

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ η παροχή πρόσβασης σε ψυχοπαιδαγωγικές δραστηριότητες για ασυνόδευτα παιδιά, οι οποίες περιλαμβάνουν ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, όπως ασκήσεις χαλάρωσης και αναπνοής, ομάδες συζήτησης, κινησιολογία, ενημερωτικές συνεδρίες σχετικά με ψυχοσωματικά προβλήματα κ.λπ. Οι δραστηριότητες αυτές οργανώνονται από την εγκατάσταση υποδοχής ή από εξωτερικούς οργανισμούς, εντός ή εκτός της εγκατάστασης. Συμμετέχουν ειδικοί παράγοντες, όπως ψυχολόγοι ή ψυχοθεραπευτές·
- ✓ η οργάνωση περιόδου διαμονής εκτός της εγκατάστασης υποδοχής, εάν τα ασυνόδευτα παιδιά αντιμετωπίζουν συμπεριφορικά και/ή ψυχολογικά προβλήματα (απουσίες από το σχολείο, προβλήματα ένταξης στην ομάδα, εχθρότητα, εκφοβισμό κ.λπ.). Προκειμένου να έχουν χρόνο για να συλλογιστούν την κατάστασή τους, τα ασυνόδευτα παιδιά φιλοξενούνται προσωρινά σε κατάλληλες εγκαταστάσεις, στις οποίες παρέχονται ειδικές ψυχοπαιδαγωγικές δραστηριότητες και δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου. Υπάρχουν ειδικοί χώροι για μικρές ομάδες ασυνόδευτων παιδιών (2 έως 10) και διατίθεται πρόσθετη εκπαιδευτική στήριξη. Η διάρκεια της παραμονής διαφέρει ανάλογα με τις ανάγκες του παιδιού (από 5 έως 15 ημέρες, 1 μήνας σε εξαιρετικές περιπτώσεις)·
- ✓ η πρόβλεψη να γευματίζει το προσωπικό μαζί με τα ασυνόδευτα παιδιά στα κέντρα φιλοξενίας, προκειμένου το προσωπικό να επιβλέπει τις διατροφικές τους συνήθειες, να δημιουργείται αίσθημα κοινωνίας κατά τη διάρκεια των γευμάτων και να αποτρέπονται δυνητικές συγκρούσεις.

ΠΡΟΤΥΠΟ 20: Η ψυχική και κοινωνική ανάπτυξη των ασυνόδευτων παιδιών υποστηρίζεται και παρακολουθείται μέσω τυποποιημένου σχεδίου φροντίδας.

Δείκτης 20.1: Το υπόβαθρο, οι ανάγκες, οι δεξιότητες και οι μελλοντικές προοπτικές των ασυνόδευτων παιδιών αξιολογούνται από το προσωπικό υποδοχής των παιδιών ως τυποποιημένα στοιχεία του σχεδίου φροντίδας των παιδιών, με τη συμμετοχή τους.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Το σχέδιο περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία για το παιδί: διοικητική διαδικαστική κατάσταση, εκπαίδευση, δεξιότητες, βαθμός αυτονομίας και ψυχολογική ευημερία.
- Η αξιολόγηση βασίζεται σε συνεντεύξεις με τα ασυνόδευτα παιδιά από προσωπικό με κατάλληλα προσόντα. Η πρώτη συζήτηση πραγματοποιείται εντός της πρώτης εβδομάδας από την άφιξη στην εγκατάσταση υποδοχής.
- Ο εκπρόσωπος συμμετέχει στην κατάρτιση του σχεδίου φροντίδας και μπορεί να εξετάζει το σχέδιο με την προηγούμενη συγκατάθεση των ασυνόδευτων παιδιών.

Δείκτης 20.2: Η ψυχική και η κοινωνική ανάπτυξη των ασυνόδευτων παιδιών επιβλέπονται και συζητούνται από τους αρμόδιους παρόχους φροντίδας από διάφορους κλάδους (διεπιστημονική προσέγγιση).

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Οργανώνονται τακτικές ανταλλαγές απόψεων και/ή συναντήσεις μεταξύ προσωπικού υποδοχής που εργάζεται με ασυνόδευτα παιδιά (κοινωνικοί λειτουργοί, παιδαγωγοί και, εφόσον συντρέχει περίπτωση, ιατροί, ψυχολόγοι, εκπαιδευτικοί κ.λπ.) με σκοπό να συζητηθεί η κατάσταση των ασυνόδευτων παιδιών και να επικαιροποιηθεί το σχέδιο φροντίδας.

Δείκτης 20.3: Ανταλλάσσονται τακτικά πληροφορίες με τον εκπρόσωπο σχετικά με την ψυχική και κοινωνική ανάπτυξη των ασυνόδευτων παιδιών.

Δείκτης 20.4: Όταν ασυνόδευτα παιδιά μεταφέρονται σε νέα εγκατάσταση υποδοχής, το σχέδιο φροντίδας διαβιβάζεται το αργότερο έως την ημέρα της μεταφοράς, με σεβασμό της αρχής της εμπιστευτικότητας.

Ορθή πρακτική σχετικά με την καθημερινή φροντίδα

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ η διενέργεια μηνιαίας επανεξέτασης του σχεδίου φροντίδας από τον κοινωνικό λειτουργό, τον εκπρόσωπο και το ασυνόδευτο παιδί· η διαβίβαση του σχεδίου φροντίδας τουλάχιστον κάποιες ημέρες πριν από τη μεταφορά, ώστε η νέα εγκατάσταση υποδοχής να μπορεί να προετοιμαστεί για την άφιξη και τη φροντίδα των ασυνόδευτων παιδιών.

ΠΡΟΤΥΠΟ 21: Διασφαλίζεται αποτελεσματική πρόσβαση σε δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, συμπεριλαμβανομένων παιχνιδιών και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων κατάλληλων για την ηλικία των ασυνόδευτων παιδιών.

Δείκτης 21.1: Παρέχεται καθημερινή πρόσβαση σε διάφορες δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, τόσο σε εσωτερικούς όσο και σε εξωτερικούς χώρους, ανάλογα με την ηλικία των ασυνόδευτων παιδιών και αφού ζητηθεί η γνώμη τους.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Οι δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου περιλαμβάνουν ευρύ φάσμα αθλητικών και άλλων δραστηριοτήτων (γενική χαλάρωση σε εσωτερικούς ή εξωτερικούς χώρους, πρόσβαση σε επιτραπέζια παιχνίδια, κινηματογράφος, εκδηλώσεις κοινότητας, αθλητικά τουρνουά κ.λπ.). Οι δραστηριότητες μπορούν να οργανώνονται από την εγκατάσταση ή από εξωτερικούς οργανισμούς. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στην οργάνωση ομαδικών δραστηριοτήτων.
- Πρόσθετες δραστηριότητες είναι διαθέσιμες κατά τη διάρκεια των σχολικών διακοπών και του σαββατοκύριακου και όταν τα ασυνόδευτα παιδιά δεν έχουν ακόμη πρόσβαση στο σχολείο.

Δείκτης 21.2: Οργανώνονται δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου υπό την επίβλεψη προσωπικού υποδοχής των παιδιών και/ή άλλων υπεύθυνων ενηλίκων που συμμετέχουν στην παροχή φροντίδας στα παιδιά.

Δείκτης 21.3 α): Τα ασυνόδευτα παιδιά ηλικίας 0-12 ετών μπορούν να παίζουν καθημερινά υπό επίβλεψη σε ασφαλή χώρο προσαρμοσμένο στην ηλικία τους **ΚΑΙ**

Δείκτης 21.3 β): Παρέχεται τακτικά ελάχιστο εύρος αθλητικών δραστηριοτήτων κατάλληλων για την ηλικία των ασυνόδευτων παιδιών (βλ. κεφάλαιο 9. Στέγαση).

Δείκτης 21.4: Η πρόσβαση στο διαδίκτυο και η διάρκειά της είναι ανάλογη με την ηλικία και ρυθμίζεται και εποπτεύεται από το προσωπικό.

Ορθή πρακτική σχετικά με την καθημερινή φροντίδα

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ η οργάνωση κοινών δραστηριοτήτων για ασυνόδευτα παιδιά και νέους της τοπικής κοινότητας, τόσο εντός όσο και εκτός της εγκατάστασης υποδοχής, π.χ. τουρνουά κρίκετ.

5. Προσωπικό

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Τα κύρια καθήκοντα του προσωπικού που εργάζεται με ασυνόδευτα παιδιά είναι η εποπτεία, η παροχή συμβουλών και η παροχή κοινωνικής στήριξης στα παιδιά αυτά. Το προσωπικό είναι υπεύθυνο να εντοπίζει και να αντιμετωπίζει τις ανάγκες των ασυνόδευτων παιδιών οι οποίες περιγράφονται ανωτέρω (κεφάλαιο 2. Ειδικές ανάγκες και κίνδυνοι για την ασφάλεια, και κεφάλαιο 4. Καθημερινή φροντίδα).

Υπάρχουν διάφοροι επαγγελματίες οι οποίοι είναι υπεύθυνοι να εργάζονται με ασυνόδευτα παιδιά και συμμετέχουν στην εργασία αυτή στο πλαίσιο της υποδοχής. Σε αυτούς περιλαμβάνονται όλα τα πρόσωπα τα οποία είναι σε άμεση επαφή με ασυνόδευτα παιδιά, ανεξαρτήτως εργοδότη. Το συγκεκριμένο πεδίο εργασιών καλύπτεται ειδικότερα από κοινωνικούς λειτουργούς, εκπαιδευτικούς και επαγγελματίες υγείας, υπάλληλους αρμόδιους για την καταγραφή, διερμηνείες, διαχειριστές εγκαταστάσεων, υπεύθυνους για θέματα διοίκησης/συντονισμού, καθώς και εκπροσώπους.

Στο πλαίσιο αυτό, οι κατευθυντήριες γραμμές που περιλαμβάνονται στο παρόν κεφάλαιο θα πρέπει να εκλαμβάνεται ότι ισχύουν για το σύνολο του προσωπικού (περιλαμβανομένων των μεσαίων και ανώτατων διοικητικών στελεχών) που εργάζεται με ασυνόδευτα παιδιά στο πλαίσιο της υποδοχής. Στο παρόν κεφάλαιο δεν εξετάζονται άμεσα οι εκπρόσωποι, παρότι απόκειται σε αυτούς να παρακολουθούν/να εφαρμόζουν ορισμένα από τα πρότυπα και τους δείκτες που περιγράφονται στο παρόν κεφάλαιο. Όταν το προσωπικό πρέπει να πληροί συγκεκριμένες απαιτήσεις (π.χ. εξειδικευμένα προσόντα), αυτό αναφέρεται ρητώς στις κατευθυντήριες γραμμές.

Για την εκτέλεση των προαναφερθέντων καθηκόντων, τα πρόσωπα που εργάζονται με ασυνόδευτα παιδιά πρέπει να είναι κατάλληλα διαθέσιμα, να διαθέτουν κατάλληλα προσόντα, κατάρτιση και στήριξη και να υποβάλλονται σε κατάλληλη παρακολούθηση.

Παραπομπές στη νομοθεσία – Προσωπικό

- Άρθρο 24 παράγραφος 4 της ΟΣΥ: Ασυνόδευτοι ανήλικοι
- Άρθρο 29 παράγραφος 1 της ΟΣΥ: Προσωπικό και πόροι

Πρότυπα και δείκτες

ΠΡΟΤΥΠΟ 22: Διασφαλίζεται η παροχή προσωπικού με επαρκή προσόντα για την καθημερινή φροντίδα των ασυνόδευτων παιδιών.

Δείκτης 22.1: Η εγκατάσταση υποδοχής πρέπει να παρέχει προσωπικό με επαρκή προσόντα για τη διεκπεραίωση της καθημερινής φροντίδας των ασυνόδευτων παιδιών.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Προκειμένου να διασφαλίζεται ότι η καθημερινή φροντίδα των ασυνόδευτων παιδιών διεκπεραιώνεται με κατάλληλο τρόπο και ότι αντιμετωπίζονται οι ειδικές ανάγκες, θα πρέπει να παρέχεται προσωπικό με επαρκή προσόντα υπεύθυνο για την υποδοχή και τη φροντίδα των ασυνόδευτων παιδιών ώστε να αντιμετωπίζονται οι ειδικές ανάγκες υποδοχής που περιγράφονται ανωτέρω και να λαμβάνονται μέτρα σχετικά με αυτές.

Ορθή πρακτική σχετικά με την παροχή προσωπικού

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ η παροχή προσωπικού με κατάλληλα προσόντα για την εγκατάσταση υποδοχής όχι μόνο κατά τη διάρκεια της ημέρας αλλά και τη νύχτα.

ΠΡΟΤΥΠΟ 23: Διασφαλίζεται ότι το προσωπικό διαθέτει επαρκή προσόντα.

Δείκτης 23.1: Το προσωπικό που εργάζεται με ασυνόδευτα παιδιά στο πλαίσιο της υποδοχής διαθέτει σαφή εντολή (περιγραφή καθηκόντων).

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Οι περιγραφές των θέσεων εργασίας θα πρέπει να αναφέρουν τα προσόντα που απαιτούνται προκειμένου να διασφαλίζεται ότι η καθημερινή φροντίδα των ασυνόδευτων παιδιών εκτελείται με κατάλληλο τρόπο και ότι οι ειδικές ανάγκες αντιμετωπίζονται επαρκώς.

Δείκτης 23.2: Το προσωπικό που εργάζεται με ασυνόδευτα παιδιά στο πλαίσιο της υποδοχής διαθέτει κατάλληλα προσόντα σύμφωνα με το εθνικό νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο που αφορά την ειδική εντολή του (περιγραφή καθηκόντων).

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Προκειμένου να διασφαλίζεται η καθημερινή φροντίδα και προστασία των ασυνόδευτων παιδιών, το αρμόδιο προσωπικό για την υποδοχή και τη φροντίδα των ασυνόδευτων παιδιών θα πρέπει να διαθέτει κατάλληλα προσόντα ώστε να αντιμετωπίζονται οι ειδικές ανάγκες υποδοχής που περιγράφονται ανωτέρω και να λαμβάνονται μέτρα σχετικά με αυτές, καθώς και να διαθέτει κατάλληλη κατάρτιση και δεξιότητες στους ακόλουθους τομείς: προστασία του παιδιού και προστασία της κατάστασης των ασυνόδευτων παιδιών-μεταναστών, ανάπτυξη του παιδιού, ρόλοι και αρμοδιότητες του εμπλεκόμενου προσωπικού, δεξιότητες σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού όσον αφορά την προστασία του παιδιού, την ανάπτυξη του παιδιού, τα δικαιώματα του παιδιού, και επικοινωνία με τα παιδιά.

Δείκτης 23.3: Το προσωπικό που εργάζεται με ασυνόδευτα παιδιά στο πλαίσιο της υποδοχής δεν έχει μητρώο βεβαρημένο με εγκλήματα και αδικήματα που αφορούν παιδιά ή εγκλήματα και αδικήματα που δημιουργούν σοβαρές αμφιβολίες όσον αφορά την ικανότητά του να αναλάβει ρόλο ευθύνης σε σχέση με παιδιά.

ΠΡΟΤΥΠΟ 24: Διασφαλίζεται η παροχή της απαραίτητης και κατάλληλης κατάρτισης στο προσωπικό

Δείκτης 24.1: Με την επιφύλαξη της ανάγκης να παρέχεται ειδική κατάρτιση στο προσωπικό που εργάζεται με ασυνόδευτα παιδιά στο πλαίσιο της υποδοχής, κάθε μορφής κατάρτιση θα πρέπει να συνάδει με το ευρύτερο πλαίσιο ενός κώδικα δεοντολογίας που καθορίζει τις βασικές έννοιες και αρχές οι οποίες διέπουν την εργασία στο πλαίσιο της υποδοχής.

Δείκτης 24.2: Το προσωπικό που εργάζεται με ασυνόδευτα παιδιά στο πλαίσιο της υποδοχής ενημερώνεται διεξοδικά και εγκαίρως για τον ρόλο.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Η εισαγωγική κατάρτιση θα πρέπει να παρέχεται το αργότερο αμέσως μετά την πρόσληψη του προσωπικού. Ανάλογα με τα καθήκοντα προσωπικού, η εισαγωγική κατάρτιση θα πρέπει να περιλαμβάνει τα πρότυπα του ισχύοντος νομοθετικού και/ή κανονιστικού πλαισίου για την υποδοχή, καθώς και τα διαθέσιμα εθνικά εργαλεία και τα σχετικά εργαλεία της EASO ⁽²³⁾.

Δείκτης 24.3: Υπάρχει σαφές πρόγραμμα κατάρτισης, το οποίο περιλαμβάνει τις απαιτήσεις κατάρτισης για κάθε λειτουργική ομάδα, για την εκτίμηση, τον καθορισμό, την τεκμηρίωση και την αντιμετώπιση ειδικών αναγκών υποδοχής το συντομότερο δυνατόν και καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου υποδοχής.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Για τη βασική κατάρτιση του προσωπικού που εργάζεται στο πλαίσιο της υποδοχής μπορεί να χρησιμοποιηθεί η θεματική ενότητα «Υποδοχή» του εκπαιδευτικού προγράμματος της EASO ⁽²⁴⁾.

Δείκτης 24.4: Η κατάρτιση παρέχεται τακτικά και ανάλογα με τις ανάγκες του προσωπικού.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Θα πρέπει να αναπτυχθεί ένα μακροπρόθεσμο πρόγραμμα κατάρτισης, το οποίο θα προβλέπει τακτική επιμόρφωση. Κατάρτιση θα πρέπει επίσης να παρέχεται εφόσον επέρχονται ουσιώδεις αλλαγές στην ισχύουσα νομοθεσία και πρακτική.

Δείκτης 24.5: Η παρεχόμενη κατάρτιση περιλαμβάνει προβληματισμούς που λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση του φύλου και την ηλικία, πολιτισμική κατάρτιση, διαχείριση συγκρούσεων, αρχική και ειδικευμένη κατάρτιση για τον εντοπισμό προσώπων με ειδικές ανάγκες, ευαισθητοποίηση για τα προβλήματα ψυχικής υγείας, αναγνώριση ενδείξεων ριζοσπαστικοποίησης και εντοπισμό θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, καθώς και πρώτες βοήθειες και πυρασφάλεια.

⁽²³⁾ Για λεπτομερή κατάλογο των εργαλείων στήριξης της EASO, βλ. Πώς να διαβάσετε τις κατευθυντήριες γραμμές, σ. 16.

⁽²⁴⁾ EASO, Θεματική ενότητα του εκπαιδευτικού προγράμματος σχετικά με την υποδοχή.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Ανάλογα με τον καταμερισμό των καθηκόντων όσον αφορά την εργασία με ασυνόδευτα παιδιά, η κατάρτιση παρέχεται βάσει του επαγγέλματος/της λειτουργίας. Το προσωπικό που καλύπτει/εργάζεται κατά τις νυχτερινές βάρδιες θα πρέπει επίσης να υποβάλλεται σε ελάχιστη κατάρτιση σχετικά με τα προαναφερθέντα θέματα, καθώς και κατάρτιση σχετικά με συγκεκριμένες προκλήσεις οι οποίες ενδέχεται να ανακύψουν κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου.
- Οι θεματικές ενότητες που περιλαμβάνονται στο εθνικό πρόγραμμα κατάρτισης μπορούν να εκτείνονται από δεξιότητες πληροφορικής και ξένες γλώσσες έως μάθημα σχετικά με τις μολυσματικές ασθένειες ή τον εντοπισμό θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, ριζοσπαστικοποίησης, αλλά και δεξιότητες σχετικές με τους τρόπους επικοινωνίας με τα παιδιά.

Ορθή πρακτική σχετικά με την κατάρτιση του προσωπικού

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ ο προσδιορισμός ευκαιριών κατάρτισης για το σύνολο του προσωπικού που εργάζεται με ασυνόδευτα παιδιά σε πλαίσιο υποδοχής, π.χ. συγκεκριμένη κατάρτιση σχετικά με φροντίδα η οποία λαμβάνει υπόψη τις τραυματικές εμπειρίες, σχετικά με την εργασία με παιδιά που πάσχουν από άγχος ή υπήρξαν θύματα εμπορίας ανθρώπων ή παιδιά τα οποία πενθούν, σχετικά με την ανάπτυξη ανθεκτικότητας, την ανεξάρτητη διαβίωση, την πρόσβαση σε εκπαίδευση/κατάρτιση/αγορά εργασίας· και/ή
- ✓ η διοργάνωση κύκλων κατάρτισης μέσω συμφωνιών με τους σχετικούς φορείς (πανεπιστήμια, δικηγορικούς συλλόγους, συλλόγους ψυχολόγων, ΜΚΟ, διεθνείς οργανισμούς κ.λπ.)·
- ✓ ο προσδιορισμός μεθόδων κατάρτισης που παρέχουν τη δυνατότητα στο προσωπικό, και το παροτρύνουν, να εκτελεί εργασιακά καθήκοντα με ομοιόμορφο και συνεκτικό τρόπο·
- ✓ η παροχή κατάρτισης στους κοινωνικούς λειτουργούς, και γενικότερα σε όλα τα μέλη του προσωπικού των κέντρων υποδοχής, σχετικά με την πρόληψη και τον εντοπισμό της ριζοσπαστικοποίησης.

ΠΡΟΤΥΠΟ 25: Διασφαλίζονται και προάγονται η αποτελεσματική συνεργασία, η ανταλλαγή πληροφοριών και η ευαισθητοποίηση.

Δείκτης 25.1: Οι καταγραφείσες ειδικές ανάγκες θα πρέπει να γνωστοποιούνται στους αρμόδιους ενδιαφερομένους προκειμένου να παράσχουν τις αναγκαίες εγγυήσεις και στήριξη.

Δείκτης 25.2: Πραγματοποιούνται τακτικές συνεδρίες συνεργασίας, ανταλλαγής πληροφοριών και ευαισθητοποίησης και/ή υπάρχουν εναλλακτικές ρυθμίσεις μεταξύ των προσώπων που έρχονται σε επαφή με ασυνόδευτα παιδιά λόγω του επαγγέλματος και/ή της θέσης τους, συμπεριλαμβανομένων κοινωνικών λειτουργών, εκπαιδευτικών και προσωπικού ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, υπαλλήλων καταχώρισης, διερμηνέων, διαχειριστών εγκαταστάσεων, διοικητικού/συντονιστικού προσωπικού, καθώς και εκπροσώπων.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Οι τακτικές συνεδρίες συνεργασίας, ανταλλαγής πληροφοριών και ευαισθητοποίησης και/ή εναλλακτικές ρυθμίσεις θα μπορούσαν να υποστηρίζονται από εσωτερικές διαδικασίες υποβολής εκθέσεων.
- Οι συνεδρίες συνεργασίας, ανταλλαγής πληροφοριών και ευαισθητοποίησης θα μπορούσαν να επικεντρώνονται σε θέματα σχετικά με τη μετανάστευση, γενικά, και σε πολιτισμικά θέματα, ειδικότερα, καθώς και σε θέματα που αφορούν τα ασυνόδευτα παιδιά (ειδικές ανάγκες). Μπορούν να οργανώνονται, για παράδειγμα, από εκπαιδευτικό προσωπικό, εξωτερικές υπηρεσίες υγείας, προσωπικό φύλαξης των χώρων ή εργαζόμενους στην καθαριότητα.

Δείκτης 25.3: Οι εκπρόσωποι ενημερώνονται από αρμόδιους φορείς και ενημερώνουν άλλους αρμόδιους φορείς που εργάζονται με ασυνόδευτα παιδιά σχετικά με την ψυχική και κοινωνική ανάπτυξη των ασυνόδευτων παιδιών σε τακτική βάση.

Δείκτης 25.4: Οι κανόνες εμπιστευτικότητας οι οποίοι προβλέπονται στο εθνικό και στο διεθνές δίκαιο τηρούνται σε σχέση με κάθε πληροφορία την οποία αποκτούν τα πρόσωπα που εργάζονται με ασυνόδευτα παιδιά στο πλαίσιο της εργασίας τους.

Ορθή πρακτική σχετικά με τη συνεργασία, την ανταλλαγή πληροφοριών και την ευαισθητοποίηση

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ η παροχή κατάρτισης στους διερμηνείς όσον αφορά τη μετάφραση ή την επικοινωνία με παιδιά με σεβασμό των ειδικών αναγκών των ασυνόδευτων παιδιών.

ΠΡΟΤΥΠΟ 26: Παρέχεται στήριξη στο προσωπικό που εργάζεται με ασυνόδευτα παιδιά στο πλαίσιο της υποδοχής.

Δείκτης 26.1: Προβλέπονται διάφορα μέτρα που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση δύσκολων καταστάσεων οι οποίες ανακύπτουν κατά τις εργασίες υποδοχής.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Τα μέτρα στήριξης του προσωπικού μπορούν να έχουν τη μορφή διεποπτείας (εποπτείας από συναδέλφους), ομάδων διαχείρισης άγχους, ψυχολογικής στήριξης, αντιμετώπισης κρίσεων ή εξωτερικής εποπτείας.

Ορθή πρακτική σχετικά με τη στήριξη του προσωπικού

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ η πρόβλεψη καθημερινών συσκέψεων του προσωπικού για την αποτελεσματική μεταφορά πληροφοριών·
- ✓ η πρόβλεψη δύο ή τριών ημερών επιμόρφωσης για όλα τα μέλη του προσωπικού·
- ✓ η οργάνωση συναντήσεων εκτόνωσης ή απολογισμού, όταν απαιτείται·
- ✓ η προώθηση ανταλλαγών απόψεων μεταξύ υπαλλήλων υποδοχής παιδιών διαφορετικών εγκαταστάσεων.

ΠΡΟΤΥΠΟ 27: Διασφαλίζονται η διαχείριση, η εποπτεία και η λογοδοσία μέσω τακτικής -τουλάχιστον ετήσιας- παρακολούθησης και λαμβάνεται υπόψη η παροχή επαρκούς στήριξης στο προσωπικό.

Δείκτης 27.1: Η εγκατάσταση υποδοχής πρέπει να προβλέπει μηχανισμό τακτικής παρακολούθησης των επιδόσεων του προσωπικού ώστε να διασφαλίζεται η καθημερινή φροντίδα των ασυνόδευτων παιδιών.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Προκειμένου να διασφαλίζεται ότι η καθημερινή φροντίδα των ασυνόδευτων παιδιών διεκπεραιώνεται με κατάλληλο τρόπο και ότι οι ειδικές ανάγκες αντιμετωπίζονται επαρκώς, οι επιδόσεις του προσωπικού παρακολουθούνται τακτικά και λαμβάνεται υπόψη η παροχή κατάλληλης στήριξης.

Ορθή πρακτική σχετικά με την παρακολούθηση

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ να προβλέπεται περιοδική εξέταση από ομοτίμους όσον αφορά την υλοποίηση της καθημερινής φροντίδας των ασυνόδευτων παιδιών.

6. Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Στο άρθρο 24 της ΣΔΠ τονίζεται ότι τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να απολαμβάνουν το καλύτερο δυνατό επίπεδο υγείας και να επωφελούνται από τις υπηρεσίες ιατρικής θεραπείας και αποκατάστασης αναπήρων. Τα συμβαλλόμενα κράτη επιδιώκουν να διασφαλίσουν ότι κανένα παιδί δεν στερείται το δικαίωμα πρόσβασης στις υπηρεσίες αυτές. Επιπλέον, τα ασυνόδευτα παιδιά θα πρέπει να έχουν την ίδια πρόσβαση σε υπηρεσίες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης με τα ημεδαπά παιδιά. Ειδική προσοχή θα πρέπει να δίνεται επίσης στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ευαλωτότητας των ασυνόδευτων παιδιών και στον αντίκτυπό τους στην υγεία των παιδιών ⁽²⁵⁾.

Ως εκ τούτου, στα ασυνόδευτα παιδιά θα πρέπει να παρέχεται πρόσβαση στις ίδιες υπηρεσίες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης όπως και στα ημεδαπά παιδιά και σε ορισμένα παιδιά, λόγω ιδιαίτερης ευαλωτότητας, θα πρέπει να παρέχονται πρόσθετες υπηρεσίες υγείας. Για τα ασυνόδευτα παιδιά, ειδική προσοχή θα πρέπει να δίνεται επίσης στο γεγονός ότι δεν υπάρχουν γονείς οι οποίοι θα εξηγήσουν το ιατρικό ιστορικό τους. Επομένως, τα ασυνόδευτα παιδιά χρειάζονται ειδική στήριξη για να αποκτήσουν πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας τις οποίες χρειάζονται.

Ο όρος «ιατροφαρμακευτική περίθαλψη» στο παρόν κεφάλαιο καλύπτει την παρεχόμενη φροντίδα τόσο της ψυχικής όσο και της σωματικής υγείας των ασυνόδευτων παιδιών. Καλύπτει επίσης τη συμβουλευτική που λαμβάνουν τα ασυνόδευτα παιδιά τα οποία πάσχουν από σοβαρές ασθένειες, καθώς και τα αναγκαία μέτρα αποκατάστασης των θυμάτων βίας και βασανιστηρίων. Υπό αυτή την έννοια, οι ιατρικές εξετάσεις που πραγματοποιούνται στην αρχή της διαδικασίας υποδοχής μπορεί να αποτελέσουν μια σημαντική αφετηρία, δεδομένου ότι συμβάλλουν ώστε να γίνουν καλύτερα κατανοητές οι ιατρικές ανάγκες των παιδιών που θα πρέπει να καλυφθούν καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας υποδοχής. Για τους σκοπούς του παρόντος κεφαλαίου, ο όρος «ιατρικό προσωπικό» αναφέρεται σε ειδικευμένους επαγγελματίες υγείας (π.χ. γιατρούς, οδοντιάτρους, νοσηλεύτες), αλλά και σε ψυχολόγους.

Οι κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να ερμηνεύονται σύμφωνα με τις γενικές αρχές της συγκατάθεσης και της εμπιστευτικότητας, οι οποίες δεσμεύουν το σύνολο του προσωπικού υποδοχής και του ιατρικού προσωπικού που μετέχει στην παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, καθώς και τους διερμηνείς. Σε κανένα στάδιο δεν κοινολογούνται πληροφορίες χωρίς την προηγούμενη συγκατάθεση του ασθενούς. Με την επιφύλαξη των εθνικών κανονισμών που διέπουν την πρόσβαση σε ιατρικούς φακέλους, θα πρέπει να παρέχεται στα ασυνόδευτα παιδιά το δικαίωμα πρόσβασης στον ιατρικό τους φάκελο, εφόσον συντρέχει ανάγκη. Σε κάθε περίπτωση, πρέπει επίσης να εκτιμάται αν κατά την επίσκεψη σε ιατρό τα ασυνόδευτα παιδιά θα πρέπει να συνοδεύονται από προσωπικό με κατάλληλα προσόντα ή από τον εκπρόσωπο.

Κατά τον σχεδιασμό των υπηρεσιών ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και ορισμένων προληπτικών προγραμμάτων για ασυνόδευτα παιδιά, πρέπει να εξετάζεται η θέσπιση εκπαιδευτικών προγραμμάτων και άλλων εκπαιδευτικών ρυθμίσεων ώστε οι σχετικές υπηρεσίες να τίθενται στη διάθεση των παιδιών. Αυτό αποκτά ιδιαίτερη σημασία όταν οι υπηρεσίες υγείας παρέχονται εντός του καταλύματος.

Παραπομπές στη νομοθεσία – Προσωπικό

- Άρθρο 13 της ΟΣΥ: Ιατρικές εξετάσεις
- Άρθρο 17 της ΟΣΥ: Γενικοί κανόνες για τις υλικές συνθήκες υποδοχής και την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη
- Άρθρο 19 της ΟΣΥ: Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη
- Άρθρο 24 της ΣΔΠ: Υγεία και υπηρεσίες υγείας

⁽²⁵⁾ Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, Γενικό Σχόλιο αριθ. 6 (2005) σχετικά με τη μεταχείριση των ασυνόδευτων και των χωρισμένων από την οικογένειά τους παιδιών εκτός της χώρας καταγωγής τους, παράγραφοι 46-49.

Πρότυπα και δείκτες

ΠΡΟΤΥΠΟ 28: Διασφαλίζεται η πρόσβαση σε ιατρικές εξετάσεις και η αξιολόγηση της κατάστασης της υγείας καθώς και η πρόληψη προβλημάτων υγείας σε πρώιμο στάδιο της διαδικασίας υποδοχής.

Δείκτης 28.1: Αμέσως μετά την άφιξή τους στο κέντρο υποδοχής, τα ασυνόδευτα παιδιά θα πρέπει να λαμβάνουν ενημέρωση σχετικά με το δικαίωμα σε υπηρεσίες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, τον σκοπό και τη σημασία των ιατρικών εξετάσεων, της αξιολόγησης της κατάστασης της υγείας και των προγραμμάτων εμβολιασμού.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Η ενημέρωση θα πρέπει να παρέχεται σύμφωνα με τα πρότυπα που παρουσιάζονται στο κεφάλαιο 1. Ενημέρωση, συμμετοχή και εκπροσώπηση ασυνόδευτων παιδιών (βλ. πρότυπο 2).

Δείκτης 28.2: Πρέπει να διενεργούνται ιατρικές εξετάσεις και αξιολόγηση της κατάστασης της υγείας, εφόσον συναινούν σε αυτές τα ασυνόδευτα παιδιά, το συντομότερο δυνατόν μετά την άφιξη στο κέντρο υποδοχής.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Συνιστάται οι ιατρικές εξετάσεις και η αξιολόγηση της κατάστασης της υγείας να διενεργούνται το αργότερο εντός επτά ημερών από την άφιξη.
- Η αξιολόγηση της κατάστασης της υγείας περιλαμβάνει τόσο σωματική όσο και ψυχολογική αξιολόγηση.

Δείκτης 28.3: Εάν τα προγράμματα εμβολιασμού δεν περιλαμβάνονται στα γενικά υποχρεωτικά προγράμματα για την υγεία, θα πρέπει να παρέχονται στα ασυνόδευτα παιδιά οι αναγκαίοι εμβολιασμοί.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Οι αναγκαίοι εμβολιασμοί θα πρέπει να παρέχονται επίσης εάν η κατάσταση εμβολιασμού των παιδιών είναι πιθανό να διακόπηκε ή εάν δεν είναι σύμφωνη προς τα εθνικά πρότυπα.

Δείκτης 28.4: Στα ασυνόδευτα παιδιά παρέχονται κατάλληλες για την ηλικία τους και επαρκείς πληροφορίες και υπηρεσίες όσον αφορά τη σεξουαλική και την αναπαραγωγική υγεία.

Δείκτης 28.5: Στα ασυνόδευτα παιδιά παρέχονται μέσα αντισύλληψης.

Ορθή πρακτική σχετικά με την πρόληψη προβλημάτων υγείας σε πρώιμο στάδιο της διαδικασίας υποδοχής

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ η δωρεάν παροχή μέσων αντισύλληψης στα ασυνόδευτα παιδιά.

ΠΡΟΤΥΠΟ 29: Διασφαλίζεται η πρόσβαση σε αναγκαία ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, ισότιμη με την παρεχόμενη στους ημεδαπούς, συμπεριλαμβανομένης προληπτικής, ψυχικής, σωματικής και ψυχοκοινωνικής περίθαλψης.

Δείκτης 29.1: Τα ασυνόδευτα παιδιά έχουν πρόσβαση σε όλα τα είδη των αναγκαίων υπηρεσιών ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Όπου είναι δυνατόν, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το φύλο κατά την παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης (π.χ. πρόσβαση σε γυναίκες μέλη του ιατρικού προσωπικού όταν ζητείται και είναι διαθέσιμες).

Δείκτης 29.2: Ιατρικό προσωπικό με κατάλληλα προσόντα παρέχει υπηρεσίες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Σε αυτές περιλαμβάνονται υπηρεσίες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης οι οποίες παρέχονται εντός των εγκαταστάσεων υποδοχής.

Δείκτης 29.3: Η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη είναι διαθέσιμη εντός των εγκαταστάσεων υποδοχής ή σε εύλογη απόσταση πεζή ή με τη χρήση δημόσιων μέσων μεταφοράς και, εάν είναι αναγκαίο, τα ασυνόδευτα παιδιά συνοδεύονται από μέλη του προσωπικού ή τον εκπρόσωπο.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Για περισσότερες διευκρινίσεις σχετικά με την «εύλογη απόσταση» (βλ. κεφάλαιο 9. Στέγαση, υποκεφάλαιο 9.1. Τοποθεσία).

- Για να εκτιμηθεί αν το παιδί χρειάζεται συνοδεία, θα πρέπει να ζητείται η γνώμη του παιδιού και του εκπροσώπου του. Εάν, στο πλαίσιο της εθνικής νομοθεσίας, τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να αποφασίζουν αν θα υποβληθούν σε ορισμένες επεμβάσεις χωρίς τη συγκατάθεση του εκπροσώπου, το στοιχείο αυτό πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη.

Δείκτης 29.4: Η απαραίτητη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, περιλαμβανομένων των συνταγογραφούμενων φαρμάκων, παρέχεται δωρεάν ή ο αιτών αποζημιώνεται για τις δαπάνες του μέσω του βοηθήματος για τα καθημερινά έξοδα.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Αυτό σημαίνει ότι τόσο η μεταφορά για πρόσβαση στην απαραίτητη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη όσο και η χορήγηση φαρμάκων είναι δωρεάν (βλ. κεφάλαιο 9. Στέγαση, υποκεφάλαιο 9.1. Τοποθεσία, και κεφάλαιο 8. Σίτιση, ρουχισμός και άλλα μη διατροφικά προϊόντα, και βοηθήματα, υποκεφάλαιο 8.3. Βοήθημα για τα καθημερινά έξοδα).

Δείκτης 29.5: Στην εγκατάσταση υποδοχής υπάρχουν ρυθμίσεις για την ασφαλή αποθήκευση και διανομή συνταγογραφούμενων φαρμάκων.

Δείκτης 29.6: Προβλέπονται οι κατάλληλες ρυθμίσεις ώστε να διασφαλίζεται η δυνατότητα αποτελεσματικής επικοινωνίας των ασυνόδευτων παιδιών με το ιατρικό προσωπικό.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Ειδικότερα, αυτό σημαίνει ότι παρέχεται (δωρεάν) εκπαιδευμένος διερμηνέας όταν είναι αναγκαίο και, εφόσον είναι δυνατό, του φύλου που προτιμά το παιδί.

Δείκτης 29.7: Λαμβάνονται μέτρα ώστε να διασφαλίζεται πρόσβαση στις πρώτες βοήθειες σε επείγοντα περιστατικά.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Παρέχεται ανά πάσα στιγμή πρόσβαση σε κουτί πρώτων βοηθειών.

Δείκτης 29.8: Παρέχεται στα ασυνόδευτα παιδιά πρόσβαση στον ιατρικό τους φάκελο, με την επιφύλαξη της εθνικής νομοθεσίας.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Υπό τον όρο της συγκατάθεσης των ασυνόδευτων παιδιών, ο ιατρικός φάκελος μπορεί να μεταφερθεί από έναν επαγγελματία υγείας σε άλλον. Αυτό ισχύει επίσης σε καταστάσεις στις οποίες τα παιδιά μεταφέρονται σε άλλη εγκατάσταση ή υποβάλλονται σε μεταφορά δυνάμει του κανονισμού του Δουβλίνου.

Δείκτης 29.9: Προβλέπονται ειδικές ρυθμίσεις για ασυνόδευτα παιδιά με ειδικές ιατρικές ανάγκες.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Σε αυτές συγκαταλέγονται, για παράδειγμα, η πρόσβαση σε παιδίατρο, γυναικολόγο ή προγεννητική φροντίδα ή η διασφάλιση των απαιτούμενων ρυθμίσεων για ασυνόδευτα παιδιά με αναπηρία.

Ορθή πρακτική όσον αφορά την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ η κατάρτιση του συνόλου του προσωπικού στην παροχή πρώτων βοηθειών.

ΠΡΟΤΥΠΟ 30: Διασφαλίζεται η πρόσβαση σε ψυχιατρική περίθαλψη, υπηρεσίες αποκατάστασης και εξειδικευμένη θεραπεία για ασυνόδευτα παιδιά που αντιμετωπίζουν ψυχολογικά προβλήματα και/ή υπήρξαν θύματα οποιασδήποτε μορφής κακοποίησης, παραμέλησης, εκμετάλλευσης, βασανιστηρίων ή βάνανυσης, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τα οποία έχουν υποφέρει από ένοπλες συγκρούσεις, μέσω της κατάρτισης και εφαρμογής τυποποιημένων επιχειρησιακών διαδικασιών για την ψυχική υγεία και την ψυχοκοινωνική υποστήριξη.

Δείκτης 30.1: Στα ασυνόδευτα παιδιά που χρειάζονται ψυχιατρική περίθαλψη, υπηρεσίες αποκατάστασης και/ή εξειδικευμένη θεραπεία, οι υπηρεσίες αυτές παρέχονται μέσω της παρουσίας κλινικού ψυχολόγου στην εγκατάσταση υποδοχής ή μέσω της πρόσβασης σε κλινικό ψυχολόγο εκτός του κέντρου υποδοχής.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Στις υπηρεσίες αυτές συγκαταλέγονται υπηρεσίες που παρέχονται σε θύματα κάθε μορφής κακοποίησης, παραμέλησης, εκμετάλλευσης ή σε παιδιά που έχουν υποφέρει από ένοπλες συγκρούσεις. Συγκαταλέγονται επίσης υπηρεσίες που παρέχονται σε θύματα εμπορίας ανθρώπων και (έμφυλης) βίας, καθώς και σε θύματα βασανιστηρίων ή άλλης μορφής ψυχολογικής και σωματικής βίας. Επιπλέον, υπηρεσίες θα πρέπει να παρέχονται σε παιδιά με ψυχολογικά προβλήματα λόγω των μακρών

περιόδων αναμονής και της αβεβαιότητας ως προς την έκβαση της διαδικασίας ασύλου. Η ανάγκη μπορεί να είναι αποτέλεσμα συμβάντος στη χώρα καταγωγής, σε χώρα διέλευσης ή στη χώρα υποδοχής.

Δείκτης 30.2: Ιατρικό προσωπικό με κατάλληλα προσόντα παρέχει ψυχιατρική περίθαλψη, υπηρεσίες αποκατάστασης και/ή εξειδικευμένη θεραπεία.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Το προσωπικό θα πρέπει να έχει λάβει κατάρτιση σχετικά με τον τρόπο προσέγγισης των ειδικών αναγκών των ασυνόδευτων παιδιών.

Ορθή πρακτική σχετικά με την ψυχιατρική περίθαλψη και τις υπηρεσίες αποκατάστασης και εξειδικευμένης θεραπείας

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ η πρόβλεψη παραγόντων προστασίας, όπως κοινωνική στήριξη, επικοινωνία με την οικογένεια, μικρός αριθμός μεταφορών μεταξύ διαφόρων καταλυμάτων, διαβίωση σε καταλύματα μικρής κλίμακας και δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου για την πρόληψη ψυχικών νόσων.

7. Εκπαίδευση - Προπαρασκευαστικά μαθήματα και επαγγελματική κατάρτιση

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Η πρόσβαση στην εκπαίδευση το συντομότερο δυνατόν είναι το βασικό στοιχείο, κατά το στάδιο της υποδοχής, για να βοηθηθούν τα ασυνόδευτα παιδιά να ξαναρχίσουν τη ζωή τους σε μια νέα χώρα. Τα προπαρασκευαστικά μαθήματα και η επαγγελματική κατάρτιση δημιουργούν δυνατότητες για κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και επαναλαμβανόμενες δραστηριότητες της καθημερινής ζωής τις οποίες τα παιδιά χρειάζονται για την ανάπτυξή τους.

Στις κύριες προκλήσεις όσον αφορά την πρόσβαση στην εκπαίδευση συγκαταλέγονται οι μακρές περίοδοι αναμονής, η χωριστή εκπαίδευση, τα γλωσσικά εμπόδια, η έλλειψη προσαρμοσμένου προγράμματος σπουδών και καταρτισμένου προσωπικού, οι πολιτισμικές διαφορές, ζητήματα προσβασιμότητας από άποψη απόστασης, η έλλειψη ενημέρωσης σχετικά με τέτοιες ευκαιρίες, η έλλειψη στήριξης των παιδιών με ψυχολογικά τραύματα και η έλλειψη ευκαιριών πρόσβασης των εφήβων σε επαγγελματική κατάρτιση.

Ενδέχεται να συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις κατά τις οποίες η πρόσβαση στο εκπαιδευτικό σύστημα και η συμμετοχή σε αυτό δεν είναι εφικτές προσωρινά για συγκεκριμένους τοπικούς ή εθνικούς λόγους. Εθελοντές και άλλοι φορείς (εκπαιδευτικοί, ΜΚΟ, επαγγελματικό προσωπικό) εντός των κέντρων υποδοχής παρέχουν ενίοτε τη μόνη διαθέσιμη εκπαίδευση. Επιπλέον, ενδέχεται να υπάρχουν καταστάσεις στις οποίες οι ειδικές ανάγκες των ασυνόδευτων παιδιών εμποδίζουν τη συμμετοχή τους σε κανονικά σχολεία (π.χ. αναλφάβητα παιδιά) και πρέπει να εφαρμοστούν ειδικές ρυθμίσεις για παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Τα ασυνόδευτα παιδιά συνήθως δεν έχουν φοιτήσει τακτικά στο σχολείο πριν από την άφιξή τους. Χρειάζονται χρόνο και εξειδικευμένη στήριξη για να προσαρμοστούν σε ένα νέο περιβάλλον. Ενδέχεται να είναι ηλικίας μεγαλύτερης από την υποχρεωτική ηλικία σχολικής φοίτησης ή να τοποθετούνται συνήθως σε χαμηλότερες βαθμίδες εκπαίδευσης από αυτές της ηλικιακής ομάδας τους, λόγω κενών στη σχολική τους εκπαίδευση. Τα ασυνόδευτα παιδιά μπορεί επίσης να έχουν ψυχολογικά τραύματα λόγω εμπειριών αναγκαστικής εξορίας. Σκοπός των προπαρασκευαστικών μαθημάτων είναι να διευκολύνουν την πρόσβαση και τη συμμετοχή στο εκπαιδευτικό σύστημα εξοικειώνοντας τα παιδιά με το εκπαιδευτικό σύστημα, τον πολιτισμό και τη γλώσσα της χώρας υποδοχής. Τα προπαρασκευαστικά μαθήματα θα πρέπει να είναι προσαρμοσμένα στο επίπεδο γνώσεων και προηγούμενης εκπαίδευσης καθώς και στις ειδικές ανάγκες των παιδιών. Τα προπαρασκευαστικά μαθήματα μπορούν να παρέχονται από τα κέντρα υποδοχής ή από το ευρύτερο δίκτυο εμπλεκόμενων φορέων, συμπεριλαμβανομένων ΜΚΟ.

Υπάρχουν δυσκολίες όσον αφορά την εκπαίδευση ασυνόδευτων παιδιών ηλικίας μεγαλύτερης από την υποχρεωτική ηλικία σχολικής φοίτησης, ιδίως όταν αυτά δεν έχουν επιτύχει ακόμη το επίπεδο δεξιοτήτων που απαιτείται στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Στις δυσκολίες αυτές συγκαταλέγονται η έλλειψη επαρκών γλωσσικών δεξιοτήτων, η υποχρεωτική φοίτηση ασυνόδευτων ανηλίκων με παιδιά που ανήκουν σε μικρότερες ηλικιακές ομάδες και η έλλειψη προγραμμάτων τα οποία παρέχουν πρόσβαση σε επαγγελματική κατάρτιση.

Η επαγγελματική κατάρτιση και η μαθητεία παρέχουν το κατάλληλο περιβάλλον στα ασυνόδευτα παιδιά για να αναπτύξουν δεξιότητες ώστε να ενταχθούν στην αγορά εργασίας. Η επαγγελματική κατάρτιση δημιουργεί εξοικείωση με τη γλώσσα και τον πολιτισμό της κοινωνίας υποδοχής και χειραφετεί τα ασυνόδευτα παιδιά ώστε να αναλάβουν την ευθύνη για τη ζωή τους. Η επαγγελματική κατάρτιση θα πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στο επίπεδο γνώσεων και στις ειδικές ανάγκες των ασυνόδευτων παιδιών και πρέπει να παρέχεται μαζί με εκείνη των ημεδαπών παιδιών, ώστε να διευκολύνεται η διαδικασία ένταξης. Τα κύρια εμπόδια αφορούν τις γενικές απαιτήσεις πρόσβασης στην επαγγελματική κατάρτιση (π.χ. πιστοποιητικά εκπαίδευσης και/ή επαγγελματικών προσόντων στη χώρα καταγωγής) και τη γνώση της τοπικής γλώσσας.

Το παρόν κεφάλαιο περιλαμβάνει διάφορα υποκεφάλαια στα οποία εξετάζονται οι ακόλουθες πτυχές της σχολικής φοίτησης, της εκπαίδευσης των ασυνόδευτων παιδιών και της επαγγελματικής κατάρτισης:

- πρόσβαση στο εκπαιδευτικό σύστημα και άλλες εκπαιδευτικές ρυθμίσεις,
- προπαρασκευαστικά μαθήματα,
- πρόσβαση σε επαγγελματική κατάρτιση.

Καθένα από τα υποκεφάλαια αυτά καλύπτει ουσιαστικές πτυχές του θέματος, οι οποίες είναι συμπληρωματικές μεταξύ τους.

Παραπομπές στη νομοθεσία – Εκπαίδευση

- Άρθρο 14 της ΟΣΥ: Μαθητεία και εκπαίδευση των ανηλίκων
- Άρθρο 16 της ΟΣΥ: Επαγγελματική κατάρτιση

7.1 Πρόσβαση στο εκπαιδευτικό σύστημα και άλλες εκπαιδευτικές ρυθμίσεις

Πρότυπα και δείκτες

ΠΡΟΤΥΠΟ 31: Διασφαλίζεται ουσιαστική πρόσβαση στο εκπαιδευτικό σύστημα υπό προϋποθέσεις ανάλογες με αυτές που ισχύουν για τους ημεδαπούς το αργότερο τρεις μήνες μετά την κατάθεση της αίτησης διεθνούς προστασίας.

Δείκτης 31.1: Όλα τα ασυνόδευτα παιδιά θα πρέπει να έχουν πρόσβαση στο εκπαιδευτικό σύστημα υπό προϋποθέσεις ανάλογες με αυτές που ισχύουν για τους ημεδαπούς.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Η ΟΣΥ προβλέπει ότι τα κράτη μέλη παρέχουν στα παιδιά-αιτούντες διεθνή προστασία πρόσβαση στο εκπαιδευτικό σύστημα υπό προϋποθέσεις ανάλογες με αυτές που ισχύουν για τους ημεδαπούς, ενόσω δεν είναι εκτελεστό μέτρο απομάκρυνσης κατ' αυτών των ιδίων. Αφού εγγραφούν στο σχολείο, τα ασυνόδευτα παιδιά θα πρέπει να επωφελούνται των ίδιων υπηρεσιών με τα ημεδαπά παιδιά λαμβανομένων υπόψη των ειδικών αναγκών τους.

Δείκτης 31.2: Όλα τα ασυνόδευτα παιδιά που ενηλικιώνονται θα πρέπει να είναι σε θέση να συνεχίσουν τις σπουδές τους στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 1 της ΟΣΥ, «τα κράτη μέλη δεν ανακαλούν το δικαίωμα παρακολούθησης δευτεροβάθμιων σπουδών αποκλειστικά και μόνο λόγω ενηλικίωσης του ανηλίκου». Επομένως, θα πρέπει να παρέχεται η δυνατότητα στα ασυνόδευτα παιδιά που ενηλικιώνονται να συνεχίσουν την εκπαίδευσή τους πέραν της υποχρεωτικής περιόδου σχολικής φοίτησης η οποία προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία των κρατών μελών.

Δείκτης 31.3: Η εκπαίδευση είναι διαθέσιμη εκτός της εγκατάστασης υποδοχής σε εύλογη απόσταση ή εντός της εγκατάστασης και, εάν είναι αναγκαίο, τα ασυνόδευτα παιδιά συνοδεύονται από μέλη του προσωπικού ή τον εκπρόσωπο.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Τα έξοδα μεταφοράς θα πρέπει να καλύπτονται από το βοήθημα για τα καθημερινά έξοδα ή θα πρέπει να παρέχεται οργανωμένη μεταφορά.

Δείκτης 31.4: Στα ασυνόδευτα παιδιά που παρακολουθούν τη σχολική ή άλλου τύπου εκπαίδευση παρέχεται η δυνατότητα συμμετοχής στις υποχρεωτικές εθνικές σχολικές εκδρομές.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Αυτό μπορεί να σημαίνει ότι παρέχεται η δυνατότητα στα ασυνόδευτα παιδιά να συμμετέχουν σε δραστηριότητες χωρίς να παρεμποδίζονται από ρυθμίσεις απαγόρευσης της κυκλοφορίας.

ΠΡΟΤΥΠΟ 32: Διασφαλίζεται πρόσβαση σε άλλες εκπαιδευτικές ρυθμίσεις όταν η πρόσβαση στο εκπαιδευτικό σύστημα δεν είναι εφικτή προσωρινά λόγω των συγκεκριμένων συνθηκών στα κράτη της ΕΕ+ ή της συγκεκριμένης κατάστασης των ασυνόδευτων παιδιών.

Δείκτης 32.1: Προβλέπονται ειδικές ρυθμίσεις βάσει των οποίων οι υπηρεσίες εκπαίδευσης παρέχονται εντός των εγκαταστάσεων φιλοξενίας ή σε άλλους κατάλληλους χώρους.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Παρέχονται επαρκείς και κατάλληλες υποδομές, πρόγραμμα σπουδών και καταρτισμένο προσωπικό για τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες.

Δείκτης 32.2: Προβλέπονται ειδικές ρυθμίσεις για ασυνόδευτα παιδιά με ειδικές ανάγκες.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Δεν θα πρέπει να αναμένεται τα ασυνόδευτα παιδιά με σημαντικά μειωμένη κινητικότητα να πηγαίνουν στα δημόσια σχολεία με τα πόδια. Σε τέτοιες περιπτώσεις θα πρέπει να προβλέπονται εναλλακτικές εκπαιδευτικές ρυθμίσεις (π.χ. εκπαίδευση στο κατάλυμα, μεταφορά και συνοδεία) ή να παρέχεται πρόσβαση σε ειδικευμένες εκπαιδευτικές δομές.

Ορθή πρακτική σχετικά με την πρόσβαση στο εκπαιδευτικό σύστημα και άλλες εκπαιδευτικές ρυθμίσεις

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ η προετοιμασία των σχολείων, συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων σπουδών και των εκπαιδευτικών, για την υποδοχή ασυνόδευτων παιδιών. Η ίση μεταχείριση με τα ημεδαπά παιδιά μπορεί ενίοτε να οδηγήσει σε κατάσταση στην οποία δεν λαμβάνονται υπόψη οι συγκεκριμένες ανάγκες των ασυνόδευτων παιδιών·
- ✓ η ανάπτυξη μηχανισμών για την παρακολούθηση της πρόσβασης στην εκπαίδευση, τη συλλογή δεδομένων και τη διασφάλιση της ένταξης στην πολιτική και στην πρακτική σε εθνικό επίπεδο·
- ✓ η κατανομή των ασυνόδευτων παιδιών σε διάφορα τοπικά σχολεία προκειμένου να αποφευχθεί ο διαχωρισμός·
- ✓ η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων ΜΚΟ ως παρόχων άτυπης εκπαίδευσης, ώστε να διευκολύνονται οι αλληλεπιδράσεις με τις τοπικές κοινότητες και η κατανόηση της τοπικής κουλτούρας και των εθίμων·
- ✓ η ευαισθητοποίηση των αρμόδιων αρχών σχετικά με την υποχρέωση παροχής πρόσβασης στην εκπαίδευση·
- ✓ η προσαρμογή του συστήματος για παιδιά με ειδικές ανάγκες στην κατάσταση και στις συγκεκριμένες ανάγκες των ασυνόδευτων παιδιών·
- ✓ η παροχή ειδικών κατευθυντήριων γραμμών και κατάρτισης για τους εκπαιδευτικούς και το εκπαιδευτικό προσωπικό όσον αφορά τον εντοπισμό ασυνόδευτων παιδιών με ψυχολογικά τραύματα·
- ✓ η παροχή στήριξης η οποία λαμβάνει υπόψη τους συνδυασμούς ευάλωτων σημείων κάθε παιδιού·
- ✓ η ανάπτυξη της δυνατότητας εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στη γλώσσα των ασυνόδευτων παιδιών·
- ✓ η διευκόλυνση της συμμετοχής των ασυνόδευτων παιδιών που φοιτούν στο σχολείο ή παρακολουθούν άλλες εκπαιδευτικές ρυθμίσεις σε εξωσχολικές δραστηριότητες·
- ✓ η παροχή εξειδικευμένης θεραπείας και ψυχολογικής υποστήριξης σε ασυνόδευτα παιδιά με ψυχολογικά τραύματα εντός του σχολικού συστήματος από ειδικευμένο προσωπικό.

7.2 Προπαρασκευαστικά μαθήματα

Πρότυπα και δείκτες

ΠΡΟΤΥΠΟ 33: Διασφαλίζεται η πρόσβαση και η συμμετοχή στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Δείκτης 33.1: Όλα τα ασυνόδευτα παιδιά θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε εσωτερικά ή εξωτερικά προπαρασκευαστικά μαθήματα, συμπεριλαμβανομένων μαθημάτων γλώσσας, όταν απαιτείται, προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση και η συμμετοχή τους στο εκπαιδευτικό σύστημα.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Τα ασυνόδευτα παιδιά χρειάζονται στήριξη, ενίοτε μόνιμα, προκειμένου να εξοικειωθούν με το εκπαιδευτικό σύστημα και να αποκτήσουν τις δεξιότητες και τις γνώσεις που είναι αναγκαίες για να συμμετάσχουν ενεργά στην επίσημη εκπαίδευση.

Δείκτης 33.2: Υπάρχουν εσωτερικές ή εξωτερικές ρυθμίσεις, συμπεριλαμβανομένων υποδομών, προγράμματος σπουδών και καταρτισμένου προσωπικού, ώστε να διασφαλίζονται αποτελεσματικά προπαρασκευαστικά μαθήματα σύμφωνα με τις ανάγκες των παιδιών.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Ειδική προσοχή θα πρέπει να δίνεται στους πόρους που είναι αναγκαίοι για την αποτελεσματική υλοποίηση των προπαρασκευαστικών μαθημάτων.

Ορθή πρακτική σχετικά με τα προπαρασκευαστικά μαθήματα

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ η παροχή εντατικών μαθημάτων γλώσσας σύμφωνα με τις ανάγκες, τον βαθμό ωριμότητας και το πολιτισμικό υπόβαθρο των ασυνόδευτων παιδιών·
- ✓ η παροχή κατευθυντήριων γραμμών και κριτηρίων για την αξιολόγηση των δεξιοτήτων και της προηγούμενης εκπαίδευσης των ασυνόδευτων παιδιών με σκοπό την εγγραφή τους στο σχολείο·
- ✓ η ευαισθητοποίηση εκπαιδευτικών και παιδαγωγών, εσωτερικά και εξωτερικά, σχετικά με τις συγκεκριμένες ανάγκες και το υπόβαθρο των ασυνόδευτων παιδιών.

7.3 Πρόσβαση σε επαγγελματική κατάρτιση

Πρότυπα και δείκτες

ΠΡΟΤΥΠΟ 34: Διασφαλίζεται η πρόσβαση σε επαγγελματική κατάρτιση όταν θεωρείται ότι η επίσημη εκπαίδευση δεν είναι προς το συμφέρον του παιδιού.

Δείκτης 34.1: Τα ασυνόδευτα παιδιά θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε επαγγελματική κατάρτιση ανεξάρτητα από την αναγνώριση της προηγούμενης εκπαίδευσής τους.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Η ΟΣΥ προβλέπει ότι «τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέπουν στους αιτούντες πρόσβαση στην επαγγελματική κατάρτιση, ασχέτως του αν έχουν πρόσβαση στην αγορά εργασίας». Η δυνατότητα αυτή θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη εάν, κατόπιν συζήτησης με τα ασυνόδευτα παιδιά και τον εκπρόσωπο, τα παιδιά έχουν άλλα ενδιαφέροντα, διαφορετικά από την εκπαίδευση που παρακολούθησαν προηγουμένως.

Δείκτης 34.2: Προβλέπονται ειδικές ρυθμίσεις για ασυνόδευτα παιδιά με ειδικές ανάγκες.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Για παράδειγμα, δεν θα πρέπει να αναμένεται τα ασυνόδευτα παιδιά με σημαντικά μειωμένη κινητικότητα να πηγαίνουν στις σχολές επαγγελματικής κατάρτισης με τα πόδια. Σε τέτοιες περιπτώσεις θα πρέπει να προβλέπονται εναλλακτικές ρυθμίσεις επαγγελματικής κατάρτισης.

Ορθή πρακτική όσον αφορά την επαγγελματική κατάρτιση

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ η πρόβλεψη ευέλικτης επαγγελματικής κατάρτισης, η οποία περιλαμβάνει μαθήματα γλώσσας και πολιτισμικό προσανατολισμό, προσαρμοσμένα στις συγκεκριμένες ανάγκες των ασυνόδευτων παιδιών·
- ✓ η πρόβλεψη προγραμμάτων καθοδήγησης με μαθητές/υπαλλήλους από διάφορους τομείς, τα οποία βοηθούν τα ασυνόδευτα παιδιά να αποκτήσουν συγκεκριμένες δεξιότητες·
- ✓ η πρόβλεψη σεμιναρίων μαθητείας σε διάφορους τομείς, τα οποία βοηθούν τα ασυνόδευτα παιδιά να αποφασίσουν τι θέλουν να γίνουν·
- ✓ η εξασφάλιση της συμμετοχής ειδικευμένων ΜΚΟ.

8. Σίτιση, ρουχισμός και άλλα μη διατροφικά προϊόντα, και βοηθήματα

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Η σίτιση, ο ρουχισμός και άλλα μη διατροφικά είδη, καθώς και τα βοηθήματα για τα καθημερινά έξοδα, αποτελούν σημαντικό μέρος των υλικών συνθηκών υποδοχής.

Τα πρότυπα που περιλαμβάνονται στο παρόν κεφάλαιο θα πρέπει να εξετάζονται ανεξάρτητα από το αν στα ασυνόδευτα παιδιά παρέχονται σίτιση, ρουχισμός και άλλα μη διατροφικά είδη σε είδος ή υπό μορφή οικονομικών βοηθημάτων ή δελτίων. Αυτό σημαίνει ότι όταν τα κράτη της ΕΕ+ επιλέγουν να παρέχουν στα ασυνόδευτα παιδιά οικονομικό βοήθημα για την κάλυψη των δαπανών σίτισης, ρουχισμού και άλλων μη διατροφικών ειδών και το ύψος του θα πρέπει να παρέχει τη δυνατότητα στα ασυνόδευτα παιδιά να αγοράζουν τρόφιμα, ρουχισμό και άλλα μη διατροφικά είδη σύμφωνα με τα πρότυπα που παρατίθενται στο παρόν κεφάλαιο. Αυτό εφαρμόζεται με την επιφύλαξη περιπτώσεων στις οποίες τα ασυνόδευτα παιδιά διαθέτουν ήδη επαρκή ρουχισμό ή άλλα μη διατροφικά είδη κατά τα πρότυπα του παρόντος κεφαλαίου και, συνεπώς, δεν χρειάζεται να λάβουν πρόσθετα είδη.

Στο παρόν κεφάλαιο, ο όρος «σίτιση» περιλαμβάνει τρόφιμα αλλά και μη οινοπνευματώδη ποτά. Με τον όρο «ρουχισμός» στο παρόν κεφάλαιο νοούνται τόσο τα ενδύματα όσο και τα υποδήματα. Ο όρος «μη διατροφικά προϊόντα» αναφέρεται σε βασικά οικιακά είδη πλην τροφίμων, όπως π.χ. προϊόντα προσωπικής υγιεινής, προϊόντα καθαρισμού και απορρυπαντικά ρούχων, κλινοσκεπάσματα, καθώς και πετσέτες. Τα μη διατροφικά προϊόντα περιλαμβάνουν επίσης σχολικά είδη.

Η παροχή μη διατροφικών προϊόντων θα πρέπει να πραγματοποιείται πάντα με γνώμονα την προσωπική κατάσταση του ασυνόδευτου παιδιού. Ειδικότερα, η σύνθεση των μη διατροφικών προϊόντων και η παρεχόμενη ποσότητα θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις προσωπικές ανάγκες κάθε παιδιού.

Στην ΟΣΥ δεν γίνεται άμεση αναφορά στις λεπτομέρειες και στον σκοπό του βοηθήματος για τα καθημερινά έξοδα. Παρά ταύτα, το βοήθημα αυτό είναι ουσιώδες για την κάλυψη των αναγκών των ασυνόδευτων παιδιών. Το βοήθημα για τα καθημερινά έξοδα καλύπτει άλλες βασικές ανάγκες των ασυνόδευτων παιδιών των οποίων επιλαμβάνεται η ΟΣΥ πέραν της σίτισης και του ρουχισμού (που καλύπτονται με το οικονομικό βοήθημα όταν δεν παρέχονται σε είδος ή υπό μορφή δελτίων).

Στο παρόν έγγραφο, το «βοήθημα για τα καθημερινά έξοδα» θα πρέπει να νοείται ότι εξυπηρετεί τρεις διαφορετικούς σκοπούς:

- επιτρέπει στα ασυνόδευτα παιδιά να απολαμβάνουν ένα ελάχιστο επίπεδο υλικών συνθηκών διαβίωσης, πέραν των βασικών αναγκών της στέγης, της σίτισης και του ρουχισμού,
- διασφαλίζει έναν ελάχιστο βαθμό συμμετοχής των ασυνόδευτων παιδιών στην κοινωνική και πολιτιστική ζωή του κράτους της ΕΕ+ στο οποίο διαμένουν, και
- παρέχει στα ασυνόδευτα παιδιά τη δυνατότητα να απολαμβάνουν έναν βαθμό αυτονομίας.

Στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές με τον όρο «βοήθημα για τα καθημερινά έξοδα» νοείται τουλάχιστον το χρηματικό βοήθημα που παρέχεται στα ασυνόδευτα παιδιά για σκοπούς οι οποίοι δεν διευκρινίζονται και το οποίο μπορούν να διαθέσουν κατά βούληση (χαρτζιλίκι). Επιπλέον, όταν συγκεκριμένα μη διατροφικά προϊόντα ή άλλα είδη για την κάλυψη συμπληρωματικών αναγκών δεν παρέχονται σε είδος ή υπό μορφή δελτίων, το κόστος τους θα πρέπει να συνεκτιμάται κατά τον υπολογισμό του ύψους του βοηθήματος που παρέχεται στα ασυνόδευτα παιδιά για τα καθημερινά έξοδα.

Η χορήγηση βοηθημάτων («χαρτζιλίκι») για καθημερινά έξοδα βασίζεται στην αντίληψη ότι αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης μπορεί να επιτευχθεί μόνον όταν τα ασυνόδευτα παιδιά διαθέτουν κάποιον βαθμό οικονομικής αυτονομίας. Με άλλα λόγια, τουλάχιστον ένα μέρος του παρεχόμενου βοηθήματος δεν θα πρέπει να προορίζεται για συγκεκριμένο σκοπό αλλά να το χρησιμοποιούν κατά τη διακριτική τους ευχέρεια ανάλογα με τις προσωπικές ανάγκες και προτιμήσεις τους. Ωστόσο, η ηλικία και η ωριμότητα του ασυνόδευτου παιδιού μπορεί να καθορίσει τον βαθμό της εποπτείας και της βοήθειας που χρειάζεται το παιδί όσον αφορά τη διαχείριση των βοηθημάτων (βλ. κεφάλαιο 4. Καθημερινή φροντίδα).

Δεδομένων των διαφορών στο επίπεδο και το κόστος διαβίωσης μεταξύ των κρατών της ΕΕ+, στα πρότυπα που αφορούν τα βοηθήματα για τα καθημερινά έξοδα δεν γίνεται απόπειρα να οριστεί το ακριβές ύψος του βοηθήματος που θα πρέπει να χορηγείται στα ασυνόδευτα παιδιά. Ανεξάρτητα από τη μέθοδο που εφαρμόζεται για τον υπολογισμό του βοηθήματος για τα καθημερινά έξοδα, θα πρέπει να εκπληρώνει πάντα τους τρεις προαναφερθέντες σκοπούς.

Παραπομπές στη νομοθεσία – Σίτιση, ρουχισμός και άλλα μη διατροφικά προϊόντα, και βοηθήματα

- Άρθρο 2 στοιχείο ζ) της ΟΣΥ: Ορισμός των υλικών συνθηκών υποδοχής
- Άρθρο 18 της ΟΣΥ: Λεπτομέρειες για τις υλικές συνθήκες υποδοχής

Πρότυπα και δείκτες

8.1. Σίτιση

ΠΡΟΤΥΠΟ 35: Διασφαλίζεται η πρόσβαση των ασυνόδευτων παιδιών σε επαρκή και κατάλληλη σίτιση.

Δείκτης 35.1: Τηρούνται τα πρότυπα ασφάλειας των τροφίμων.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Σύμφωνα με το σύστημα ανάλυσης κινδύνων και κρίσιμων σημείων ελέγχου (HACCP) ⁽²⁶⁾ για την ασφάλεια των τροφίμων, που αναπτύχθηκε από τον Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας (FAO), όσον αφορά τις συνθήκες υγιεινής στους χώρους στέγασης, ιδίως στα μαγειρεία, πρέπει να ακολουθείται προσέγγιση λήψης προληπτικών παρά διορθωτικών μέτρων. Βάσει αυτού του προτύπου, θα πρέπει να διασφαλίζεται η καθαριότητα των μαγειρειών, δεδομένου ότι η έλλειψη καθαριότητας θα μπορούσε να αποδειχθεί επικίνδυνη για την υγεία όλων των διαμενόντων στον χώρο στέγασης.
- Τα πρότυπα ασφάλειας των τροφίμων σχετικά με τις υποδομές υγιεινής και τα γενικά πρότυπα καθαριότητας των μαγειρειών θα πρέπει να τηρούνται επίσης όταν τα ασυνόδευτα παιδιά μαγειρεύουν τα ίδια.

Δείκτης 35.2: Προσφέρονται τουλάχιστον πέντε γεύματα ημερησίως, εκ των οποίων τουλάχιστον ένα είναι μαγειρεμένο και σερβίρεται ζεστό.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Ως γεύμα νοείται τόσο ένα μαγειρεμένο, κρύο ή ζεστό, πιάτο όσο και ένα μικρότερο σνακ ή φρούτα. Τα γεύματα δεν διανέμονται υποχρεωτικώς σε πέντε διαφορετικές χρονικές στιγμές κατά τη διάρκεια της ημέρας.

Δείκτης 35.3: Το καθημερινό πρόγραμμα των ασυνόδευτων παιδιών θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όταν προσφέρονται τα γεύματα.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Αυτό μπορεί να σημαίνει ότι παρέχεται η δυνατότητα στα ασυνόδευτα παιδιά να λάβουν χωριστά μαγειρεμένα ή ξαναζεσταμένα γεύματα εάν, για παράδειγμα, φοιτούν στο σχολείο, εργάζονται και/ή συμμετέχουν σε δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου και, επομένως, δεν είναι παρόντα στις κανονικές ώρες γευμάτων.

Δείκτης 35.4: Τα γεύματα διασφαλίζουν ισορροπημένη διατροφή με ποικιλία.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Η σύνθεση των γευμάτων ποικίλλει, π.χ. τα γεύματα βασίζονται σε δημητριακά, ψωμί και ρύζι, φρούτα και λαχανικά, γάλα, γαλακτοκομικά προϊόντα, κρέας, αυγά, ψάρι.

Δείκτης 35.5: Τα ασυνόδευτα παιδιά ενημερώνονται για τη σύνθεση του γεύματος.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Πληροφορίες μπορούν να παρέχονται σε όλους (με ετικέτες κ.λπ.) ή εφόσον ζητηθούν.

Δείκτης 35.6: Προβλέπονται ειδικές ρυθμίσεις για ασυνόδευτα παιδιά με ειδικές διατροφικές ανάγκες.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Για παράδειγμα, θα πρέπει να υπάρχουν ειδικές ρυθμίσεις για ασυνόδευτα παιδιά με ορισμένες ασθένειες και τροφικές αλλεργίες.

⁽²⁶⁾ Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας, Hazard Analysis and Critical Control Point (HACCP) System, 1997.

Δείκτης 35.7: Λαμβάνονται υπόψη οι διατροφικές προτιμήσεις και οι διατροφικοί περιορισμοί συγκεκριμένων ομάδων.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Ο όρος «συγκεκριμένες ομάδες» αναφέρεται σε ασυνόδευτα παιδιά με συγκεκριμένες θρησκευτικές και/ή πολιτισμικές καταβολές, αλλά και σε χορτοφάγους ή αυστηρά χορτοφάγους (vegan).
- Τα κράτη της ΕΕ+ τα οποία επιλέγουν να παρέχουν στα ασυνόδευτα παιδιά οικονομικό βοήθημα ή δελτία για την κάλυψη των δαπανών σίτισης πρέπει να διασφαλίζουν ότι παρέχονται στα ασυνόδευτα παιδιά με διατροφικές προτιμήσεις και διατροφικούς περιορισμούς πρόσθετα βοηθήματα ή δελτία για την κάλυψη των ειδικών αναγκών τους.

Ορθή πρακτική όσον αφορά τη σίτιση

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ να επιτρέπεται στα ασυνόδευτα παιδιά να μαγειρεύουν τα ίδια, όταν αυτό είναι εφικτό και όπου αρμόζει, εφόσον τα παιδιά είναι αρκετά μεγάλα, γνωρίζουν να μαγειρεύουν τα ίδια και δεδομένου ότι αυτό προάγει την αυτονομία τους και ενισχύει το αίσθημα της κανονικότητας/της ζωής σε δικό τους σπίτι.
- ✓ να ζητείται η γνώμη των ασυνόδευτων παιδιών όσον αφορά το μενού και την παρασκευή του φαγητού.

ΠΡΟΤΥΠΟ 36: Διασφαλίζεται πρόσβαση των ασυνόδευτων παιδιών σε πόσιμο νερό καθημερινά και σε 24ωρη βάση.

Δείκτης 36.1: Παρέχονται τουλάχιστον 2,5 λίτρα νερού την ημέρα ανά παιδί ενώ παράλληλα λαμβάνονται υπόψη οι προσωπικές του ανάγκες βάσει φυσιολογίας και οι κλιματικές συνθήκες.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την ελάχιστη ημερήσια ποσότητα πόσιμου νερού παρέχονται στα πρότυπα που εκπονήθηκαν στο πλαίσιο του Sphere Project ⁽²⁷⁾.

Εναλλακτικοί δείκτες σχετικά με την πρόσβαση σε πόσιμο νερό:

Δείκτης 36.2 α): Ο χώρος στέγασης διαθέτει κατάλληλες υποδομές για πόσιμο νερό. **Ή**

Δείκτης 36.2 β): Γίνεται διανομή πόσιμου νερού εάν δεν υπάρχουν κατάλληλες υποδομές.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Τα ασυνόδευτα παιδιά ενημερώνονται για την ασφαλή χρήση του νερού της βρύσης ως πόσιμο, εφόσον συντρέχει λόγος.

Ορθή πρακτική όσον αφορά την παροχή ροφημάτων

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ η παροχή ζεστών ροφημάτων επιπλέον του πόσιμου νερού.

8.2. Ρουχισμός και άλλα μη διατροφικά προϊόντα

ΠΡΟΤΥΠΟ 37: Διασφαλίζεται ότι τα ασυνόδευτα παιδιά διαθέτουν επαρκή ρουχισμό.

Δείκτης 37.1: Ο ρουχισμός παρέχεται στα ασυνόδευτα παιδιά το συντομότερο δυνατόν.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Εντός ολίγων ωρών από την εγκατάστασή τους σε χώρο στέγασης, τα ασυνόδευτα παιδιά πρέπει να φορούν τουλάχιστον τον στοιχειώδη (προσωρινό) ρουχισμό που θα τους δίνει τη δυνατότητα να κυκλοφορούν ελεύθερα σε όλους τους προσβάσιμους χώρους (εσωτερικούς και εξωτερικούς) που προορίζονται για αυτά.

Δείκτης 37.2: Τα ασυνόδευτα παιδιά διαθέτουν αρκετά εσώρουχα για μία εβδομάδα χωρίς να χρειάζεται να πλύνουν.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Αυτό θα πρέπει να ερμηνεύεται ως τουλάχιστον οκτώ σετ εσωρούχων.

⁽²⁷⁾ Βλ. Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, *How much water is needed in emergencies?*, 2013.

Δείκτης 37.3: Τα ασυνόδευτα παιδιά διαθέτουν τουλάχιστον έναν ελάχιστο αριθμό ειδών ένδυσης.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Αυτό πρέπει να ερμηνεύεται ότι περιλαμβάνει τουλάχιστον πέντε εσωτερικά ενδύματα για το άνω μέρος του σώματος (όπως μπλουζάκια, πουκάμισα, μπλούζες), τουλάχιστον τρία ενδύματα για το κάτω μέρος του σώματος (παντελόνια, φούστες, σορτσάκια), τουλάχιστον τρία ενδύματα όπως φούτερ με κουκούλα, πουλόβερ ή μπουφάν και δύο σετ πιτζάμες ή νυχτικά.

Δείκτης 37.4: Τα ασυνόδευτα παιδιά διαθέτουν τουλάχιστον δύο διαφορετικά ζευγάρια υποδημάτων.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Αυτά θα μπορούσαν να είναι ένα ζευγάρι για χρήση εντός σπιτιού καθώς και ένα ζευγάρι για χρήση εκτός σπιτιού.

Δείκτης 37.5: Εάν κάποιο ένδυμα δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί πλέον λόγω φυσιολογικής φθοράς, υπάρχει τυποποιημένη διαδικασία για την αντικατάστασή του με άλλο.

Δείκτης 37.6: Ασυνόδευτα παιδιά με βρέφη ή μικρά παιδιά διαθέτουν επαρκή ρουχισμό για τα παιδιά τους για μία εβδομάδα χωρίς να χρειάζεται να πλύνουν ρούχα.

Ορθή πρακτική όσον αφορά την παροχή επαρκούς ρουχισμού

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ να αποφεύγεται η δημιουργία «ομοιόμορφης εμφάνισης» για το σύνολο των ασυνόδευτων παιδιών (εάν ο ρουχισμός παρέχεται σε είδος) ώστε να αποφεύγεται ο στιγματισμός·
- ✓ να δημιουργείται ένα «απόθεμα δωρεών» και να αναπτύσσεται συνεργασία με (ανθρωπιστικές) ΜΚΟ για την εύρεση και τη διανομή μεταχειρισμένων ειδών ρουχισμού·
- ✓ να παρέχεται η δυνατότητα στα ασυνόδευτα παιδιά να αγοράζουν ρούχα για τον εαυτό τους στο πλαίσιο της εκμάθησης εννοιών της οικονομίας.

ΠΡΟΤΥΠΟ 38: Διασφαλίζεται ότι τα ασυνόδευτα παιδιά διαθέτουν κατάλληλο ρουχισμό.

Δείκτης 38.1: Ο ρουχισμός είναι εύλογα κατάλληλος για τα ασυνόδευτα παιδιά από άποψη μεγέθους.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Αυτό σημαίνει επίσης ότι πρέπει να προβλέπεται τυποποιημένος τρόπος για να λαμβάνουν τα ασυνόδευτα παιδιά νέα ενδύματα όταν τα παλιά ενδύματα δεν τους κάνουν πλέον.

Δείκτης 38.2: Τα ενδύματα είναι σε εύλογα καλή κατάσταση και συνάδουν με τα υφιστάμενα πρότυπα της κοινωνίας υποδοχής και με το υπόβαθρο των παιδιών.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Τα είδη ένδυσης (με εξαίρεση τα εσώρουχα) δεν χρειάζεται να είναι αμεταχείριστα, αλλά θα πρέπει να είναι σε καλή κατάσταση.

Δείκτης 38.3: Διατίθεται κατάλληλος ρουχισμός ανάλογα με την εποχή.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Αυτό σημαίνει, για παράδειγμα, ότι τα ασυνόδευτα παιδιά θα πρέπει να διαθέτουν χειμωνιάτικο παλτό/μπουφάν, γάντια, χειμωνιάτικο καπέλο, σκούφο, κασκόλ και χειμωνιάτικα παπούτσια, εφόσον χρειάζεται.

Δείκτης 38.4: Παρέχεται επαρκής ρουχισμός ο οποίος απαιτείται για τη συμμετοχή σε σχολικά ταξίδια και εξωσχολικές δραστηριότητες.

Ορθή πρακτική όσον αφορά την παροχή κατάλληλου ρουχισμού

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ να προσφέρεται στα κορίτσια τουλάχιστον μία επιπλέον μαντήλα μαζί με τα υπόλοιπα ενδύματα που τους παρέχονται, εφόσον τη ζητήσουν.

ΠΡΟΤΥΠΟ 39: Διασφαλίζεται η πρόσβαση των ασυνόδευτων παιδιών σε επαρκή και κατάλληλα προϊόντα προσωπικής υγιεινής.

Δείκτης 39.1: Υπάρχει κατάλογος που καθορίζει τι είδους προϊόντα προσωπικής υγιεινής δικαιούνται να λάβουν τα παιδιά ανάλογα με την ηλικία και το φύλο τους, και σε τι ποσότητα.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Τα ασυνόδευτα παιδιά ενημερώνονται με σαφήνεια για το περιεχόμενο του καταλόγου.

Δείκτης 39.2: Τα παιδιά έχουν στη διάθεσή τους τα αναγκαία προϊόντα προσωπικής υγιεινής, είτε μέσω τακτικής διανομής σε είδος κατά κεφαλήν ή με χρήση του βοηθήματος για τα καθημερινά έξοδα.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Για την εξασφάλιση της προσωπικής καθαριότητας και υγιεινής και την πρόληψη μολυσματικών ασθενειών, τα παιδιά θα πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους τα βασικά προϊόντα υγιεινής. Σε αυτά θα πρέπει να περιλαμβάνονται, για παράδειγμα: οδοντόβουρτσα, οδοντόκρεμα, χαρτί υγείας, σαπούνι, σαμπουάν, ξυράφι/αφρός ξυρίσματος και σερβιέτες υγείας. Για παιδιά με βρέφη, θα πρέπει να περιλαμβάνονται πάνες και άλλα προϊόντα υγιεινής αναγκαία για τη φροντίδα βρεφών.

ΠΡΟΤΥΠΟ 40: Διασφαλίζεται η πρόσβαση των ασυνόδευτων παιδιών σε άλλα βασικά μη διατροφικά προϊόντα

Δείκτης 40.1: Παρέχονται αρκετά κλινοσκεπάσματα και πετσέτες.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Εάν τα ασυνόδευτα παιδιά είναι υπεύθυνα για το πλύσιμο των κλινοσκεπασμάτων τους, παρέχονται τουλάχιστον δύο σετ.

Δείκτης 40.2: Εάν τα ασυνόδευτα παιδιά είναι υπεύθυνα για το πλύσιμο των ρούχων τους, παρέχεται απορρυπαντικό σε σκόνη.

Δείκτης 40.3: Προβλέπονται ειδικές ρυθμίσεις για ασυνόδευτα παιδιά με ειδικές ανάγκες υποδοχής.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Για παράδειγμα, σε ασυνόδευτα παιδιά με σωματική αναπηρία ή που αναρρώνουν από τραυματισμό ή ιατρική θεραπεία μπορούν να παρέχονται πατερίτσες, αναπηρικά αμαξίδια ή άλλος ιατρικός εξοπλισμός όταν δεν μπορούν να τον προμηθευτούν από αλλού (π.χ. από φορείς του δημόσιου συστήματος υγείας). Τα ασυνόδευτα παιδιά που χρειάζονται διόρθωση της όρασης θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε γυαλιά ή φακούς επαφής. Τα ασυνόδευτα παιδιά με βρέφη έχουν πρόσβαση σε παιδικό καρότσι σε καλή κατάσταση λειτουργίας. Τα μικρά παιδιά έχουν πρόσβαση σε παιχνίδια σε καλή κατάσταση και κατάλληλα για την ηλικία τους.

Ορθή πρακτική όσον αφορά την παροχή πρόσβασης σε άλλα βασικά μη διατροφικά είδη

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ να παρέχεται στα μεγαλύτερα παιδιά πρόσβαση σε σετ σιδερώματος και στεγνωτήρα μαλλιών, όπου απαιτείται.

ΠΡΟΤΥΠΟ 41: Διασφαλίζεται ότι στα ασυνόδευτα παιδιά που είναι εγγεγραμμένα στο σχολείο ή σε άλλα εκπαιδευτικά συστήματα παρέχεται κατάλληλος ρουχισμός και σχολικά είδη, ώστε να είναι σε θέση να συμμετέχουν πλήρως σε όλες τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες.

Δείκτης 41.1: Στα ασυνόδευτα παιδιά που παρακολουθούν τη σχολική ή άλλου τύπου εκπαίδευση παρέχεται κατάλληλος ρουχισμός για τις σχολικές δραστηριότητες.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Αυτός θα μπορούσε να περιλαμβάνει σχολική στολή αν είναι υποχρεωτική, καθώς και αθλητικά ρούχα και παπούτσια.

Δείκτης 41.2: Τα ασυνόδευτα παιδιά που παρακολουθούν τη σχολική ή άλλου τύπου εκπαίδευση λαμβάνουν δωρεάν σχολική σάκα (σακίδιο πλάτης ή άλλο) και όλα τα είδη που είναι απαραίτητα στο σχολείο.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Επιπλέον των σχολικών βιβλίων και άλλων ειδών που απαιτούνται στο πλαίσιο του συνηθούς προγράμματος σπουδών, τα σχολικά είδη μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν αναγκαία είδη για την επαγγελματική κατάρτιση.

Δείκτης 41.3: Παρέχεται επαρκής ρουχισμός ο οποίος απαιτείται για τη συμμετοχή σε σχολικές εκδρομές και εξωσχολικές δραστηριότητες.

8.3. Βοήθημα για τα καθημερινά έξοδα

ΠΡΟΤΥΠΟ 42: Διασφαλίζεται η παροχή επαρκούς βοηθήματος για τα καθημερινά έξοδα.

Δείκτης 42.1: Ορίζεται σαφώς το πεδίο εφαρμογής του βοηθήματος για τα καθημερινά έξοδα.

Δείκτης 42.2: Η μέθοδος υπολογισμού του βοηθήματος για τα καθημερινά έξοδα καθορίζεται σαφώς.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** «Καθορίζεται» σημαίνει ότι περιγράφονται τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη κατά τον προσδιορισμό του ποσού του βοηθήματος για τα καθημερινά έξοδα και οι παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη κατά την εκτίμηση του ύψους κάθε δαπάνης.

Δείκτης 42.3: Το χορηγούμενο βοήθημα για τα καθημερινά έξοδα δαπανάται κατά βούληση («χαρτζιλίκι»).

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Το βοήθημα για τα καθημερινά έξοδα που δαπανάται «κατά βούληση» δεν είναι δυνατόν να παρέχεται σε είδος. Το ύψος του βοηθήματος θα πρέπει να προσδιορίζεται σε συνάρτηση με το εθνικό πλαίσιο. Θα πρέπει να συνεκτιμώνται και οι συμπληρωματικές ανάγκες, πέραν των βασικών αναγκών, όπως η ανάγκη για προϊόντα ή υπηρεσίες προσωπικής επιλογής (π.χ. πολιτιστικές εκδηλώσεις, λιχουδιές, παιχνίδια, έξοδοι).
- Ο τρόπος με τον οποίο παρέχονται στα ασυνόδευτα παιδιά τα χρήματα θα πρέπει να εκτιμάται κατά περίπτωση, λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης εποπτείας του ασυνόδευτου παιδιού και παροχής βοήθειας για τη δαπάνη ή την αποταμίευση του χαρτζιλικιού (βλ. κεφάλαιο 4. Καθημερινή φροντίδα).

Δείκτης 42.4: Το ύψος του βοηθήματος για τα καθημερινά έξοδα αντικατοπτρίζει επίσης τουλάχιστον τις ακόλουθες δαπάνες, εκτός εάν καλύπτονται σε είδος: επικοινωνία και ενημέρωση, σχολικά είδη, προϊόντα προσωπικής υγιεινής και φροντίδας σώματος, δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου και κόστος μετακίνησης όταν σχετίζεται με επισκέψεις για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και χορήγηση φαρμάκων, για τη διαδικασία ασύλου και για νομική αρωγή, καθώς και για την παρακολούθηση σχολικής ή άλλου τύπου εκπαίδευσης.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Όσον αφορά την παροχή σε είδος σχολικών ειδών και ειδών προσωπικής υγιεινής και φροντίδας του σώματος (βλ. πρότυπα 39 και 41 καθώς και κεφάλαιο 6. Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, πρότυπο 29).

Δείκτης 42.5: Το βοήθημα για τα καθημερινά έξοδα χορηγείται τακτικά και τουλάχιστον μία φορά ανά μήνα.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Η συχνότητα χορήγησης θα πρέπει να καθορίζεται ανάλογα με τον σκοπό (εάν προσδιορίζεται), το ύψος και τη μορφή που επιλέγεται για τη χορήγηση του βοηθήματος. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διασφαλίζεται η διαφάνεια.

Ορθή πρακτική όσον αφορά τη χορήγηση του βοηθήματος για τα καθημερινά έξοδα

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ να λαμβάνεται υπόψη η προσωπική κατάσταση του ασυνόδευτου παιδιού (π.χ. ηλικία/σύνθεση της οικογένειας) κατά τον υπολογισμό του ύψους του παρεχόμενου βοηθήματος για τα καθημερινά έξοδα·
- ✓ να παρέχεται το βοήθημα για τα καθημερινά έξοδα προκαταβολικά, στην αρχή της περιόδου την οποία καλύπτουν·
- ✓ να παρέχεται βοήθημα για τα καθημερινά έξοδα ίσο με το ποσό που παρέχεται σε παιδιά σε συνήθεις υπηρεσίες·
- ✓ να παρέχονται τα βοηθήματα για τα καθημερινά έξοδα σε κάρτα για να αποφεύγονται τα μεγάλα ποσά σε μετρητά.

9. Στέγαση

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Το παρόν κεφάλαιο αποτελείται από διάφορα υποκεφάλαια που καλύπτουν τις ακόλουθες πτυχές της στέγασης:

- τοποθεσία,
- υποδομή των χώρων στέγασης,
- ασφάλεια των χώρων στέγασης,
- κοινόχρηστοι χώροι,
- συνθήκες υγιεινής,
- συντήρηση,
- εξοπλισμός και υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών.

Καθένα από αυτά τα υποκεφάλαια καλύπτει ουσιαστικές πτυχές των χώρων στέγασης, οι οποίες είναι συμπληρωματικές μεταξύ τους.

Τα κράτη της ΕΕ+ έχουν την ευχέρεια να επιλέξουν μεταξύ διαφόρων ειδών στέγασης για τα ασυνόδευτα παιδιά, υπό τον όρο ότι λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές ανάγκες υποδοχής των ασυνόδευτων παιδιών. Οι διάφορες ρυθμίσεις ποικίλλουν από κέντρα υποδοχής έως εναλλακτικές ρυθμίσεις, συμπεριλαμβανομένης της τοποθέτησης σε ανάδοχη οικογένεια, ιδιωτικές κατοικίες, διαμερίσματα ή άλλους χώρους προσαρμοσμένους για τη στέγαση παιδιών ⁽²⁸⁾.

Ταυτόχρονα, οι πρακτικές των κρατών της ΕΕ+ φανερώνουν ότι χρησιμοποιούνται διαφορετικά είδη στέγασης ανάλογα με το στάδιο της διαδικασίας ασύλου, όπως για παράδειγμα κέντρα διερχομένων, κέντρα πρώτης υποδοχής ή ειδικοί χώροι για αιτούντες διεθνή προστασία που υπάγονται στη διαδικασία του Δουβλίνου. Επομένως, η λειτουργικότητα των χώρων μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με το διάστημα για το οποίο προβλέπεται ότι θα στεγαστούν εκεί οι αιτούντες διεθνή προστασία. Ως εκ τούτου, η εφαρμογή ορισμένων προτύπων και δεικτών που περιλαμβάνονται στο παρόν κεφάλαιο μπορεί να εξαρτάται από το είδος στέγασης που έχει επιλεγεί και τον σκοπό της (π.χ. μακροχρόνια ή βραχυχρόνια στέγαση ασυνόδευτων παιδιών). Όταν συγκεκριμένο πρότυπο εφαρμόζεται μόνο σε συγκεκριμένο είδος στέγασης, αυτό αναφέρεται ρητά.

Παραπομπές στη νομοθεσία – Στέγαση

- Άρθρο 17 της ΟΣΥ: Γενικοί κανόνες για τις συνθήκες υποδοχής και την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη
- Άρθρο 18 παράγραφος 1 της ΟΣΥ: Λεπτομέρειες όσον αφορά τις υλικές συνθήκες υποδοχής

9.1. Τοποθεσία

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Τα πρότυπα και οι δείκτες που περιλαμβάνονται στο παρόν υποκεφάλαιο αφορούν την τοποθεσία του χώρου στέγασης σε σχέση με το περιβάλλον. Η τοποθεσία του χώρου στέγασης επηρεάζει έντονα άλλες πτυχές του συστήματος υποδοχής, όπως μεταξύ άλλων την προσβασιμότητα σε συναφείς υπηρεσίες (π.χ. υπηρεσίες εκπαίδευσης, ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, νομικής αρωγής ή υπηρεσίες που σχετίζονται με τους διάφορους βαθμούς της διαδικασίας ασύλου) και επηρεάζει ακόμη περισσότερο τις ευκαιρίες και προοπτικές ένταξης. Ως εκ τούτου, τα πρότυπα και οι δείκτες που περιλαμβάνονται στο παρόν υποκεφάλαιο σχετίζονται στενά με τα πρότυπα και τους δείκτες των επόμενων υποκεφαλαίων. Αυτό σημαίνει ότι η επιλογή της τοποθεσίας του χώρου στέγασης θα πρέπει να γίνεται αφού συνεκτιμηθούν πλήρως όλες οι υπόλοιπες πτυχές των συνθηκών υποδοχής που εξετάζονται στα διάφορα κεφάλαια του παρόντος εγγράφου.

Ταυτόχρονα, ο ορισμός κάποιων δεικτών που χρησιμοποιούνται στο παρόν υποκεφάλαιο (π.χ. με βάση την αξιολόγηση του βαθμού ωριμότητας: τι σημαίνει «εύλογη απόσταση με τα πόδια», «εύλογη διάρκεια μετακίνησης» ή «συχνότητα δρομολογίων οργανωμένης μεταφοράς») εξαρτάται από το είδος της υπηρεσίας στην οποία απαιτείται πρόσβαση και τη συχνότητα με την οποία προκύπτει η ανάγκη πρόσβασης σε αυτήν την υπηρεσία.

⁽²⁸⁾ Βλ. Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ιδρυμάτων Κηδεμονίας (ENGI), [Alternative Family Care, ALFACA](#).

Όταν, για παράδειγμα, τα ασυνόδευτα παιδιά πρέπει να πάνε σχολείο, η πρόσβαση σε αυτό θα πρέπει να είναι δυνατή σε καθημερινή βάση και η απόσταση να καλύπτεται σύντομα. Από την άλλη πλευρά, η διάρκεια του ταξιδιού προκειμένου ο αιτών διεθνή προστασία να περάσει από προσωπική συνέντευξη θα μπορούσε να είναι μεγαλύτερη, ιδίως εάν η μεταφορά παρέχεται από την αρμόδια αρχή.

Γίνεται γενικώς αποδεκτό ότι οι χώροι στέγασης πρέπει να βρίσκονται σε περιοχές οικιστικής χρήσης.

Πρότυπα και δείκτες

ΠΡΟΤΥΠΟ 43: Διασφαλίζεται αποτελεσματική γεωγραφική πρόσβαση σε συναφείς υπηρεσίες, όπως δημόσιες υπηρεσίες, σχολεία, υπηρεσίες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, κοινωνικής και νομικής αρωγής, κατάσταση ειδών καθημερινής χρήσης, καθαριστήριο και δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου.

Δείκτης 43.1: Προβλέπονται ειδικές ρυθμίσεις για ασυνόδευτα παιδιά με ειδικές ανάγκες.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Για παράδειγμα, δεν θα πρέπει να αναμένεται τα ασυνόδευτα παιδιά με σημαντικά μειωμένη κινητικότητα να πηγαίνουν με τα πόδια στις συναφείς υπηρεσίες. Η ηλικία και η ωριμότητα των ασυνόδευτων παιδιών θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη. Σε τέτοιες περιπτώσεις θα πρέπει να προβλέπονται εναλλακτικές ρυθμίσεις.

Εναλλακτικοί δείκτες για τη διασφάλιση γεωγραφικής προσβασιμότητας:

Δείκτης 43.1 α): Οι συναφείς υπηρεσίες παρέχονται εντός των εγκαταστάσεων στέγασης. **Ή**

Δείκτης 43.1 β): Η εγκατάσταση βρίσκεται σε εύλογη απόσταση με τα πόδια από τις συναφείς υπηρεσίες και είναι ασφαλής η κυκλοφορία πεζών στις διαθέσιμες υποδομές. **Ή**

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Ο εν λόγω δείκτης θα πρέπει να αναπτυχθεί σε σχέση με μια μέγιστη συγκεκριμένη απόσταση, λαμβάνοντας υπόψη το εθνικό πλαίσιο και τις περιβαλλοντικές συνθήκες, π.χ. αν υπάρχει δρόμος για τους πεζούς, αν το έδαφος είναι ιδιαίτερα επικλινές κ.λπ. Για παράδειγμα, μέγιστη απόσταση 3 χλμ. για πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες γενικά και 2 χλμ. για υπηρεσίες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και σχολεία.

Δείκτης 43.1 γ): Η πρόσβαση στις συναφείς υπηρεσίες γίνεται με δημόσια μέσα μεταφοράς και η διάρκεια της μετακίνησης είναι εύλογη.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Η εύλογη διάρκεια μετακίνησης εκτιμάται ανάλογα με το είδος της υπηρεσίας και τη συχνότητα με την οποία τα ασυνόδευτα παιδιά απαιτείται να έχουν πρόσβαση σε αυτή (π.χ. πόση ώρα χρειάζεται για να φτάσουν τα ασυνόδευτα παιδιά στο σχολείο με τα δημόσια μέσα μεταφοράς, πόση ώρα χρειάζεται για να μεταθούν στην προσωπική συνέντευξη). Επιπλέον, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η συχνότητα των δρομολογίων των δημόσιων μέσων μεταφοράς και κατά πόσον τα ασυνόδευτα παιδιά μπορούν στην πράξη να τα χρησιμοποιήσουν για να επιστρέψουν με ασφάλεια. Ως πρόσβαση με τα δημόσια μέσα μεταφοράς νοείται ότι τα ασυνόδευτα παιδιά αποζημιώνονται για το κόστος των εισιτηρίων ή τους παρέχεται δωρεάν μετακίνηση οπότε χρειάζεται να έχουν πρόσβαση τουλάχιστον στις εξής υπηρεσίες: ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και χορήγηση φαρμάκων, διαδικασία ασύλου και νομική αρωγή, και εκπαίδευση για τα ασυνόδευτα παιδιά που είναι εγγεγραμμένα στο σχολείο και σε επαγγελματική κατάρτιση.

Ή

Δείκτης 43.1 δ): Οι σχετικές υπηρεσίες είναι προσβάσιμες μέσω οργανωμένης μεταφοράς η οποία παρέχεται από τα κράτη της ΕΕ+.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Όσον αφορά την παροχή μεταφοράς, θα πρέπει να διευκρινίζεται η συχνότητα των δρομολογίων που προσφέρονται από τα κράτη της ΕΕ+.

Ορθή πρακτική όσον αφορά την επιλογή της τοποθεσίας του χώρου στέγασης.

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ η επιλογή της τοποθεσίας του χώρου στέγασης να γίνεται με γνώμονα την επί μακρόν φιλοξενία των ασυνόδευτων παιδιών και τη δυνατότητα αλληλεπίδρασής τους με την τοπική κοινωνία, ώστε να αποφεύγεται η απομόνωση και να διευκολύνεται η ένταξη μακροπρόθεσμα·
- ✓ ο περιορισμός της διάρκειας της (απλής) μετάβασης με δημόσια μέσα μεταφοράς στο σχολείο ή στην επαγγελματική κατάρτιση σε 45 λεπτά κατ' ανώτατο όριο·
- ✓ η συμμετοχή του τοπικού πληθυσμού στην επιλογή της τοποθεσίας του χώρου στέγασης.

9.2. Υποδομή

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Όσον αφορά τα πρότυπα και τους δείκτες που περιλαμβάνονται στο παρόν υποκεφάλαιο, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- «(υπνο)δωμάτιο: χωριστός θάλαμος που ορίζεται από τέσσερις τοίχους, με πόρτα η οποία μπορεί να κλείσει, παράθυρο το οποίο μπορεί να ανοίξει, και οροφή. Στα κέντρα φιλοξενίας ή άλλους χώρους ομαδικής φιλοξενίας, με τον όρο «υπνοδωμάτια» νοούνται πάντα θάλαμοι οι οποίοι μπορούν να κλειδώνονται και στους οποίους έχει πρόσβαση το προσωπικό,
- τα «μέλη της οικογένειας» θα πρέπει να ορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 2 στοιχείο γ) της ΟΣΥ.

Πρότυπα και δείκτες

ΠΡΟΤΥΠΟ 44: Διασφαλίζεται επαρκής χώρος στο υπνοδωμάτιο στους χώρους ομαδικής φιλοξενίας.

Δείκτης 44.1: Παρέχεται σε κάθε ασυνόδευτο παιδί εμβαδόν τουλάχιστον 4 τ.μ.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Ο δείκτης αυτός μπορεί να αποσαφηνιστεί περαιτέρω, ανάλογα με το αν στο δωμάτιο στεγάζονται ασυνόδευτα παιδιά που δεν είναι συγγενείς ή μέλη της ίδιας οικογένειας. Μπορεί επίσης να ληφθεί υπόψη η ηλικία, εάν π.χ. στεγάζεται ανήλικη μητέρα με τα μικρά παιδιά της. Θα μπορούσε να ληφθεί υπόψη η εθνική νομοθεσία με την οποία ορίζεται ο ελάχιστος χώρος διαβίωσης ανά άτομο, εφόσον κάτι τέτοιο προβλέπεται.

Δείκτης 44.2: Διασφαλίζεται ελάχιστος χώρος περίπου 4 τ.μ. ανά άτομο, με ελάχιστο ύψος δωματίου 2,10 μ.

Δείκτης 44.3: Στο υπνοδωμάτιο υπάρχει αρκετός χώρος για να τοποθετηθεί ένα κρεβάτι και ένα ερμάριο.

ΠΡΟΤΥΠΟ 45: Διασφαλίζεται σεβασμός της ιδιωτικής ζωής και της ασφάλειας των παιδιών στους χώρους ομαδικής φιλοξενίας.

Δείκτης 45.1: Σε ένα υπνοδωμάτιο στεγάζονται το πολύ τέσσερα παιδιά.

Δείκτης 45.2: Υπάρχουν χωριστά υπνοδωμάτια για άγαμα ασυνόδευτα αγόρια και κορίτσια, στα οποία δεν έχουν πρόσβαση παιδιά του αντίθετου φύλου.

Δείκτης 45.3: Ο περιορισμός της πρόσβασης θα πρέπει να διασφαλίζεται μέσω εγκαταστάσεων χωριστών από εκείνες των ενηλίκων.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Ενήλικοι μπορούν να επισκέπτονται μονάδες που φιλοξενούν ασυνόδευτα παιδιά κατά τις ώρες επισκέψεων, όταν η επίσκεψη έχει συμφωνηθεί εκ των προτέρων με το προσωπικό και τα ενδιαφερόμενα ασυνόδευτα παιδιά.

Δείκτης 45.4: Προβλέπεται και τίθεται στη διάθεση των ασυνόδευτων παιδιών ένας ιδιωτικός χώρος (εντός ή εκτός του των εγκαταστάσεων) για συναντήσεις με εκπαιδευτικούς, νομικούς συμβούλους, κοινωνικούς λειτουργούς ή άλλους συναφείς φορείς, όποτε χρειάζεται.

Ορθή πρακτική όσον αφορά την ιδιωτική ζωή των ασυνόδευτων παιδιών

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ να υπάρχει διάδρομος τουλάχιστον 90 εκατοστών ανάμεσα στα κρεβάτια ώστε να παρέχεται ιδιωτικός χώρος·
- ✓ να δίδεται στα παιδιά προσωπικό κλειδί για το δωμάτιό τους. Με τον τρόπο αυτό αυξάνεται η ασφάλεια των παιδιών που ενδέχεται να διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο έμφυλης βίας, με την επιφύλαξη των παραγόντων ασφάλειας στην εγκατάσταση υποδοχής.

ΠΡΟΤΥΠΟ 46: Διασφαλίζεται επαρκής επίπλωση του χώρου στέγασης.

Δείκτης 46.1: Η επίπλωση κάθε υπνοδωματίου περιλαμβάνει τουλάχιστον:

46.1.1: ένα ατομικό κρεβάτι· **ΚΑΙ**

46.1.2: τραπέζι μελέτης και μία καρέκλα ανά άτομο στο υπνοδωμάτιο ή στους κοινόχρηστους χώρους· **ΚΑΙ**

46.1.3: ένα ερμάριο με κλειδαριά ανά παιδί, αρκετά μεγάλο για τη φύλαξη προσωπικών ειδών (όπως ενδύματα, χρήματα ή έγγραφα).

Δείκτης 46.2: Στα κοινά υπνοδωμάτια, το ερμάριο έχει κλειδαριά.

Δείκτης 46.3: Οι κοινόχρηστοι χώροι/το καθιστικό θα πρέπει να είναι επιπλωμένοι με τρόπο ζεστό και φιλικό προς το παιδί και να περιλαμβάνουν επαρκή αριθμό τραπεζιών, καρεκλών, καναπέδων και πολυθρόνων. Θα πρέπει να υπάρχει κοινό καθιστικό.

Δείκτης 46.4: Σε χώρους στους οποίους τα ασυνόδευτα παιδιά μαγειρεύουν τα ίδια για την κάλυψη των αναγκών τους, παρέχονται και είναι προσβάσιμα στην κουζίνα όλα τα ακόλουθα:

46.4.1: επαρκής χώρος στο ψυγείο κατ' άτομο· **ΚΑΙ**

46.4.2: επαρκής χώρος στα ράφια κατ' άτομο· **ΚΑΙ**

46.4.3: ελάχιστη πρόσβαση σε μαγειρική εστία κατ' άτομο· **ΚΑΙ**

46.4.4: ελάχιστος αριθμός πιάτων, ποτηριών, μαγειρικών σκευών και μαχαιροπίρουνων κατ' άτομο.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Θα μπορούσε να διευκρινιστεί περαιτέρω ο επαρκής χώρος στο ψυγείο με προσδιορισμό των λίτρων ή των ραφιών που διατίθενται κατ' άτομο.

Δείκτης 46.5: Σε εγκαταστάσεις στις οποίες παρέχονται υπηρεσίες εστίασης, τα ασυνόδευτα παιδιά πρέπει να έχουν πρόσβαση σε κατάρτιση προετοιμασίας του φαγητού υπό επίβλεψη, και τα ακόλουθα είδη παρέχονται και είναι διαθέσιμα στο μαγειρείο:

46.5.1: παρέχεται και είναι διαθέσιμος επαρκής χώρος σε ψυγεία, φούρνους/κουζίνες και ράφια· **ΚΑΙ**

46.5.2: παρέχεται και είναι διαθέσιμος επαρκής αριθμός πιάτων, ποτηριών, μαγειρικών σκευών και μαχαιροπίρουνων.

ΠΡΟΤΥΠΟ 47: Στον χώρο στέγασης διασφαλίζονται επαρκείς και κατάλληλες υποδομές υγιεινής σε καλή κατάσταση λειτουργίας.

Δείκτης 47.1: Όλα τα παιδιά θα πρέπει να έχουν ασφαλή και ουσιαστική πρόσβαση σε ντουζιέρα/μπανιέρα, νιπτήρα με ζεστό και κρύο νερό και τουαλέτα σε καλή κατάσταση λειτουργίας με κλειδαριά, την οποία μπορεί να ανοίξει εξωτερικά το προσωπικό.

Δείκτης 47.2: Τουλάχιστον μία τουαλέτα σε καλή κατάσταση λειτουργίας που μπορεί να κλειδώνεται διατίθεται ανά οκτώ παιδιά καθημερινά και σε 24ωρη βάση.

Δείκτης 47.3: Υπάρχει ανά οκτώ παιδιά τουλάχιστον μία ντουζιέρα ή μπανιέρα σε καλή κατάσταση λειτουργίας με ζεστό και κρύο νερό.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Η αναλογία παιδιών ανά ντουζιέρα μπορεί να μεταβληθεί εάν διασφαλίζεται πρόσβαση για περισσότερες ώρες την ημέρα.

Δείκτης 47.4: Παρέχεται πρόσβαση σε τουλάχιστον έναν νιπτήρα σε καλή κατάσταση λειτουργίας, με ζεστό και κρύο νερό, ανά δέκα παιδιά καθημερινά και σε 24ωρη βάση.

Δείκτης 47.5: Εάν στο λουτρό υπάρχουν περισσότερες από μία ντουζιέρες, διασφαλίζεται η ύπαρξη οπτικού διαχωριστικού.

Δείκτης 47.6: Υπάρχουν χωριστές ανδρικές και γυναικείες τουαλέτες, ντουζιέρες και νιπτήρες (με ευκρινή και κατανοητή σήμανση), με εξαίρεση τους μικρούς χώρους στέγασης.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Τα διαμερίσματα, τα στούντιο και άλλα είδη κατοικιών που στεγάζουν λιγότερα από οκτώ παιδιά μπορούν να αποτελούν εξαίρεση.

Δείκτης 47.7: Λαμβάνονται μέτρα ώστε να διασφαλίζεται ότι τα παιδιά μπορούν να έχουν πρόσβαση στις εγκαταστάσεις με ασφάλεια και ότι η ιδιωτική ζωή των ασυνόδευτων παιδιών γίνεται σεβαστή ανά πάσα στιγμή.

Δείκτης 47.8: Λαμβάνονται μέτρα για να διασφαλίζεται ότι τα ρούχα και οι πετσέτες δεν θα βρέχονται την ώρα που τα ασυνόδευτα παιδιά κάνουν ντους.

Δείκτης 47.9: Προβλέπονται ειδικές ρυθμίσεις για ασυνόδευτα παιδιά με ειδικές ανάγκες.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Στα ασυνόδευτα παιδιά που είναι γονείς θα πρέπει να παρέχεται απεριόριστη πρόσβαση σε εγκαταστάσεις υγιεινής για τη φροντίδα βρεφών και μικρών παιδιών.

Ορθή πρακτική όσον αφορά την υποδομή υγιεινής

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ να υπάρχει τουαλέτα στο ίδιο κτίριο με το υπνοδωμάτιο και τους κοινόχρηστους χώρους, και όχι εκτός αυτού·
- ✓ να μπορεί να κλειδώνεται κάθε ντουζιέρα και να μην υπάρχουν χρονικοί περιορισμοί στην πρόσβαση·
- ✓ να λαμβάνεται μέριμνα για την ασφάλεια των παιδιών με χωροθέτηση των εγκαταστάσεων υγιεινής κοντά ή σε ασφαλή απόσταση από τα δωμάτια, με καλό φωτισμό στους διαδρόμους.

ΠΡΟΤΥΠΟ 48: Διασφαλίζεται η συμμόρφωση του χώρου στέγασης προς τους συναφείς εθνικούς και τοπικούς κανονισμούς.

Δείκτης 48.1: Ο χώρος στέγασης έχει κατασκευαστεί σύμφωνα με τους ισχύοντες τοπικούς και εθνικούς κανονισμούς.

Δείκτης 48.2: Η συντήρηση και λειτουργία του χώρου στέγασης είναι σύμφωνη προς τους συναφείς τοπικούς και εθνικούς κανονισμούς και έχουν ληφθεί υπόψη όλοι οι πιθανοί κίνδυνοι.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Τα ακόλουθα παραδείγματα βοηθούν στην αποτίμηση της προόδου ως προς τον καθορισμό των κατάλληλων προτύπων σε ένα κέντρο φιλοξενίας: υπάρχει και είναι ορατό ανά πάσα στιγμή σχέδιο εκκένωσης του κέντρου φιλοξενίας, δεν υπάρχουν εμπόδια στις οδούς διαφυγής και υπάρχει πρόσβαση σε πυροσβεστήρες.

Δείκτης 48.3: Στα υπνοδωμάτια και τους κοινόχρηστους χώρους/καθιστικά εισέρχεται αρκετό φυσικό φως και καθαρός αέρας, ενώ υπάρχουν κουρτίνες και/ή στόρια για σκίαση όποτε χρειάζεται.

Δείκτης 48.4: Υπάρχει επαρκές σύστημα ρύθμισης της θερμοκρασίας σε όλους τους χώρους.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Το ικανοποιητικό θερμοκρασιακό φάσμα καθορίζεται ανάλογα με τις κλιματικές συνθήκες της περιοχής και τα γενικά πρότυπα που ισχύουν για όλους τους κατοίκους. Η ελάχιστη εσωτερική θερμοκρασία τον χειμώνα πρέπει να είναι 18 βαθμοί, ενώ η μέγιστη εσωτερική θερμοκρασία το καλοκαίρι πρέπει να είναι 28 βαθμοί.

Δείκτης 48.5: Τα υπνοδωμάτια και οι κοινόχρηστοι χώροι δεν εκτίθενται σε έντονους περιβαλλοντικούς θορύβους.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Οι περιβαλλοντικοί θόρυβοι θα μπορούσαν να προέρχονται π.χ. από μηχανήματα, αεροπλάνα, τρένα κ.λπ.

ΠΡΟΤΥΠΟ 49: Διασφαλίζεται ότι η εσωτερική και η εξωτερική υποδομή των χώρων στέγασης ασυνόδευτων παιδιών με μειωμένη κινητικότητα προσαρμόζεται στις ανάγκες τους.

Εναλλακτικοί δείκτες για τη διασφάλιση εσωτερικών και εξωτερικών υποδομών προσαρμοσμένων σε ειδικές ανάγκες:

Δείκτης 49.1: Ο χώρος στέγασης βρίσκεται:

49.1 α): στο ισόγειο·**Η**

49.1 β): υπάρχει ανελκυστήρας προσαρμοσμένος στις ανάγκες χρηστών με μειωμένη κινητικότητα·**Η**

49.1 γ): τα σκαλιά δεν υπερβαίνουν έναν μέγιστο αριθμό, ανάλογα με τον βαθμό μειωμένης κινητικότητας.

Δείκτης 49.2: Οι εξωτερικές δίοδοι πρόσβασης για πεζούς ή οχήματα έχουν λεία, επίπεδη επιφάνεια.

Δείκτης 49.3: Η είσοδος είναι σχεδιασμένη έτσι ώστε να επιτρέπει την πρόσβαση ασυνόδευτων παιδιών με μειωμένη κινητικότητα.

Δείκτης 49.4: Οι πόρτες και οι διάδρομοι εντός του χώρου στέγασης έχουν αρκετό πλάτος για χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων.

Δείκτης 49.5: Υπάρχουν λαβές στήριξης σε δωμάτια και χώρους που χρησιμοποιούνται από ασυνόδευτα παιδιά με μειωμένη κινητικότητα.

Δείκτης 49.6: Υπάρχουν προσαρμοσμένες υποδομές σε χώρους υγιεινής, όπως π.χ. ντουζιέρες χωρίς σκαλοπάτι, λαβές στήριξης, νιπτήρες και τουαλέτες σε κατάλληλο ύψος για χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων, καθώς και επαρκής χώρος για αναπηρικά αμαξίδια στο λουτρό και στην τουαλέτα.

9.3. Ασφάλεια

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Θα πρέπει να λαμβάνεται επαρκής μέριμνα για την ασφάλεια του χώρου στέγασης και των εγκαταστάσεων: η επίπλωση και ο εξοπλισμός θα πρέπει να είναι σύμφωνα με το ισχύον εθνικό νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο, με γενικό στόχο την παροχή ασφαλούς περιβάλλοντος διαβίωσης τόσο για τα ασυνόδευτα παιδιά όσο και για τους εργαζόμενους στα κέντρα φιλοξενίας.

Πρότυπα και δείκτες

ΠΡΟΤΥΠΟ 50: Λαμβάνεται μέριμνα για επαρκή μέτρα ασφαλείας.

Δείκτης 50.1: Διενεργείται ανά τακτά διαστήματα αξιολόγηση κινδύνων για τον χώρο στέγασης και τις σχετικές εγκαταστάσεις και λαμβάνονται υπόψη εξωτερικοί και εσωτερικοί παράγοντες.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Οι παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση κινδύνων είναι μεταξύ άλλων ζητήματα ασφαλείας που επισημαίνονται από τα ασυνόδευτα παιδιά, η κατάσταση και η τοποθεσία του χώρου στέγασης, η στάση των κατοίκων της τοπικής κοινότητας, το πλήθος των ατόμων που φιλοξενούνται, η εθνοτική σύνθεση όσων διαμένουν στον χώρο στέγασης, το φύλο και ηλικία, η οικογενειακή κατάσταση των παιδιών, η φιλοξενία παιδιών με ειδικές ανάγκες στον χώρο στέγασης και επεισόδια που έχουν σημειωθεί στο παρελθόν.

Δείκτης 50.2: Θεσπίζονται προσήκοντα μέτρα ασφαλείας βάσει των πορισμάτων της αξιολόγησης κινδύνων.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Τα εν λόγω μέτρα θα μπορούσαν, ενδεικτικά, να περιλαμβάνουν: διευκόλυνση του ελέγχου της πρόσβασης με την ανέγερση φράκτη γύρω από τον χώρο στέγασης, μέριμνα για επαρκή φωτισμό των εξωτερικών χώρων, περιορισμό της πρόσβασης του κοινού εφόσον κρίνεται αναγκαίο για την ασφάλεια των παιδιών και ενσωμάτωση στοιχείων σχετικών με την ασφάλεια στον «κανονισμό λειτουργίας» του χώρου στέγασης.
- Θα πρέπει να διδάσκεται στα ασυνόδευτα παιδιά η χρήση πυρίμαχων κουβερτών και πυροσβεστήρων σε περίπτωση πυρκαγιάς.

Δείκτης 50.3: Η πρόσβαση στις εγκαταστάσεις παρακολουθείται.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Όταν οι χώροι παρακολουθούνται μέσω συστήματος βιντεοπαρακολούθησης, θα πρέπει να προστατεύονται μόνο οι χώροι εισόδου και οι κοινόχρηστοι χώροι. Επιπλέον, τα ασυνόδευτα παιδιά θα πρέπει να ενημερώνονται για την ύπαρξη και τον σκοπό του.

Δείκτης 50.4: Λαμβάνεται μέριμνα για την πυρασφάλεια των εγκαταστάσεων σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Θα μπορούσε να υπάρχει σχέδιο διάσωσης ανά εγκατάσταση, το οποίο περιλαμβάνει, για παράδειγμα, την τακτική διενέργεια ασκήσεων πυρκαγιάς, το πλήθος και τη θέση ανιχνευτών καπνού και πυροσβεστήρων.

Δείκτης 50.5: Υπάρχει δυνατότητα καταγγελίας συμβάντων (π.χ. κλοπή, βία, απειλές, εχθρική αντιμετώπιση από την τοπική κοινότητα) στο αρμόδιο προσωπικό με ασφαλή τρόπο.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Τα ασυνόδευτα παιδιά θα πρέπει να ενημερώνονται για την τηλεφωνική γραμμή αναφοράς συμβάντων σχετικών με την ασφάλεια.

Δείκτης 50.6: Οι αριθμοί τηλεφωνικής κλήσης σε περίπτωση ανάγκης αναρτώνται σε ευκρινές σημείο και διατίθεται τηλεφωνική συσκευή.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Ο αριθμός τηλεφώνου της εγκατάστασης (διαθέσιμος καθημερινά σε 24ωρη βάση) αναγράφεται σε εμφανή θέση, ώστε τα ασυνόδευτα παιδιά να μπορούν να τον αποθηκεύσουν στα τηλέφωνα τους ή να τον σημειώσουν για να είναι πάντοτε σε θέση να επικοινωνήσουν με κάποιον, εφόσον παραστεί ανάγκη.

Δείκτης 50.7: Τα μέτρα ασφαλείας εστιάζουν επίσης στον εντοπισμό και την πρόληψη της σεξουαλικής και της έμφυλης βίας.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Παραδείγματα τέτοιων μέτρων είναι ο κατάλληλος φωτισμός χώρων, ο περιορισμός της ανάγκης των ασυνόδευτων παιδιών να περπατούν μόνα σε απομονωμένες περιοχές ή να περνούν από τέτοιες περιοχές, ο περιορισμός της πρόσβασης σε ενηλίκους, η ύπαρξη κλειδαριών στις πόρτες κ.λπ.

Δείκτης 50.8: Προβλέπονται ειδικές ρυθμίσεις για ασυνόδευτα παιδιά με ειδικές ανάγκες.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Θα πρέπει να θεσπίζονται ειδικά μέτρα για την ασφάλεια του συνόλου των παιδιών, ιδίως όσων έχουν ειδικές ανάγκες λόγω ηλικίας, οικογενειακής κατάστασης, φύλου, ταυτότητας φύλου ή σεξουαλικού προσανατολισμού ή προβλημάτων σωματικής και ψυχικής υγείας. Ειδικές ρυθμίσεις θα πρέπει να προβλέπονται και για την ασφάλεια των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, σεξουαλικής ή έμφυλης βίας, βασανιστηρίων ή άλλων μορφών ψυχολογικής ή σωματικής βίας [βλ. κεφάλαιο 3. Εγκατάσταση, Πρότυπο 15 (Επαν)εγκατάσταση παιδιών λόγω των ειδικών αναγκών τους].

Δείκτης 50.9: Παροχή προστατευμένου χώρου απαλλαγμένου από πηγές κινδύνου στον οποίο μπορούν να παίζουν τα ασυνόδευτα παιδιά.

Ορθή πρακτική όσον αφορά τα μέτρα ασφαλείας

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ να διατίθενται χώροι στους οποίους συγκεκριμένες ομάδες μπορούν να εκφράσουν κατ' ιδίαν τις ανησυχίες τους για ζητήματα ασφαλείας, ώστε να ενθαρρύνονται οι καταγγελίες περιστατικών βίας
- ✓ να υπάρχει σύστημα καταγραφής ή αρχειοθέτησης συμβάντων ασφαλείας.

9.4. Κοινόχρηστοι χώροι

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Στο πλαίσιο των κατευθυντήριων γραμμών, ο όρος «κοινόχρηστοι χώροι» αναφέρεται σε χώρους στους οποίους τα ασυνόδευτα παιδιά σιτίζονται και περνούν τον ελεύθερο χρόνο τους. Το μέγεθος και η διαρρύθμιση του κοινόχρηστου χώρου, όπως και η λειτουργικότητά του, είναι συνάρτηση του είδους της στέγης στην οποία φιλοξενούνται τα ασυνόδευτα παιδιά. Οι κοινόχρηστοι χώροι για ασυνόδευτα παιδιά θα πρέπει να είναι επιπλωμένοι με τρόπο φιλικό προς τα παιδιά. Θα πρέπει να περιλαμβάνουν άνετα καθίσματα (καναπέδες και πολυθρόνες). Θα πρέπει επίσης να είναι ανθεκτικοί σε πυρκαγιά. Επιπλέον, θα πρέπει να διαθέτουν γενική

διακόσμηση, όπως χαλιά, μαξιλάρια, φυτά σε γλάστρες και κουρτίνες. Ο όρος «κοινόχρηστοι χώροι» μπορεί να αναφέρεται σε μία ή περισσότερες αίθουσες τις οποίες μπορούν να χρησιμοποιούν τα ασυνόδευτα παιδιά.

Στα μεγαλύτερα κέντρα φιλοξενίας, οι «κοινόχρηστοι χώροι» μπορεί να αναφέρονται σε διάφορες αίθουσες οι οποίες εξυπηρετούν πολλαπλούς σκοπούς, όπως σίτιση, δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου ή συμμετοχή σε άλλες συλλογικές δραστηριότητες (π.χ. διάβασμα και εργασίες για το σχολείο, μαθήματα γλώσσας, παροχή ενημέρωσης κ.λπ.). Παράλληλα, σε μικρότερους χώρους στέγασης μπορεί να υπάρχει μία αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, η οποία να μπορεί να μετατρέπεται σε τραπεζαρία/καθιστικό ή χώρο δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου, ανάλογα με τις ανάγκες και την ώρα της ημέρας. Κι αυτό διότι είναι αποδεδειγμένη η συσχέτιση ανάμεσα στη δυνατότητα των ασυνόδευτων παιδιών να επιδίδονται σε δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου και στην ψυχική τους υγεία. Η ύπαρξη χώρου για δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου ή η δυνατότητα των ασυνόδευτων παιδιών να συμμετέχουν σε συλλογικές δραστηριότητες (π.χ. να παίζουν παιχνίδια εσωτερικού χώρου, να κάνουν μικροδουλειές, να παρακολουθούν μαθήματα γλώσσας, ομαδικές ενημερώσεις ή αθλητικές δραστηριότητες) εξυπηρετεί σημαντικό σκοπό, καθώς προσφέρει μεγαλύτερη δομή στην ημέρα τους και, επομένως, μπορεί να συμβάλει στη μείωση των εντάσεων που ανακύπτουν από την ύπαρξη μεγάλων χρονικών διαστημάτων απραξίας.

Πρότυπα και δείκτες

ΠΡΟΤΥΠΟ 51: Διασφαλίζεται ότι τα ασυνόδευτα παιδιά διαθέτουν επαρκή χώρο σίτισης.

Δείκτης 51.1: Όλα τα παιδιά έχουν τη δυνατότητα να σιτίζονται σε καθορισμένο για τον σκοπό αυτό χώρο.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Προσφέρεται σε όλα τα ασυνόδευτα παιδιά η δυνατότητα να σιτίζονται σε τραπεζαρία (στα μεγαλύτερα κέντρα φιλοξενίας) ή σε δωμάτιο στο οποίο υπάρχει τραπέζι και αρκετές καρέκλες. Ο χώρος σίτισης θα μπορούσε να εξυπηρετεί και άλλους σκοπούς, υπό τον όρο να είναι διαθέσιμος για σίτιση συγκεκριμένες ώρες της ημέρας.

ΠΡΟΤΥΠΟ 52: Διασφαλίζεται ότι τα ασυνόδευτα παιδιά διαθέτουν επαρκή χώρο για δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου και ομαδικές δραστηριότητες.

Δείκτης 52.1: Εντός του χώρου στέγασης ή σε παρακείμενο δημόσιο χώρο υπάρχει χώρος κατάλληλος για δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Το φύλο, η ηλικία καθώς και το πολιτισμικό υπόβαθρο των ασυνόδευτων παιδιών θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όταν δημιουργούνται χώροι για δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου σε συλλογικά καταλύματα (π.χ. για τα αποδυτήρια). Εάν υπάρχει δυνατότητα, θα πρέπει να προβλέπονται διαφορετικές αίθουσες για δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου ή διαφορετικές ώρες κατά τις οποίες μπορούν να χρησιμοποιούνται οι αίθουσες.

Δείκτης 52.2: Όταν ένα κράτος της ΕΕ+ διοργανώνει ομαδικές δραστηριότητες, διατίθεται επαρκής και κατάλληλος χώρος, π.χ. υπό μορφή χωριστής αίθουσας.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Ο όρος «ομαδική δραστηριότητα» αναφέρεται π.χ. σε μαθήματα γλώσσας, ομαδική ενημέρωση, αθλητικές δραστηριότητες κ.λπ.

Δείκτης 52.3: Υπάρχει ασφαλές δωμάτιο/χώρος για να παίζουν τα ασυνόδευτα παιδιά και να συμμετέχουν σε υπαίθριες δραστηριότητες στο ίδιο το κατάλυμα.

Δείκτης 52.4 α): Οι ελάχιστες δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου βρίσκονται σε εύλογη απόσταση με τα πόδια και η απόσταση μπορεί να περπατηθεί με ασφάλεια. **ΚΑΙ**

Δείκτης 52.4 β): Στις συλλογικές εγκαταστάσεις, οι ελάχιστες δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου που είναι κατάλληλες για την ηλικία των παιδιών είναι διαθέσιμες εντός του καταλύματος. **ΚΑΙ**

Δείκτης 52.4 γ): Πρόσθετες δραστηριότητες μπορεί να είναι προσβάσιμες μέσω δημόσιων μέσων μεταφοράς ή οργανωμένων μεταφορών που παρέχει το κράτος της ΕΕ+.

Δείκτης 52.5 α): Ασυνόδευτα παιδιά ηλικίας 0-12 ετών έχουν καθημερινή πρόσβαση σε παιδικές χαρές και χώρους παιχνιδιού κατάλληλους για την ηλικία τους. **ΚΑΙ**

Δείκτης 52.5 β): Ασυνόδευτα παιδιά ηλικίας 13-17 ετών έχουν εβδομαδιαία πρόσβαση σε εσωτερικές και εξωτερικές αθλητικές εγκαταστάσεις.

Ορθή πρακτική σχετικά με τους κοινόχρηστους χώρους

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ η διαμόρφωση χωριστού χώρου μελέτης ή η πρόβλεψη συγκεκριμένων ωρών σε πολυχώρο στον οποίο τα παιδιά μπορούν να μελετούν τα μαθήματά τους σε συνθήκες ησυχίας.

9.5. Συνθήκες υγιεινής

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Ο όρος «συνθήκες υγιεινής» αναφέρεται στη διαδικασία διατήρησης του χώρου απαλλαγμένου από ακαθαρσίες, μολυσματικούς παράγοντες, ασθένειες κ.λπ. μέσω του καθαρισμού και της αποκομιδής των απορριμμάτων. Στην ίδια λογική, ο όρος «καθαρός» αναφέρεται στην απουσία παρασίτων, ζυφίων, μικροβίων και άλλων επικίνδυνων οργανισμών. Τα εφαρμοστέα πρότυπα υγιεινής που παρατίθενται στο παρόν υποκεφάλαιο ισχύουν για ολόκληρο τον χώρο στέγασης, περιλαμβανομένων των ιδιωτικών και των κοινόχρηστων χώρων που βρίσκονται εντός ή εκτός αυτού (εφόσον υπάρχουν). Ανάλογα με το εθνικό πλαίσιο, η ανάπτυξη και η παρακολούθηση των προτύπων υγιεινής μπορεί να εμπίπτουν στην αρμοδιότητα άλλων αρχών (π.χ. υγειονομικών εποπτικών φορέων).

Σε μεγαλύτερα κέντρα φιλοξενίας, ως «ιδιωτικός χώρος» νοείται μόνο το υπνοδωμάτιο, ενώ όλες οι υπόλοιπες αίθουσες εμπίπτουν στην κατηγορία των κοινόχρηστων χώρων. Παρά ταύτα, τα υγειονομικά πρότυπα διαφέρουν ανάλογα με το είδος των κοινόχρηστων χώρων, π.χ. μαγειρείο, χώροι υγιεινής και λοιπές αίθουσες, περιλαμβανομένων των γραφείων και των αιθουσών δραστηριοτήτων. Αντιθέτως, σε μικρότερους χώρους στέγασης, η κουζίνα, το λουτρό και τα άλλα δωμάτια θα πρέπει να θεωρούνται επίσης ιδιωτικοί χώροι.

Μολονότι η τήρηση των κατάλληλων προτύπων υγιεινής τελεί συνολικά υπό την ευθύνη των αρμόδιων αρχών στα κράτη μέλη, τα ασυνόδευτα παιδιά μπορούν επίσης να συμμετέχουν ανάλογα με την ηλικία και το επίπεδο ανάπτυξής τους. Στην πράξη τα ασυνόδευτα παιδιά έχουν κατά κανόνα την ευθύνη για τον καθαρισμό των ιδιωτικών χώρων. Επιπλέον, ανάλογα με τις εθνικές νομοθετικές/κανονιστικές διατάξεις, άλλοι χώροι μπορούν να καθαρίζονται από τα παιδιά σε εκπαιδευτική βάση, λαμβανομένης υπόψη της ηλικίας των ασυνόδευτων παιδιών. Το προσωπικό πρέπει να παρέχει συμβουλές και να επιβλέπει την καθαριότητα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο καθαρισμός μπορεί να γίνεται επίσης επ' αμοιβή, ιδίως σε χώρους ομαδικής φιλοξενίας όπου ανατίθενται μικροδουλειές στα ασυνόδευτα παιδιά. Στις περιπτώσεις αυτές, η διαδικασία καθαρισμού θα πρέπει να τελεί υπό την εποπτεία του αρμόδιου φορέα ή εξειδικευμένης εταιρείας καθαρισμού.

Αναλυτική περιγραφή των ευθυνών όσον αφορά την καθαριότητα του χώρου στέγασης θα πρέπει να περιλαμβάνεται στον κανονισμό λειτουργίας.

Πρότυπα και δείκτες

ΠΡΟΤΥΠΟ 53: Διασφαλίζεται η διατήρηση των ιδιωτικών και κοινόχρηστων χώρων καθαρών.

Δείκτης 53.1: Στον χώρο στέγασης τηρείται πρόγραμμα καθαριότητας.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Για κάθε χώρο αναφέρεται πόσο συχνά και σε ποιον βαθμό πρέπει να καθαρίζεται.

Δείκτης 53.2: Η καθαριότητα των ιδιωτικών και των κοινόχρηστων χώρων ελέγχεται σε τακτά διαστήματα.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Οι έλεγχοι λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη σεβασμού της ιδιωτικής ζωής των ασυνόδευτων παιδιών.

Δείκτης 53.3: Ελέγχεται η καθαριότητα κατά τη μετεγκατάσταση ατόμων σε άλλο δωμάτιο ή σε άλλον χώρο στέγασης.

Δείκτης 53.4: Εάν τα ασυνόδευτα παιδιά λαμβάνουν μέρος σε καθήκοντα καθαριότητας (σε εκπαιδευτική βάση), είναι σημαντικό τα μέλη του προσωπικού να λαμβάνουν υπόψη την ηλικία και τα επίπεδα ανάπτυξης των παιδιών και να παρέχουν το αναγκαίο επίπεδο στήριξης. Είναι επίσης αναγκαίο να έχουν πρόσβαση σε προϊόντα και είδη καθαρισμού, καθώς και σε προστατευτικό εξοπλισμό όπως γάντια και μάσκες.

ΠΡΟΤΥΠΟ 54: Διασφαλίζεται η καλή συντήρηση των μαγειρείων και των χώρων υγιεινής.

Δείκτης 54.1: Η καθαριότητα των χώρων συνάδει με τους τοπικούς και εθνικούς κανονισμούς και πρότυπα.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Οι κανονισμοί αυτοί θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να αναφέρονται στον τακτικό καθαρισμό για την αποφυγή της εμφάνισης τρωκτικών και παρασίτων.

Δείκτης 54.2: Οι χώροι καθαρίζονται τουλάχιστον καθημερινά (στα κέντρα φιλοξενίας) ή πάνω από μία φορά εφόσον χρειάζεται.

Δείκτης 54.3: Σε τακτά διαστήματα γίνεται σχολαστική καθαριότητα.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Στα κέντρα φιλοξενίας, σχολαστική καθαριότητα θα πρέπει να πραγματοποιείται τουλάχιστον τέσσερις φορές ετησίως. Τα πρότυπα καθαριότητας των μαγειρείων που χρησιμοποιούν τα ασυνόδευτα παιδιά διαφέρουν από εκείνα που αναμένονται για τη μαγειρική από επαγγελματίες.

Ορθή πρακτική όσον αφορά τη διασφάλιση της καθαριότητας των εγκαταστάσεων

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ η εφαρμογή προγράμματος καθαριότητας, το οποίο είναι γραμμένο με ευανάγνωστο τρόπο και μπορεί να ελέγχεται από τα παιδιά·
- ✓ ο ενεργός έλεγχος από μέλη του προσωπικού της εκτέλεσης των καθηκόντων καθαριότητας.

ΠΡΟΤΥΠΟ 55: Διασφαλίζεται ότι τα ασυνόδευτα παιδιά έχουν τη δυνατότητα είτε να πλύνουν τα ρούχα τους είτε να τα δίνουν για πλύσιμο τακτικά.

Δείκτης 55.1: Όταν παρέχονται κλινוסκεπάσματα σε είδος τα οποία πλένονται με μέριμνα του χώρου στέγασης, θα πρέπει να πλένονται τουλάχιστον ανά δεκαπενθήμερο.

Εναλλακτικοί δείκτες:

Δείκτης 55.1 α): Τα ασυνόδευτα παιδιά θα πρέπει να είναι σε θέση να πλύνουν τα ρούχα τους (συμπεριλαμβανομένων πετσετών) τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα, είτε ανεξάρτητα είτε με την αναγκαία επίβλεψη· **Η**

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Ο εν λόγω δείκτης θα μπορούσε να διευκρινιστεί περαιτέρω στο εθνικό πλαίσιο, με προσδιορισμό του αριθμού των διαθέσιμων πλυντηρίων και της δυνατότητας στεγνώματος των ρούχων ανά συγκεκριμένο αριθμό ατόμων.

Δείκτης 55.1 β): Εάν διατίθεται υπηρεσία πλυντηρίου, θα πρέπει να είναι επαρκώς προσβάσιμη τουλάχιστον πέντε ημέρες την εβδομάδα (συμπεριλαμβανομένου του σαββατοκύριακου).

9.6. Συντήρηση

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Στο παρόν υποκεφάλαιο, με τον όρο «συντήρηση» νοείται ένα «σύνολο ενεργειών που απαιτούνται και διεξάγονται προκειμένου ο χώρος στέγασης να διατηρείται στο μέτρο του δυνατού στην αρχική του κατάσταση για όσο το δυνατόν μεγαλύτερο χρονικό διάστημα».

Μολονότι η συντήρηση του κέντρου υποδοχής τελεί συνολικά υπό την ευθύνη των αρμόδιων αρχών των κρατών της ΕΕ+, τα ασυνόδευτα παιδιά μπορούν επίσης να συμβάλουν σε εθελοντική βάση, εφόσον το επιτρέπει το εθνικό νομοθετικό ή κανονιστικό πλαίσιο. Όταν συμμετέχουν ασυνόδευτα παιδιά, αυτό πρέπει να γίνεται σε εκπαιδευτική βάση, λαμβανομένης υπόψη της ηλικίας των ασυνόδευτων παιδιών, τα οποία πρέπει να συμβουλεύει και να επιβλέπει το προσωπικό. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο καθαρισμός μπορεί να γίνεται επίσης επ' αμοιβή, ιδίως σε

χώρους ομαδικής φιλοξενίας όπου ανατίθενται μικροδουλειές στα ασυνόδευτα παιδιά. Στις περιπτώσεις αυτές, η διαδικασία θα πρέπει να τελεί υπό την εποπτεία του αρμόδιου φορέα ή εξειδικευμένης εταιρείας συντήρησης.

Πρότυπα και δείκτες

ΠΡΟΤΥΠΟ 56: Διασφαλίζεται η ασφαλής και ομαλή λειτουργία των χώρων στέγασης μέσω τακτικής συντήρησης.

Δείκτης 56.1: Ελέγχεται τακτικά η ομαλή λειτουργία του χώρου, της επίπλωσης και του εξοπλισμού.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Οι έλεγχοι θα πρέπει να γίνονται τουλάχιστον σε ετήσια βάση. Ένας κατάλογος ελέγχων θα μπορούσε να διευκολύνει την αξιολόγηση.

Δείκτης 56.2: Τα ασυνόδευτα παιδιά έχουν τη δυνατότητα να αναφέρουν την ανάγκη για εργασίες συντήρησης και επισκευών.

Δείκτης 56.3: Οι εργασίες επισκευής και αντικατάστασης εντός του χώρου στέγασης διεξάγονται άμεσα και με την απαιτούμενη ποιότητα.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Με την επιφύλαξη του γεγονότος ότι τη συνολική ευθύνη για τη συντήρηση του καταλύματος έχει η αρχή υποδοχής, ορισμένα καθήκοντα συντήρησης θα μπορούσαν να εκτελούνται από τα ασυνόδευτα παιδιά εθελοντικά και σε εκπαιδευτική βάση, λαμβανομένης υπόψη της ηλικίας του παιδιού και πάντοτε με τις συμβουλές και υπό την επίβλεψη του προσωπικού. Σε κάθε περίπτωση, την ευθύνη της γενικής επίβλεψης θα πρέπει να έχει ο αρμόδιος φορέας.

9.7. Εξοπλισμός και υπηρεσίες επικοινωνίας

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Η επικοινωνία διαδραματίζει σημαντικό ρόλο για τα ασυνόδευτα παιδιά καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας υποδοχής. Ο όρος «επικοινωνία» περιλαμβάνει τόσο την επικοινωνία σχετικά με το καθεστώς των ασυνόδευτων παιδιών στο πλαίσιο της διαδικασίας όσο και στην ιδιωτική τους επικοινωνία, π.χ. με μέλη της οικογένειάς τους. Επισημαίνεται ότι η επαρκής πρόσβαση στην επικοινωνία συντελεί στην ψυχική υγεία των παιδιών, καθώς συμβάλλει στην πρόληψη του άγχους που πηγάζει είτε από την έλλειψη επαφής με συγγενείς και φίλους που έχουν μείνει στη χώρα καταγωγής ή βρίσκονται σε χώρες διέλευσης είτε από την ανεπαρκή επικοινωνία με εκπρόσωπο, οργανώσεις που παρέχουν νομική αρωγή ή άλλες συναφείς υπηρεσίες.

Πρότυπα και δείκτες

ΠΡΟΤΥΠΟ 57: Διασφαλίζεται επαρκής πρόσβαση των ασυνόδευτων παιδιών σε τηλέφωνο για να διατηρούν επαφή με την οικογένειά τους και να πραγματοποιούν κλήσεις σχετικά με διαδικαστικά, νομικά, ιατρικά και εκπαιδευτικά θέματα.

Δείκτης 57.1: Παρέχεται πρόσβαση σε τηλέφωνο τουλάχιστον για κλήσεις που αφορούν επικοινωνία με την οικογένεια, με τον εκπρόσωπο, καθώς και για διαδικαστικά, νομικά, ιατρικά ή εκπαιδευτικά θέματα.

Δείκτης 57.2: Τα ασυνόδευτα παιδιά έχουν καθημερινά πρόσβαση σε τουλάχιστον μία τηλεφωνική συσκευή ανά εγκατάσταση.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Ο αριθμός των τηλεφωνικών συσκευών που θα εγκατασταθούν στον χώρο εξαρτάται από τον αριθμό των παιδιών που διαμένουν εκεί.

Δείκτης 57.3: Τα ασυνόδευτα παιδιά μπορούν να δέχονται τηλεφωνικές κλήσεις κατ' ιδίαν, δηλ. χωρίς να μπορούν να ακούσουν άλλα ασυνόδευτα παιδιά τη συνομιλία.

ΠΡΟΤΥΠΟ 58: Διασφαλίζεται επαρκής πρόσβαση των ασυνόδευτων παιδιών στο διαδίκτυο.

Δείκτης 58.1: Τα ασυνόδευτα παιδιά έχουν καθημερινή και δωρεάν πρόσβαση στο διαδίκτυο στο ίδιο το κατάλυμα για λόγους σχετικούς με τη σχολική φοίτηση και την επικοινωνία με την οικογένειά τους.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Η πρόσβαση στο διαδίκτυο και η διάρκεια αυτής θα πρέπει να είναι ανάλογη με την ηλικία και να ρυθμίζεται από το προσωπικό. Η πρόσβαση στο διαδίκτυο εντός του χώρου στέγασης μπορεί να διευκολύνεται με τη διαθεσιμότητα ασύρματου δικτύου (WiFi) για τα ασυνόδευτα παιδιά που διαθέτουν προσωπικές συσκευές επικοινωνίας (π.χ. έξυπνα τηλέφωνα) καθώς και με τη διαθεσιμότητα επαρκούς αριθμού υπολογιστών για συγκεκριμένο αριθμό ατόμων.

ΠΡΟΤΥΠΟ 59: Διασφαλίζεται η δυνατότητα των ασυνόδευτων παιδιών να φορτίζουν τις συσκευές επικοινωνίας τους.

Δείκτης 59.1: Υπάρχει τουλάχιστον μία διαθέσιμη και προσβάσιμη πρίζα ανά παιδί για τη φόρτιση ηλεκτρονικών συσκευών.

- **Πρόσθετες παρατηρήσεις:** Για την αποφυγή διενέξεων, κάθε χώρος θα πρέπει να διαθέτει περισσότερες πρίζες.

Ορθή πρακτική όσον αφορά τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε εξοπλισμό και υπηρεσίες επικοινωνίας

Θεωρείται ορθή πρακτική:

- ✓ να παρέχεται στα ασυνόδευτα παιδιά η δυνατότητα να κάνουν δωρεάν φωτοαντίγραφα ή εκτυπώσεις εγγράφων που θα χρησιμοποιηθούν για το σχολείο, τη διαδικασία ασύλου ή για ιατρικά θέματα·
- ✓ να παρέχεται πρόσβαση σε τηλεόραση που εκπέμπει προγράμματα σε τουλάχιστον δύο από τις ευρύτερα ομιλούμενες γλώσσες από τα ασυνόδευτα παιδιά στο κατάλυμα.

Παράρτημα - Συνοπτικός πίνακας

Επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων ανηλίκων			
Κεφάλαιο	Υποκεφάλαιο	Πρότυπο	Δείκτες
1. Ενημέρωση, συμμετοχή και εκπροσώπηση ασυνόδευτων παιδιών	1.1 Ενημέρωση	1. Διασφαλίζεται ότι τα ασυνόδευτα παιδιά λαμβάνουν σχετική ενημέρωση.	<p>1.1 Η ενημέρωση πρέπει να παρέχεται μέσα σε εύλογη προθεσμία, η οποία δεν υπερβαίνει τις 15 ημέρες από την υποβολή της αίτησης παροχής διεθνούς προστασίας, τουλάχιστον για τις τυχόν παροχές που προβλέπονται και για τις υποχρεώσεις προς τις οποίες πρέπει να συμμορφώνονται σε σχέση με τις συνθήκες υποδοχής.</p> <p>1.2 Οι πληροφορίες θα πρέπει να παρέχονται δωρεάν.</p> <p>1.3 Η παρεχόμενη ενημέρωση θα πρέπει να απαντά στα ερωτήματα των ασυνόδευτων παιδιών ή του εκπροσώπου τους.</p> <p>1.4 Η ενημέρωση καλύπτει όλες τις πτυχές των συνθηκών υποδοχής όσον αφορά τα ασυνόδευτα παιδιά και τουλάχιστον το δικαίωμα υποδοχής, τον τρόπο παροχής υλικών συνθηκών υποδοχής (στέγη, τροφή, ρουχισμός και βοήθημα για τα καθημερινά έξοδα), την πρόσβαση σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, εκπαίδευση, δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου και ειδικές ρυθμίσεις για αιτούντες διεθνή προστασία με ειδικές ανάγκες, όπου συντρέχει περίπτωση.</p> <p>1.5 Η ενημέρωση παρέχεται ανάλογα με τις ειδικές ανάγκες και τις προσωπικές περιστάσεις του ασυνόδευτου παιδιού.</p> <p>1.6 Η ενημέρωση καλύπτει τους ρόλους του προσωπικού που εργάζεται με ασυνόδευτα παιδιά.</p> <p>1.7 Η ενημέρωση θα πρέπει να εξηγεί την υποχρέωση ορισμού εκπροσώπου για την παροχή συνδρομής σε ασυνόδευτα παιδιά σε διαδικαστικά ζητήματα και στην καθημερινή ζωή τους.</p> <p>1.8 Η ενημέρωση καλύπτει τις κύριες πτυχές της διαδικασίας χορήγησης διεθνούς προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης στη διαδικασία ασύλου, της διαθέσιμης νομικής συνδρομής και του τρόπου απόκτησης πρόσβασης σε αυτήν, των δυνατοτήτων εντοπισμού μελών της οικογένειας, οικογενειακής επανένωσης, οικειοθελούς επιστροφής και των διαδικασιών προσφυγής που τυγχάνουν εφαρμογής στην περίπτωσή τους.</p>
		2. Διασφαλίζεται ότι τα ασυνόδευτα παιδιά κατανοούν τη σχετική ενημέρωση.	<p>2.1 Η ενημέρωση παρέχεται με τρόπο φιλικό προς το παιδί και ανάλογο προς την ηλικία του λαμβανομένης υπόψη της πολιτισμικής διάστασης.</p> <p>2.2 Η ενημέρωση πρέπει να παρέχεται με συστηματικό τρόπο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας και πρέπει να καταγράφονται τα στοιχεία που αποδεικνύουν την παροχή της ενημέρωσης αυτής (πότε παρασχέθηκε, από ποιον κ.λπ.).</p> <p>2.3 Στις εγκαταστάσεις υποδοχής πρέπει να υπάρχουν διερμηνείς και/ή γλωσσικοί διαμεσολαβητές ώστε να καθίσταται δυνατή η επικοινωνία με ασυνόδευτα παιδιά στη μητρική γλώσσα τους.</p>

Επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων ανηλίκων			
Κεφάλαιο	Υποκεφάλαιο	Πρότυπο	Δείκτες
1. Ενημέρωση, συμμετοχή και εκπροσώπηση ασυνόδευτων παιδιών (συνέχεια)	1.2 Συμμετοχή	3. Διασφαλίζεται ότι οι απόψεις / η γνώμη των παιδιών ζητούνται και λαμβάνονται υπόψη, ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητά τους.	<p>3.1 Παρέχονται στα ασυνόδευτα παιδιά ασφαλείς και χωρίς αποκλεισμούς ευκαιρίες να διατυπώσουν τις απόψεις/τη γνώμη τους και αυτές λαμβάνονται υπόψη ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητα των παιδιών.</p> <p>3.2 Προβλέπεται επαρκώς δημοσιοποιημένη, εμπιστευτική και προσβάσιμη διαδικασία για την εσωτερική υποβολή καταγγελιών για τα ασυνόδευτα παιδιά εντός της εγκατάστασης υποδοχής.</p> <p>3.3 Τουλάχιστον μία φορά τον μήνα παρέχεται στα ασυνόδευτα παιδιά ενημέρωση σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο λήφθηκαν υπόψη οι απόψεις τους και επηρεάστηκαν οι διάφορες ενέργειες.</p>
	1.3 Εκπροσώπηση	4. Διασφαλίζεται ο ορισμός εκπροσώπου το συντομότερο δυνατόν και το αργότερο 15 εργάσιμες ημέρες από την υποβολή αίτησης διεθνούς προστασίας και παρέχεται στον εκπρόσωπο η δυνατότητα να συνδράμει τα ασυνόδευτα παιδιά σε σχέση με ενέργειες που αφορούν τις νόμιμες υποχρεώσεις τους.	<p>4.1 Διασφαλίζεται ότι ο εκπρόσωπος είναι σε θέση να ελέγξει την καταλληλότητα των ρυθμίσεων στέγασης και διαμονής για τη σωματική, ψυχική, πνευματική, ηθική και κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού.</p> <p>4.2 Παρέχεται η δυνατότητα στον εκπρόσωπο να αναφέρει τυχόν προβλήματα στο προσωπικό υποδοχής του καταλύματος των ασυνόδευτων παιδιών κατά περίπτωση, πρέπει να προβλέπεται η συμμετοχή πολιτισμικών διαμεσολαβητών και η διαβούλευση με αυτούς.</p> <p>4.3 Παρέχεται η δυνατότητα στον εκπρόσωπο να ενημερώνει τα ασυνόδευτα παιδιά σχετικά με τα δικαιώματα και τα καθήκοντά τους σε σχέση με τη στέγαση και την υλική συνδρομή και, στο πλαίσιο αυτό, να συνδράμει τα παιδιά στην υποβολή καταγγελίας, εφόσον αυτό είναι αναγκαίο.</p> <p>4.4 Παρέχεται η δυνατότητα στον εκπρόσωπο να ελέγχει αν τα ασυνόδευτα παιδιά ενημερώνονται σχετικά με τον ρόλο και τις αρμοδιότητες του προσωπικού και των παρόχων φροντίδας στις εγκαταστάσεις φιλοξενίας.</p> <p>4.5 Παρέχεται η δυνατότητα στον εκπρόσωπο να ελέγχει ότι τα ασυνόδευτα παιδιά έχουν πραγματική πρόσβαση στο εκπαιδευτικό σύστημα και ότι παρακολουθούν τακτικά τα μαθήματα.</p> <p>4.6 Δίνεται στον εκπρόσωπο η δυνατότητα να προωθήσει την πρόσβαση των παιδιών σε δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, συμπεριλαμβανομένων των παιχνιδιών και των ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων που ενδείκνυνται για την ηλικία, την ωριμότητα και τα ενδιαφέροντά τους.</p>
		5. Διασφαλίζεται ότι νομικοί ή άλλοι σύμβουλοι, εκπρόσωποι διεθνών οργανισμών και συναφών ΜΚΟ αναγνωρισμένων από τα οικεία κράτη της ΕΕ+ έχουν επαρκή πρόσβαση στις δομές υποδοχής με σκοπό την παροχή συνδρομής σε ασυνόδευτα παιδιά.	<p>5.1 Η πρόσβαση των ανωτέρω φορέων περιορίζεται μόνο για λόγους που αφορούν την ασφάλεια των εγκαταστάσεων και των ασυνόδευτων παιδιών, υπό την προϋπόθεση ότι με τον τρόπο αυτό δεν θίγεται σοβαρά ή δεν καθίσταται αδύνατη.</p> <p>5.2 Οι ανωτέρω φορείς έχουν τη δυνατότητα να συναντήσουν τα ασυνόδευτα παιδιά και να συνομιλήσουν μαζί τους σε συνθήκες επαρκούς ιδιωτικότητας.</p>

Επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων ανηλίκων			
Κεφάλαιο	Υποκεφάλαιο	Πρότυπο	Δείκτες
1. Ενημέρωση, συμμετοχή και εκπροσώπηση ασυνόδευτων παιδιών (συνέχεια)	1.3 Εκπροσώπηση (συνέχεια)	6. Διασφαλίζεται ότι προβλέπεται διαδικασία για τη δρομολόγηση του εντοπισμού των μελών της οικογένειας των ασυνόδευτων παιδιών το συντομότερο δυνατό μετά την άφιξη και την εξακρίβωση της ταυτότητάς τους, όπου είναι αναγκαίο με τη συνδρομή διεθνών ή άλλων αρμόδιων οργανισμών, προστατεύοντας παράλληλα τα βέλτιστα συμφέροντα των παιδιών.	6.1 Οι αρχές υποδοχής και/ή άλλοι υπεύθυνοι υπάλληλοι και ο εκπρόσωπος δρομολογούν ή ξεκινούν τον εντοπισμό μελών της οικογένειας βάσει των πληροφοριών που παρείχαν τα ασυνόδευτα παιδιά και σύμφωνα με το βέλτιστο συμφέρον του ασυνόδευτου παιδιού.
2. Ειδικές ανάγκες και κίνδυνοι για την ασφάλεια	2.1 Ειδικές ανάγκες	7. Διασφαλίζεται η εφαρμογή αρχικής διαδικασίας για τον προσδιορισμό και την εκτίμηση των ειδικών αναγκών ασυνόδευτων παιδιών.	7.1 Υπάρχει τυποποιημένος μηχανισμός/ διαδικασία για τον συστηματικό εντοπισμό και την εκτίμηση των ειδικών αναγκών ασυνόδευτων παιδιών. 7.2 Ο μηχανισμός ορίζει σαφώς ποιος είναι υπεύθυνος για τον εντοπισμό και την αξιολόγηση των ειδικών αναγκών. 7.3 Ο μηχανισμός ορίζει σαφώς πώς καταγράφεται και γνωστοποιείται στα ασυνόδευτα παιδιά και στους αρμόδιους φορείς ο εντοπισμός και η αξιολόγηση των αναγκών.
		8. Διασφαλίζεται ότι ο μηχανισμός/η διαδικασία για τον εντοπισμό και την εκτίμηση των ειδικών αναγκών εφαρμόζεται αποτελεσματικά όσο το δυνατόν συντομότερα μετά την άφιξη.	8.1 Διατίθενται επαρκείς πόροι για τον συστηματικό εντοπισμό και την εκτίμηση των ειδικών αναγκών κάθε ασυνόδευτου παιδιού. 8.2 Ο αρχικός εντοπισμός και η εκτίμηση πρόδηλων ευάλωτων σημείων για την πρόδηλης ευάλωτότητας με σκοπό την αντιμετώπιση ειδικών αναγκών, διενεργούνται κατά την άφιξη κατά τη διάρκεια της υποδοχής την πρώτη ημέρα ή το αργότερο εντός 24 ωρών. 8.3 Εντοπίζονται και αξιολογούνται, αντιμετωπίζονται και τεκμηριώνονται επαρκώς ειδικές ανάγκες που εκδηλώνονται σε μεταγενέστερο στάδιο. 8.4 Όπου κρίνεται αναγκαίο, στην αξιολόγηση των ειδικών αναγκών συμμετέχουν εξειδικευμένοι λειτουργοί. 8.5 Δημιουργούνται και αξιοποιούνται διάλογοι επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ της αρχής υποδοχής και της αποφαινόμενης αρχής, εντός των ορίων της εμπιστευτικότητας. 8.6 Ο εντοπισμός και η αξιολόγηση των ειδικών αναγκών πραγματοποιούνται με την επιφύλαξη της εξέτασης της αίτησης των ασυνόδευτων παιδιών για διεθνή προστασία.
		9. Διασφαλίζεται η έγκαιρη κάλυψη των ειδικών αναγκών που έχουν εντοπιστεί.	9.1 Λαμβάνονται επαρκή μέτρα για την κάλυψη των ειδικών αναγκών που έχουν εντοπιστεί και αξιολογηθεί. Ο επείγων χαρακτήρας της ανταπόκρισης θα εξαρτάται από την προσδιορισθείσα ανάγκη. 9.2 Στις περιπτώσεις που εντοπίζονται ειδικές ανάγκες, υπάρχει μηχανισμός που διασφαλίζει την τακτική παρακολούθησή τους.

Επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων ανηλίκων			
Κεφάλαιο	Υποκεφάλαιο	Πρότυπο	Δείκτες
2. Ειδικές ανάγκες και κίνδυνοι για την ασφάλεια (συνέχεια)	2.2 Κίνδυνοι για την ασφάλεια	10. Διασφαλίζεται ότι το προσωπικό που εργάζεται με ασυνόδευτα παιδιά σε εγκατάσταση υποδοχής εντοπίζει αρχικούς κινδύνους ασφάλειας και κινδύνους για την ευημερία των παιδιών.	<p>10.1 Προβλέπεται τυποποιημένη εκτίμηση κινδύνων για τον προσδιορισμό των κινδύνων ασφάλειας σε σχέση με ασυνόδευτα παιδιά.</p> <p>10.2 Οι κίνδυνοι για την ασφάλεια των ασυνόδευτων παιδιών εκτιμώνται κατά την πρώτη εβδομάδα μετά την άφιξη και η εκτίμηση επαναλαμβάνεται τακτικά τουλάχιστον κάθε έξι μήνες.</p> <p>10.3 Οι κίνδυνοι για την ασφάλεια υποβάλλονται συστηματικά σε εκτίμηση.</p> <p>10.4 Το αποτέλεσμα της εκτίμησης κινδύνου αποτελεί αντικείμενο συζήτησης σε διεπιστημονικό πλαίσιο.</p>
		11. Οι κίνδυνοι για την ασφάλεια μειώνονται στους απολύτως ελάχιστους.	<p>11.1 Η αναγκαία φροντίδα και η κατάλληλη εγκατάσταση υποδοχής, βάσει της εκτίμησης κινδύνου, παρέχονται εντός μίας εβδομάδας από την άφιξη.</p> <p>11.2 Σε ακραίες καταστάσεις έλλειψης ασφάλειας, οι αρχές υποδοχής λαμβάνουν άμεσα μέτρα για την εξάλειψη των καταστάσεων αυτών.</p> <p>11.3 Οι εγκαταστάσεις υποδοχής διαθέτουν μηχανισμό ειδοποίησης και διασφαλίζεται η συστηματική αναφορά και άμεση ανταπόκριση σε περίπτωση αγνοούμενων ασυνόδευτων παιδιών.</p>
		12. Διασφαλίζεται ότι παρέχονται πληροφορίες στα ασυνόδευτα παιδιά σχετικά με το θέμα της ριζοσπαστικοποίησης και ότι το προσωπικό ενημερώνει τις αρμόδιες αρχές σχετικά με ενδείξεις (δυναμικές) ριζοσπαστικοποίησης ασυνόδευτων παιδιών.	<p>12.1 Το προσωπικό που συνεργάζεται με ασυνόδευτα παιδιά συζητά μαζί τους το θέμα της ριζοσπαστικοποίησης, όταν απαιτείται</p> <p>12.2 Οι εγκαταστάσεις υποδοχής διαθέτουν μηχανισμό ειδοποίησης προκειμένου να αναφέρουν ενδείξεις ριζοσπαστικοποίησης στα αρμόδια πρόσωπα και στις αρμόδιες αρχές.</p>
3. Εγκατάσταση		13. Ειδικοί και αντικειμενικοί λόγοι (π.χ. ηλικία, ωριμότητα και ειδικές ανάγκες) οι οποίοι συνδέονται με την ατομική κατάσταση των ασυνόδευτων παιδιών, τη συγκεκριμένη φροντίδα που προσφέρει η εγκατάσταση υποδοχής και το είδος της εγκατάστασης, καθώς και τις δυνατότητες μορφών φροντίδας εκτός ιδρυμάτων, λαμβάνονται υπόψη κατά την εγκατάσταση ασυνόδευτων παιδιών.	13.1 Υπάρχει μηχανισμός με τον οποίο εκτιμάται αν συντρέχουν τυχόν ειδικοί και αντικειμενικοί λόγοι για την εγκατάσταση σε συγκεκριμένο είδος στέγης.

Επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων ανηλίκων			
Κεφάλαιο	Υποκεφάλαιο	Πρότυπο	Δείκτες
3. Εγκατάσταση (συνέχεια)		14. Διασφαλίζεται ο σεβασμός της οικογενειακής ενότητας, σύμφωνα με την αρχή του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού.	<p>14.1 Τα ασυνόδευτα παιδιά που είναι αδέρφια (σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 24 παράγραφος 2 της ΟΣΥ) συστεγάζονται με τη σύμφωνη γνώμη τους.</p> <p>14.2 Ασυνόδευτα παιδιά, οι σύζυγοι και τα παιδιά τους μπορούν να συστεγάζονται εάν αυτό συνάδει προς το βέλτιστο συμφέρον των ασυνόδευτων παιδιών και προς την εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία.</p> <p>14.3 Εφόσον είναι εφικτό και σκόπιμο, πρέπει να γίνεται σεβαστή η ενότητα της οικογένειας και ως προς τα μέλη της ευρύτερης οικογένειας.</p>
		15. Διασφαλίζεται η συνεκτίμηση των ειδικών αναγκών των ασυνόδευτων παιδιών όταν (επαν) εγκαθίστανται σε συγκεκριμένο είδος στέγης.	<p>15.1 Η εγκατάσταση των ασυνόδευτων παιδιών σε συγκεκριμένο είδος στέγης βασίζεται σε αξιολόγηση των ειδικών αναγκών υποδοχής τους.</p> <p>15.2 Παρέχεται η δυνατότητα μεταφοράς των ασυνόδευτων παιδιών εάν διαπιστωθούν ειδικές ανάγκες υποδοχής.</p> <p>15.3 Η μεταφορά ασυνόδευτων ανηλίκων θα πρέπει να περιορίζεται στο ελάχιστο και θα πρέπει να πραγματοποιείται μόνον όταν είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, για παράδειγμα καλύτερη πρόσβαση σε μέλη της οικογένειας ή εκπαιδευτικές υπηρεσίες.</p> <p>15.4 Ασυνόδευτα παιδιά τα οποία ενηλικιώνονται θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να παραμείνουν στον ίδιο χώρο/τόπο, εφόσον είναι δυνατόν. Θα πρέπει να λαμβάνονται ειδικά μέτρα όταν μεταφέρονται σε εγκατάσταση υποδοχής ενηλίκων ασυνόδευτα παιδιά που ενηλικιώνονται. Η μεταφορά θα πρέπει να οργανώνεται προσεκτικά σε συνεργασία τόσο με τις εγκαταστάσεις υποδοχής όσο και με τα ασυνόδευτα παιδιά.</p>

Επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων ανηλίκων			
Κεφάλαιο	Υποκεφάλαιο	Πρότυπο	Δείκτες
4. Καθημερινή φροντίδα		16. Διασφαλίζεται η καθημερινή φροντίδα των ασυνόδευτων παιδιών στο κέντρο φιλοξενίας (16.1) ή σε ατομικό κατάλυμα (16.2).	<p>16.1.α) Στο κέντρο φιλοξενίας υπάρχει προσωπικό με κατάλληλα προσόντα καθημερινά και σε 24ωρη βάση.</p> <p>16.1.β) Προσωπικό με κατάλληλα προσόντα είναι ειδικώς παρόν όταν ασυνόδευτα παιδιά βρίσκονται στο κέντρο φιλοξενίας, δηλαδή πριν και μετά τις ώρες του σχολείου, κατά τη διάρκεια του σαββατοκύριακου και των σχολικών διακοπών.</p> <p>16.1.γ) Εάν τα μέλη του προσωπικού που είναι παρόντα τη νύχτα δεν διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα, πρέπει τουλάχιστον να έχουν παρακολουθήσει κατάρτιση σχετικά με την προστασία των παιδιών και τα δικαιώματα του παιδιού και να έχουν λάβει την απαραίτητη ενημέρωση σχετικά με τη συγκεκριμένη κατάσταση των ασυνόδευτων παιδιών στο κέντρο φιλοξενίας.</p> <p>16.1.δ) Η παρουσία ασυνόδευτων παιδιών στο κέντρο φιλοξενίας παρακολουθείται τουλάχιστον μία φορά την ημέρα ώστε να διασφαλίζεται ότι το παιδί δεν έχει διαφύγει.</p> <p>Ή</p> <p>16.2.α) Όταν ασυνόδευτα παιδιά ζουν σε ατομικό κατάλυμα, είναι δυνατή η επικοινωνία με προσωπικό με κατάλληλα προσόντα καθημερινά και σε 24ωρη βάση.</p> <p>16.2.β) Προσωπικό υποδοχής παιδιών επισκέπτεται τα ασυνόδευτα παιδιά που φιλοξενούνται σε ατομικό κατάλυμα τουλάχιστον δύο φορές την εβδομάδα.</p> <p>16.2.γ) Η παρουσία ασυνόδευτων παιδιών σε ατομικό κατάλυμα παρακολουθείται κατά τις επισκέψεις σε αυτό ώστε να διασφαλίζεται ότι τα παιδιά δεν έχουν διαφύγει.</p> <p>16.3 Τα ασυνόδευτα παιδιά υποστηρίζονται στην καθημερινή ζωή και στις δραστηριότητές τους.</p> <p>16.4 Στα ασυνόδευτα παιδιά παρέχεται βοήθεια σε σχέση με τα μαθήματά τους και διδασκαλία.</p>

Επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων ανηλίκων			
Κεφάλαιο	Υποκεφάλαιο	Πρότυπο	Δείκτες
4. Καθημερινή φροντίδα (συνέχεια)		17. Η καθημερινή φροντίδα οργανώνεται σύμφωνα με συγκεκριμένη μέθοδο φροντίδας ασυνόδευτων παιδιών.	<p>17.1 Η μέθοδος φροντίδας ασυνόδευτων παιδιών περιγράφεται σε εγχειρίδιο, το οποίο γνωρίζει και εφαρμόζει το σύνολο του προσωπικού που είναι υπεύθυνο για την καθημερινή φροντίδα στην εγκατάσταση υποδοχής.</p> <p>17.2 Το εγχειρίδιο περιέχει τουλάχιστον περιγραφές των στόχων της καθημερινής φροντίδας και ενός κύκλου συζήτησης στο πλαίσιο του οποίου συζητούνται με τα παιδιά οι στόχοι αυτοί και το αποτέλεσμα για τα ασυνόδευτα παιδιά, καθώς και για την ασφάλεια, τις μελλοντικές προοπτικές, τις δεξιότητες και τις ειδικές ανάγκες τους.</p> <p>17.3 Το προσωπικό συζητά τους στόχους της καθημερινής φροντίδας και το αποτέλεσμα σε τακτική βάση με τον εκπρόσωπο και τα ασυνόδευτα παιδιά.</p>
		18. Τα ασυνόδευτα παιδιά προετοιμάζονται για να γίνουν αυτόνομα και να ζήσουν αργότερα ανεξάρτητα τη ζωή τους.	<p>18.1 Οι δεξιότητες που σχετίζονται με την αυτονομία αξιολογούνται σε τακτική βάση.</p> <p>18.2 Στα ασυνόδευτα παιδιά παρέχονται στήριξη και κατάρτιση σχετικά με τη διαχείριση του οικιακού προϋπολογισμού και την υπεύθυνη κατανάλωση ενέργειας.</p> <p>18.3 Στα ασυνόδευτα παιδιά παρέχονται στήριξη και κατάρτιση όσον αφορά την καθαριότητα και το πλύσιμο των ρούχων.</p> <p>18.4 Στα ασυνόδευτα παιδιά παρέχονται στήριξη και κατάρτιση όσον αφορά δεξιότητες μαγειρικής.</p>
		19. Προστατεύονται και προάγονται η υγεία και η ευημερία των ασυνόδευτων παιδιών και ενισχύεται η ανθεκτικότητά τους.	<p>19.1 Η ψυχολογική ευημερία και η ψυχική υγεία των ασυνόδευτων παιδιών λαμβάνονται υπόψη και προστατεύονται κατά τη διάρκεια της καθημερινής φροντίδας.</p> <p>19.2 Τα ασυνόδευτα παιδιά έχουν πρόσβαση σε δραστηριότητες ευαισθητοποίησης σχετικά με τους κινδύνους της χρήσης ναρκωτικών και κατανάλωσης οινόπνευματων, ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητά τους.</p> <p>19.3 Τα ασυνόδευτα παιδιά έχουν πρόσβαση σε δραστηριότητες ευαισθητοποίησης σχετικά με τη σεξουαλική και την αναπαραγωγική υγεία, σε σχέση με διάφορους γενετήσιους προσανατολισμούς και ταυτότητες φύλου, και ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητα του παιδιού.</p> <p>19.4 Στα ασυνόδευτα παιδιά παρέχεται η ελάχιστη ενημέρωση και κατάρτιση με στόχο την ενίσχυσή τους έναντι κάθε μορφής ψυχικής, σεξουαλικής ή άλλης σωματικής κακοποίησης και παραμέλησης.</p>

Επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων ανηλίκων			
Κεφάλαιο	Υποκεφάλαιο	Πρότυπο	Δείκτες
4. Καθημερινή φροντίδα (συνέχεια)		20. Η ψυχική και κοινωνική ανάπτυξη των ασυνόδευτων παιδιών υποστηρίζεται και παρακολουθείται μέσω τυποποιημένου σχεδίου φροντίδας.	<p>20.1 Το υπόβαθρο, οι ανάγκες, οι δεξιότητες και οι μελλοντικές προοπτικές των ασυνόδευτων παιδιών αξιολογούνται από το προσωπικό υποδοχής των παιδιών ως τυποποιημένα στοιχεία του σχεδίου φροντίδας των παιδιών, με τη συμμετοχή τους.</p> <p>20.2 Η ψυχική και η κοινωνική ανάπτυξη των ασυνόδευτων παιδιών επιβλέπονται και συζητούνται από τους αρμόδιους παρόχους φροντίδας από διάφορους κλάδους (διεπιστημονική προσέγγιση).</p> <p>20.3 Ανταλλάσσονται τακτικά πληροφορίες με τον εκπρόσωπο σχετικά με την ψυχική και κοινωνική ανάπτυξη των ασυνόδευτων παιδιών.</p> <p>20.4 Όταν ασυνόδευτα παιδιά μεταφέρονται σε νέα εγκατάσταση υποδοχής, το σχέδιο φροντίδας διαβιβάζεται το αργότερο έως την ημέρα της μεταφοράς, με σεβασμό της αρχής της εμπιστευτικότητας.</p>
		21. Διασφαλίζεται αποτελεσματική πρόσβαση σε δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, συμπεριλαμβανομένων παιχνιδιών και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων κατάλληλων για την ηλικία των ασυνόδευτων παιδιών.	<p>21.1 Παρέχεται καθημερινή πρόσβαση σε διάφορες δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, τόσο σε εσωτερικούς όσο και σε εξωτερικούς χώρους, ανάλογα με την ηλικία των ασυνόδευτων παιδιών και αφού ζητηθεί η γνώμη τους.</p> <p>21.2 Οργανώνονται δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου υπό την επίβλεψη προσωπικού υποδοχής των παιδιών και/ή άλλων υπεύθυνων ενηλίκων που συμμετέχουν στην παροχή φροντίδας στα παιδιά.</p> <p>21.3.α) Τα ασυνόδευτα παιδιά ηλικίας 0-12 ετών μπορούν να παίζουν καθημερινά υπό επίβλεψη σε ασφαλή χώρο προσαρμοσμένο στην ηλικία τους ΚΑΙ</p> <p>21.3.β) Παρέχεται τακτικά ελάχιστο εύρος αθλητικών δραστηριοτήτων κατάλληλων για την ηλικία των ασυνόδευτων παιδιών.</p> <p>21.4 Η πρόσβαση στο διαδίκτυο και η διάρκειά της είναι ανάλογη με την ηλικία και ρυθμίζεται και εποπτεύεται από το προσωπικό.</p>

Επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων ανηλίκων			
Κεφάλαιο	Υποκεφάλαιο	Πρότυπο	Δείκτες
5. Προσωπικό		22. Διασφαλίζεται η παροχή προσωπικού με επαρκή προσόντα για την καθημερινή φροντίδα των ασυνόδευτων παιδιών.	22.1 Η εγκατάσταση υποδοχής πρέπει να παρέχει προσωπικό με επαρκή προσόντα για τη διεκπεραίωση της καθημερινής φροντίδας των ασυνόδευτων παιδιών.
		23. Διασφαλίζεται ότι το προσωπικό διαθέτει επαρκή προσόντα.	<p>23.1 Το προσωπικό που εργάζεται με ασυνόδευτα παιδιά στο πλαίσιο της υποδοχής διαθέτει σαφή εντολή (περιγραφή καθηκόντων).</p> <p>23.2 Το προσωπικό που εργάζεται με ασυνόδευτα παιδιά στο πλαίσιο της υποδοχής διαθέτει κατάλληλα προσόντα σύμφωνα με το εθνικό νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο που αφορά την ειδική εντολή του (περιγραφή καθηκόντων).</p> <p>23.3 Το προσωπικό που εργάζεται με ασυνόδευτα παιδιά στο πλαίσιο της υποδοχής δεν έχει μητρώο βεβαρημένο με εγκλήματα και αδικήματα που αφορούν παιδιά ή εγκλήματα και αδικήματα που δημιουργούν σοβαρές αμφιβολίες όσον αφορά την ικανότητά του να αναλάβει ρόλο ευθύνης σε σχέση με παιδιά.</p>
		24. Διασφαλίζεται η παροχή της απαραίτητης και κατάλληλης κατάρτισης στο προσωπικό	<p>24.1 Με την επιφύλαξη της ανάγκης να παρέχεται ειδική κατάρτιση στο προσωπικό που εργάζεται με ασυνόδευτα παιδιά στο πλαίσιο της υποδοχής, κάθε μορφής κατάρτιση θα πρέπει να συνάδει με το ευρύτερο πλαίσιο κώδικα δεοντολογίας που καθορίζει τις βασικές έννοιες και αρχές οι οποίες διέπουν την εργασία στο πλαίσιο της υποδοχής.</p> <p>24.2 Το προσωπικό που εργάζεται με ασυνόδευτα παιδιά στο πλαίσιο της υποδοχής ενημερώνεται διεξοδικά και εγκαίρως για τον ρόλο.</p> <p>24.3 Υπάρχει σαφές πρόγραμμα κατάρτισης, το οποίο περιλαμβάνει τις απαιτήσεις κατάρτισης για κάθε λειτουργική ομάδα, για την εκτίμηση, τον καθορισμό, την τεκμηρίωση και την αντιμετώπιση ειδικών αναγκών υποδοχής το συντομότερο δυνατόν και καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου υποδοχής.</p> <p>24.4 Η κατάρτιση παρέχεται τακτικά και ανάλογα με τις ανάγκες του προσωπικού.</p> <p>24.5 Η παρεχόμενη κατάρτιση περιλαμβάνει προβληματισμούς που λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση του φύλου και την ηλικία, πολιτισμική κατάρτιση, διαχείριση συγκρούσεων, αρχική και ειδικευμένη κατάρτιση για τον εντοπισμό προσώπων με ειδικές ανάγκες, ευαισθητοποίηση για τα προβλήματα ψυχικής υγείας, αναγνώριση ενδείξεων ριζοσπαστικοποίησης και εντοπισμό θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, καθώς και πρώτες βοήθειες και πυρασφάλεια.</p>

Επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων ανηλίκων			
Κεφάλαιο	Υποκεφάλαιο	Πρότυπο	Δείκτες
5. Προσωπικό (συνέχεια)		25. Διασφαλίζονται και προάγονται η αποτελεσματική συνεργασία, η ανταλλαγή πληροφοριών και η ευαισθητοποίηση.	<p>25.1 Οι καταγραφείσες ειδικές ανάγκες θα πρέπει να γνωστοποιούνται στους αρμόδιους ενδιαφερομένους προκειμένου να παράσχουν τις αναγκαίες εγγυήσεις και στήριξη.</p> <p>25.2 Πραγματοποιούνται τακτικές συνεδρίες συνεργασίας, ανταλλαγής πληροφοριών και ευαισθητοποίησης και/ή υπάρχουν εναλλακτικές ρυθμίσεις μεταξύ των προσώπων που έρχονται σε επαφή με ασυνόδευτα παιδιά λόγω του επαγγέλματος και/ή της θέσης τους, συμπεριλαμβανομένων κοινωνικών λειτουργών, εκπαιδευτικών και προσωπικού ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, υπαλλήλων καταχώρισης, διερμηνέων, διαχειριστών εγκαταστάσεων, διοικητικού/συντονιστικού προσωπικού, καθώς και εκπροσώπων.</p> <p>25.3 Οι εκπρόσωποι ενημερώνονται από αρμόδιους φορείς και ενημερώνουν άλλους αρμόδιους φορείς που εργάζονται με ασυνόδευτα παιδιά σχετικά με την ψυχική και κοινωνική ανάπτυξη των ασυνόδευτων παιδιών σε τακτική βάση.</p> <p>25.4 Οι κανόνες εμπιστευτικότητας οι οποίοι προβλέπονται στο εθνικό και στο διεθνές δίκαιο τηρούνται σε σχέση με κάθε πληροφορία την οποία αποκτούν τα πρόσωπα που εργάζονται με ασυνόδευτα παιδιά στο πλαίσιο της εργασίας τους.</p>
		26. Παρέχεται στήριξη στο προσωπικό που εργάζεται με ασυνόδευτα παιδιά στο πλαίσιο της υποδοχής.	26.1 Προβλέπονται διάφορα μέτρα που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση δύσκολων καταστάσεων οι οποίες ανακύπτουν κατά τις εργασίες υποδοχής.
		27. Διασφαλίζονται η διαχείριση, η εποπτεία και η λογοδοσία μέσω τακτικής -τουλάχιστον ετήσιας- παρακολούθησης και λαμβάνεται υπόψη η παροχή επαρκούς στήριξης στο προσωπικό.	27.1 Η εγκατάσταση υποδοχής πρέπει να προβλέπει μηχανισμό τακτικής παρακολούθησης των επιδόσεων του προσωπικού ώστε να διασφαλίζεται η καθημερινή φροντίδα των ασυνόδευτων παιδιών.

Επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων ανηλίκων			
Κεφάλαιο	Υποκεφάλαιο	Πρότυπο	Δείκτες
6. Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη		28. Διασφαλίζεται η πρόσβαση σε ιατρικές εξετάσεις και η αξιολόγηση της κατάστασης της υγείας καθώς και η πρόληψη προβλημάτων υγείας σε πρώιμο στάδιο της διαδικασίας υποδοχής.	<p>28.1 Αμέσως μετά την άφιξή τους στο κέντρο υποδοχής, τα ασυνόδευτα παιδιά θα πρέπει να λαμβάνουν ενημέρωση σχετικά με το δικαίωμα σε υπηρεσίες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, τον σκοπό και τη σημασία των ιατρικών εξετάσεων, της αξιολόγησης της κατάστασης της υγείας και των προγραμμάτων εμβολιασμού.</p> <p>28.2 Πρέπει να διενεργούνται ιατρικές εξετάσεις και αξιολόγηση της κατάστασης της υγείας, εφόσον συναινούν σε αυτές τα ασυνόδευτα παιδιά, το συντομότερο δυνατόν μετά την άφιξη στο κέντρο υποδοχής.</p> <p>28.3 Εάν τα προγράμματα εμβολιασμού δεν περιλαμβάνονται στα γενικά υποχρεωτικά προγράμματα για την υγεία, θα πρέπει να παρέχονται στα ασυνόδευτα παιδιά οι αναγκαίοι εμβολιασμοί.</p> <p>28.4 Στα ασυνόδευτα παιδιά παρέχονται κατάλληλες για την ηλικία τους και επαρκείς πληροφορίες και υπηρεσίες όσον αφορά τη σεξουαλική και την αναπαραγωγική υγεία.</p> <p>28.5 Στα ασυνόδευτα παιδιά παρέχονται μέσα αντισύλληψης.</p>
		29. Διασφαλίζεται η πρόσβαση σε αναγκαία ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, ισότιμη με την παρεχόμενη στους ημεδαπούς, συμπεριλαμβανομένης της προληπτικής, ψυχικής, σωματικής και ψυχοκοινωνικής περίθαλψης.	<p>29.1 Τα ασυνόδευτα παιδιά έχουν πρόσβαση σε όλα τα είδη των αναγκαίων υπηρεσιών ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.</p> <p>29.2 Ιατρικό προσωπικό με κατάλληλα προσόντα παρέχει υπηρεσίες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.</p> <p>29.3 Η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη είναι διαθέσιμη εντός των εγκαταστάσεων υποδοχής ή σε εύλογη απόσταση πεζή ή με τη χρήση δημόσιων μέσων μεταφοράς και, εάν είναι αναγκαίο, τα ασυνόδευτα παιδιά συνοδεύονται από μέλη του προσωπικού ή τον εκπρόσωπο.</p> <p>29.4 Η απαραίτητη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, περιλαμβανομένων των συνταγογραφούμενων φαρμάκων, παρέχεται δωρεάν ή ο αιτών αποζημιώνεται για τις δαπάνες του μέσω του βοηθήματος για τα καθημερινά έξοδα.</p> <p>29.5 Στην εγκατάσταση υποδοχής υπάρχουν ρυθμίσεις για την ασφαλή αποθήκευση και διανομή συνταγογραφούμενων φαρμάκων.</p> <p>29.6 Προβλέπονται οι κατάλληλες ρυθμίσεις ώστε να διασφαλίζεται η δυνατότητα αποτελεσματικής επικοινωνίας των ασυνόδευτων παιδιών με το ιατρικό προσωπικό.</p> <p>29.7 Λαμβάνονται μέτρα ώστε να διασφαλίζεται πρόσβαση στις πρώτες βοήθειες σε επείγοντα περιστατικά.</p> <p>29.8 Παρέχεται στα ασυνόδευτα παιδιά πρόσβαση στον ιατρικό τους φάκελο, με την επιφύλαξη της εθνικής νομοθεσίας.</p> <p>29.9 Προβλέπονται ειδικές ρυθμίσεις για ασυνόδευτα παιδιά με ειδικές ιατρικές ανάγκες.</p>

Επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων ανηλίκων			
Κεφάλαιο	Υποκεφάλαιο	Πρότυπο	Δείκτες
6. Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη (συνέχεια)		30. Διασφαλίζεται η πρόσβαση σε ψυχιατρική περίθαλψη, υπηρεσίες αποκατάστασης και εξειδικευμένη θεραπεία για ασυνόδευτα παιδιά που αντιμετωπίζουν ψυχολογικά προβλήματα και/ή υπήρξαν θύματα οποιασδήποτε μορφής κακοποίησης, παραμέλησης, εκμετάλλευσης, βασανιστηρίων ή βάνανσης, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τα οποία έχουν υποφέρει από ένοπλες συγκρούσεις, μέσω της κατάρτισης και εφαρμογής τυποποιημένων επιχειρησιακών διαδικασιών για την ψυχική υγεία και την ψυχοκοινωνική υποστήριξη.	<p>30.1 Στα ασυνόδευτα παιδιά που χρειάζονται ψυχιατρική περίθαλψη, υπηρεσίες αποκατάστασης και/ή εξειδικευμένη θεραπεία, οι υπηρεσίες αυτές παρέχονται μέσω της παρουσίας κλινικού ψυχολόγου στην εγκατάσταση υποδοχής ή μέσω της πρόσβασης σε κλινικό ψυχολόγο εκτός του κέντρου υποδοχής.</p> <p>30.2 Ιατρικό προσωπικό με κατάλληλα προσόντα παρέχει ψυχιατρική περίθαλψη, υπηρεσίες αποκατάστασης και/ή εξειδικευμένη θεραπεία.</p>
7. Εκπαίδευση - Προπαρασκευαστικά μαθήματα και επαγγελματική κατάρτιση	7.1 Πρόσβαση στο εκπαιδευτικό σύστημα και άλλες εκπαιδευτικές ρυθμίσεις	31. Διασφαλίζεται ουσιαστική πρόσβαση στο εκπαιδευτικό σύστημα υπό προϋποθέσεις ανάλογες με αυτές που ισχύουν για τους ημεδαπούς το αργότερο τρεις μήνες μετά την κατάθεση της αίτησης διεθνούς προστασίας.	<p>31.1 Όλα τα ασυνόδευτα παιδιά θα πρέπει να έχουν πρόσβαση στο εκπαιδευτικό σύστημα υπό προϋποθέσεις ανάλογες με αυτές που ισχύουν για τους ημεδαπούς.</p> <p>31.2 Όλα τα ασυνόδευτα παιδιά που ενηλικιώνονται θα πρέπει να είναι σε θέση να συνεχίσουν τις σπουδές τους στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.</p> <p>31.3 Η εκπαίδευση είναι διαθέσιμη εκτός της εγκατάστασης υποδοχής σε εύλογη απόσταση ή εντός της εγκατάστασης και, εάν είναι αναγκαίο, τα ασυνόδευτα παιδιά συνοδεύονται από μέλη του προσωπικού ή τον εκπρόσωπο.</p> <p>31.4 Στα ασυνόδευτα παιδιά που παρακολουθούν τη σχολική ή άλλου τύπου εκπαίδευση παρέχεται η δυνατότητα συμμετοχής στις υποχρεωτικές εθνικές σχολικές εκδρομές.</p>

Επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων ανηλίκων			
Κεφάλαιο	Υποκεφάλαιο	Πρότυπο	Δείκτες
7. Εκπαίδευση - Προπαρασκευαστικά μαθήματα και επαγγελματική κατάρτιση (συνέχεια)	7.1 Πρόσβαση στο εκπαιδευτικό σύστημα και άλλες εκπαιδευτικές ρυθμίσεις (συνέχεια)	32. Διασφαλίζεται πρόσβαση σε άλλες εκπαιδευτικές ρυθμίσεις όταν η πρόσβαση στο εκπαιδευτικό σύστημα δεν είναι εφικτή προσωρινά λόγω των συγκεκριμένων συνθηκών στα κράτη της ΕΕ+ ή της συγκεκριμένης κατάστασης των ασυνόδευτων παιδιών.	<p>32.1 Προβλέπονται ειδικές ρυθμίσεις βάσει των οποίων οι υπηρεσίες εκπαίδευσης παρέχονται εντός των εγκαταστάσεων φιλοξενίας ή σε άλλους κατάλληλους χώρους.</p> <p>32.2 Προβλέπονται ειδικές ρυθμίσεις για ασυνόδευτα παιδιά με ειδικές ανάγκες.</p>
	7.2 Προπαρασκευαστικά μαθήματα	33. Διασφαλίζεται η πρόσβαση και η συμμετοχή στο εκπαιδευτικό σύστημα.	<p>33.1 Όλα τα ασυνόδευτα παιδιά θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε εσωτερικά ή εξωτερικά προπαρασκευαστικά μαθήματα, συμπεριλαμβανομένων μαθημάτων γλώσσας, όταν απαιτείται, προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση και η συμμετοχή τους στο εκπαιδευτικό σύστημα.</p> <p>33.2 Υπάρχουν εσωτερικές ή εξωτερικές ρυθμίσεις, συμπεριλαμβανομένων υποδομών, προγράμματος σπουδών και καταρτισμένου προσωπικού, ώστε να διασφαλίζονται αποτελεσματικά προπαρασκευαστικά μαθήματα σύμφωνα με τις ανάγκες των παιδιών.</p>
	7.3 Πρόσβαση σε επαγγελματική κατάρτιση	34. Διασφαλίζεται η πρόσβαση σε επαγγελματική κατάρτιση όταν θεωρείται ότι η επίσημη εκπαίδευση δεν είναι προς το συμφέρον του παιδιού.	<p>34.1 Τα ασυνόδευτα παιδιά θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε επαγγελματική κατάρτιση ανεξάρτητα από την αναγνώριση της προηγούμενης εκπαίδευσής τους.</p> <p>34.2 Προβλέπονται ειδικές ρυθμίσεις για ασυνόδευτα παιδιά με ειδικές ανάγκες.</p>
8. Σίτιση, ρουχισμός και άλλα μη διατροφικά προϊόντα, και βοηθήματα	8.1 Σίτιση	35. Διασφαλίζεται η πρόσβαση των ασυνόδευτων παιδιών σε επαρκή και κατάλληλη σίτιση.	<p>35.1 Τηρούνται τα πρότυπα ασφάλειας των τροφίμων.</p> <p>35.2 Προσφέρονται τουλάχιστον πέντε γεύματα ημερησίως, εκ των οποίων τουλάχιστον ένα είναι μαγειρεμένο και σερβίρεται ζεστό.</p> <p>35.3 Το καθημερινό πρόγραμμα των ασυνόδευτων παιδιών θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όταν προσφέρονται τα γεύματα.</p> <p>35.4 Τα γεύματα διασφαλίζουν ισορροπημένη διατροφή με ποικιλία.</p> <p>35.5 Τα ασυνόδευτα παιδιά ενημερώνονται για τη σύνθεση του γεύματος.</p> <p>35.6 Προβλέπονται ειδικές ρυθμίσεις για ασυνόδευτα παιδιά με ειδικές διατροφικές ανάγκες.</p> <p>35.7 Λαμβάνονται υπόψη οι διατροφικές προτιμήσεις και οι διατροφικοί περιορισμοί συγκεκριμένων ομάδων.</p>
		36. Διασφαλίζεται η πρόσβαση των ασυνόδευτων παιδιών σε πόσιμο νερό καθημερινά και σε 24ωρη βάση.	<p>36.1 Παρέχονται τουλάχιστον 2,5 λίτρα νερού την ημέρα ανά παιδί ενώ παράλληλα λαμβάνονται υπόψη οι προσωπικές του ανάγκες βάσει φυσιολογίας και οι κλιματικές συνθήκες.</p> <p>36.2.α) Ο χώρος στέγασης διαθέτει κατάλληλες υποδομές για πόσιμο νερό. Ή</p> <p>36.2.β) Γίνεται διανομή πόσιμου νερού εάν δεν υπάρχουν κατάλληλες υποδομές.</p>

Επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων ανηλίκων			
Κεφάλαιο	Υποκεφάλαιο	Πρότυπο	Δείκτες
8. Σίτιση, ρουχισμός και άλλα μη διατροφικά προϊόντα, και βοηθήματα (συνέχεια)	8.2 Ρουχισμός και άλλα μη διατροφικά προϊόντα	37. Διασφαλίζεται ότι τα ασυνόδευτα παιδιά διαθέτουν επαρκή ρουχισμό.	<p>37.1 Ο ρουχισμός παρέχεται στα ασυνόδευτα παιδιά το συντομότερο δυνατόν.</p> <p>37.2 Τα ασυνόδευτα παιδιά διαθέτουν αρκετά εσώρουχα για μία εβδομάδα χωρίς να χρειάζεται να πλύνουν.</p> <p>37.3 Τα ασυνόδευτα παιδιά διαθέτουν τουλάχιστον έναν ελάχιστο αριθμό ειδών ένδυσης.</p> <p>37.4 Τα ασυνόδευτα παιδιά διαθέτουν τουλάχιστον δύο διαφορετικά ζευγάρια υποδημάτων.</p> <p>37.5 Εάν κάποιο ένδυμα δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί πλέον λόγω φυσιολογικής φθοράς, υπάρχει τυποποιημένη διαδικασία για την αντικατάστασή του με άλλο.</p> <p>37.6 Ασυνόδευτα παιδιά με βρέφη ή μικρά παιδιά διαθέτουν επαρκή ρουχισμό για τα παιδιά τους για μία εβδομάδα χωρίς να χρειάζεται να πλύνουν ρούχα.</p>
		38. Διασφαλίζεται ότι τα ασυνόδευτα παιδιά διαθέτουν κατάλληλο ρουχισμό.	<p>38.1 Ο ρουχισμός είναι εύλογα κατάλληλος για τα ασυνόδευτα παιδιά από άποψη μεγέθους.</p> <p>38.2 Τα ενδύματα είναι σε εύλογα καλή κατάσταση και συνάδουν με τα υφιστάμενα πρότυπα της κοινωνίας υποδοχής και με το υπόβαθρο των παιδιών.</p> <p>38.3 Διατίθεται κατάλληλος ρουχισμός ανάλογα με την εποχή.</p> <p>38.4 Παρέχεται επαρκής ρουχισμός ο οποίος απαιτείται για τη συμμετοχή σε σχολικά ταξίδια και εξωσχολικές δραστηριότητες.</p>
		39. Διασφαλίζεται η πρόσβαση των ασυνόδευτων παιδιών σε επαρκή και κατάλληλα προϊόντα προσωπικής υγιεινής.	<p>39.1 Υπάρχει κατάλογος που καθορίζει τι είδους προϊόντα προσωπικής υγιεινής δικαιούνται να λάβουν τα παιδιά ανάλογα με την ηλικία και το φύλο τους, και σε τι ποσότητα.</p> <p>39.2 Τα παιδιά έχουν στη διάθεσή τους τα αναγκαία προϊόντα προσωπικής υγιεινής, είτε μέσω τακτικής διανομής σε είδος κατά κεφαλήν ή με χρήση του βοηθήματος για τα καθημερινά έξοδα.</p>
		40. Διασφαλίζεται η πρόσβαση των ασυνόδευτων παιδιών σε άλλα βασικά μη διατροφικά προϊόντα	<p>40.1 Παρέχονται αρκετά κλινοσκεπάσματα και πετσέτες.</p> <p>40.2 Εάν τα ασυνόδευτα παιδιά είναι υπεύθυνα για το πλύσιμο των ρούχων τους, παρέχεται απορρυπαντικό σε σκόνη.</p> <p>40.3 Προβλέπονται ειδικές ρυθμίσεις για ασυνόδευτα παιδιά με ειδικές ανάγκες υποδοχής.</p>
41. Διασφαλίζεται ότι στα ασυνόδευτα παιδιά που είναι εγγεγραμμένα στο σχολείο ή σε άλλα εκπαιδευτικά συστήματα παρέχεται κατάλληλος ρουχισμός και σχολικά είδη, ώστε να είναι σε θέση να συμμετέχουν πλήρως σε όλες τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες.	<p>41.1 Στα ασυνόδευτα παιδιά που παρακολουθούν τη σχολική ή άλλο τύπου εκπαίδευση παρέχεται κατάλληλος ρουχισμός για τις σχολικές δραστηριότητες.</p> <p>41.2 Τα ασυνόδευτα παιδιά που παρακολουθούν τη σχολική ή άλλο τύπου εκπαίδευση λαμβάνουν δωρεάν σχολική σάκα (σακίδιο πλάτης ή άλλο) και όλα τα είδη που είναι απαραίτητα στο σχολείο.</p> <p>41.3 Παρέχεται επαρκής ρουχισμός ο οποίος απαιτείται για τη συμμετοχή σε σχολικές εκδρομές και εξωσχολικές δραστηριότητες.</p>		

Επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων ανηλίκων			
Κεφάλαιο	Υποκεφάλαιο	Πρότυπο	Δείκτες
8. Σίτιση, ρουχισμός και άλλα μη διατροφικά προϊόντα, και βοηθήματα (συνέχεια)	8.3 Βοήθημα για τα καθημερινά έξοδα	42. Διασφαλίζεται η παροχή επαρκούς βοηθήματος για τα καθημερινά έξοδα.	<p>42.1 Ορίζεται σαφώς το πεδίο εφαρμογής του βοηθήματος για τα καθημερινά έξοδα.</p> <p>42.2 Η μέθοδος υπολογισμού του βοηθήματος για τα καθημερινά έξοδα καθορίζεται σαφώς.</p> <p>42.3 Το χορηγούμενο βοήθημα για τα καθημερινά έξοδα δαπανάται κατά βούληση («χαρτζιλίκι»).</p> <p>42.4 Το ύψος του βοηθήματος για τα καθημερινά έξοδα αντικατοπτρίζει επίσης τουλάχιστον τις ακόλουθες δαπάνες, εκτός εάν καλύπτονται σε είδος: επικοινωνία και ενημέρωση, σχολικά είδη, προϊόντα προσωπικής υγιεινής και φροντίδας σώματος, δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου και κόστος μετακίνησης όταν σχετίζεται με επισκέψεις για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και χορήγηση φαρμάκων, για τη διαδικασία ασύλου και για νομική αρωγή, καθώς και για την παρακολούθηση σχολικής ή άλλου τύπου εκπαίδευσης.</p> <p>42.5 Το βοήθημα για τα καθημερινά έξοδα χορηγείται τακτικά και τουλάχιστον μία φορά ανά μήνα.</p>
9. Στέγαση	9.1 Τοποθεσία	43. Διασφαλίζεται αποτελεσματική γεωγραφική πρόσβαση σε συναφείς υπηρεσίες, όπως δημόσιες υπηρεσίες, σχολεία, υπηρεσίες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, κοινωνικής και νομικής αρωγής, κατάστημα ειδών καθημερινής χρήσης, καθαριστήριο και δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου.	<p>43.1 Προβλέπονται ειδικές ρυθμίσεις για ασυνόδευτα παιδιά με ειδικές ανάγκες.</p> <p>43.1.α) Οι συναφείς υπηρεσίες παρέχονται εντός των εγκαταστάσεων στέγασης· Η</p> <p>43.1.β) Η εγκατάσταση βρίσκεται σε εύλογη απόσταση με τα πόδια από τις συναφείς υπηρεσίες και είναι ασφαλής η κυκλοφορία πεζών στις διαθέσιμες υποδομές· Η</p> <p>43.1.γ) Η πρόσβαση στις συναφείς υπηρεσίες γίνεται με δημόσια μέσα μεταφοράς και η διάρκεια της μετακίνησης είναι εύλογη· Η</p> <p>43.1.δ) Οι σχετικές υπηρεσίες είναι προσβάσιμες μέσω οργανωμένης μεταφοράς η οποία παρέχεται από τα κράτη της ΕΕ+.</p>
	9.2 Υποδομή	44. Διασφαλίζεται επαρκής χώρος στο υπνοδωμάτιο στους χώρους ομαδικής φιλοξενίας.	<p>44.1 Παρέχεται για κάθε ασυνόδευτο παιδί εμβαδόν τουλάχιστον 4 τ.μ.</p> <p>44.2 Διασφαλίζεται ελάχιστος χώρος περίπου 4 τ.μ. ανά άτομο, με ελάχιστο ύψος δωματίου 2,10 μ.</p> <p>44.3 Στο υπνοδωμάτιο υπάρχει αρκετός χώρος για να τοποθετηθεί ένα κρεβάτι και ένα ερμάριο.</p>
		45. Διασφαλίζεται σεβασμός της ιδιωτικής ζωής και της ασφάλειας των παιδιών στους χώρους ομαδικής φιλοξενίας.	<p>45.1 Σε 1 υπνοδωμάτιο στεγάζονται το πολύ 4 παιδιά.</p> <p>45.2 Υπάρχουν χωριστά υπνοδωμάτια για άγαμα αγόρια και κορίτσια, στα οποία δεν έχουν πρόσβαση παιδιά του αντίθετου φύλου.</p> <p>45.3 Ο περιορισμός της πρόσβασης θα πρέπει να διασφαλίζεται μέσω εγκαταστάσεων χωριστών από εκείνες των ενηλίκων.</p> <p>45.4 Προβλέπεται και τίθεται στη διάθεση των ασυνόδευτων παιδιών ένας ιδιωτικός χώρος (εντός ή εκτός των εγκαταστάσεων) για συναντήσεις με εκπροσώπους, νομικούς συμβούλους, κοινωνικούς λειτουργούς ή άλλους συναφείς φορείς, όποτε χρειάζεται.</p>

Επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων ανηλίκων			
Κεφάλαιο	Υποκεφάλαιο	Πρότυπο	Δείκτες
9. Στέγαση (συνέχεια)	9.2 Υποδομή (συνέχεια)	46. Διασφαλίζεται επαρκής επίπλωση του χώρου στέγασης.	<p>46.1 Η επίπλωση κάθε υπνοδωματίου περιλαμβάνει τουλάχιστον:</p> <p>46.1.1 ένα ατομικό κρεβάτι· ΚΑΙ</p> <p>46.1.2 τραπέζι μελέτης και μία καρέκλα ανά άτομο στο υπνοδωμάτιο ή στους κοινόχρηστους χώρους· ΚΑΙ</p> <p>46.1.3 ένα ερμάριο με κλειδαριά ανά παιδί, αρκετά μεγάλο για τη φύλαξη προσωπικών ειδών (όπως ενδύματα, χρήματα ή έγγραφα).</p> <p>46.2 Στα κοινά υπνοδωμάτια, το ερμάριο έχει κλειδαριά.</p> <p>46.3 Οι κοινόχρηστοι χώροι/το καθιστικό θα πρέπει να είναι επιπλωμένοι με τρόπο ζεστό και φιλικό προς το παιδί και να περιλαμβάνουν επαρκή αριθμό τραπεζιών, καρεκλών, καναπέδων και πολυθρόνων. Θα πρέπει να υπάρχει κοινό καθιστικό.</p> <p>46.4 Σε χώρους στους οποίους τα ασυνόδευτα παιδιά μαγειρεύουν τα ίδια για την κάλυψη των αναγκών τους, παρέχονται και είναι προσβάσιμα στην κουζίνα όλα τα ακόλουθα:</p> <p>46.4.1 επαρκής χώρος στο ψυγείο κατ' άτομο· ΚΑΙ</p> <p>46.4.2 επαρκής χώρος στα ράφια κατ' άτομο· ΚΑΙ</p> <p>46.4.3 ελάχιστη πρόσβαση σε μαγειρική εστία κατ' άτομο· ΚΑΙ</p> <p>46.4.4 ελάχιστος αριθμός πιάτων, ποτηριών, μαγειρικών σκευών και μαχαιροπίρουνων κατ' άτομο.</p> <p>46.5 Σε εγκαταστάσεις στις οποίες παρέχονται υπηρεσίες εστίασης, τα ασυνόδευτα παιδιά πρέπει να έχουν πρόσβαση σε κατάρτιση προετοιμασίας του φαγητού υπό επίβλεψη, και τα ακόλουθα είδη παρέχονται και είναι διαθέσιμα στο μαγειρείο:</p> <p>46.5.1 παρέχεται και είναι διαθέσιμος επαρκής χώρος σε ψυγεία, φούρνους/κουζίνες και ράφια· ΚΑΙ</p> <p>46.5.2 παρέχεται και είναι διαθέσιμος επαρκής αριθμός πιάτων, ποτηριών, μαγειρικών σκευών και μαχαιροπίρουνων.</p>

Επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων ανηλίκων			
Κεφάλαιο	Υποκεφάλαιο	Πρότυπο	Δείκτες
9. Στέγαση (συνέχεια)	9.2 Υποδομή (συνέχεια)	47. Στον χώρο στέγασης διασφαλίζονται επαρκείς και κατάλληλες υποδομές υγιεινής σε καλή κατάσταση λειτουργίας.	<p>47.1 Όλα τα παιδιά θα πρέπει να έχουν ασφαλή και ουσιαστική πρόσβαση σε ντουζιέρα/μπανιέρα, νιπτήρα με ζεστό και κρύο νερό και τουαλέτα σε καλή κατάσταση λειτουργίας με κλειδαριά, την οποία μπορεί να ανοίξει εξωτερικά το προσωπικό.</p> <p>47.2 Τουλάχιστον μία τουαλέτα σε καλή κατάσταση λειτουργίας που μπορεί να κλειδώνεται διατίθεται ανά οκτώ παιδιά καθημερινά και σε 24ωρη βάση.</p> <p>47.3 Υπάρχει ανά οκτώ παιδιά τουλάχιστον μία ντουζιέρα ή μπανιέρα σε καλή κατάσταση λειτουργίας με ζεστό και κρύο νερό.</p> <p>47.4 Παρέχεται πρόσβαση σε τουλάχιστον έναν νιπτήρα σε καλή κατάσταση λειτουργίας, με ζεστό και κρύο νερό, ανά δέκα παιδιά καθημερινά και σε 24ωρη βάση.</p> <p>47.5 Εάν στο λουτρό υπάρχουν περισσότερες από μία ντουζιέρες, διασφαλίζεται η ύπαρξη οπτικού διαχωριστικού.</p> <p>47.6 Υπάρχουν χωριστές ανδρικές και γυναικείες τουαλέτες, ντουζιέρες και νιπτήρες (με ευκρινή και κατανοητή σήμανση), με εξαίρεση τους μικρούς χώρους στέγασης.</p> <p>47.7 Λαμβάνονται μέτρα ώστε να διασφαλίζεται ότι τα παιδιά μπορούν να έχουν πρόσβαση στις εγκαταστάσεις με ασφάλεια και ότι η ιδιωτική ζωή των παιδιών γίνεται σεβαστή ανά πάσα στιγμή.</p> <p>47.8 Λαμβάνονται μέτρα για να διασφαλίζεται ότι τα ρούχα και οι πετσέτες δεν θα βρέχονται την ώρα που τα ασυνόδευτα παιδιά κάνουν ντους.</p> <p>47.9 Προβλέπονται ειδικές ρυθμίσεις για ασυνόδευτα παιδιά με ειδικές ανάγκες.</p>
		48. Διασφαλίζεται η συμμόρφωση του χώρου στέγασης προς τους συναφείς εθνικούς και τοπικούς κανονισμούς.	<p>48.1 Ο χώρος στέγασης έχει κατασκευαστεί σύμφωνα με τους ισχύοντες τοπικούς και εθνικούς κανονισμούς.</p> <p>48.2 Η συντήρηση και λειτουργία του χώρου στέγασης είναι σύμφωνη προς τους συναφείς τοπικούς και εθνικούς κανονισμούς και έχουν ληφθεί υπόψη όλοι οι πιθανοί κίνδυνοι.</p> <p>48.3 Στα υπνοδωμάτια και τους κοινόχρηστους χώρους/καθιστικά εισέρχεται αρκετό φυσικό φως και καθαρός αέρας, ενώ υπάρχουν κουρτίνες και/ή στόρια για σκίαση όποτε χρειάζεται.</p> <p>48.4 Υπάρχει επαρκές σύστημα ρύθμισης της θερμοκρασίας σε όλους τους χώρους.</p> <p>48.5 Τα υπνοδωμάτια και οι κοινόχρηστοι χώροι δεν εκτίθενται σε έντονους περιβαλλοντικούς θορύβους.</p>

Επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων ανηλίκων			
Κεφάλαιο	Υποκεφάλαιο	Πρότυπο	Δείκτες
9. Στέγαση (συνέχεια)	9.2 Υποδομή (συνέχεια)	49. Διασφαλίζεται ότι η εσωτερική και η εξωτερική υποδομή των χώρων στέγασης ασυνόδευτων παιδιών με μειωμένη κινητικότητα προσαρμόζεται στις ανάγκες τους.	<p>49.1 Ο χώρος στέγασης βρίσκεται:</p> <p>49.1 α) στο ισόγειο·Η</p> <p>49.1 β) υπάρχει ανελκυστήρας προσαρμοσμένος στις ανάγκες χρηστών με μειωμένη κινητικότητα·Η</p> <p>49.1 γ) τα σκαλιά δεν υπερβαίνουν έναν μέγιστο αριθμό, ανάλογα με τον βαθμό μειωμένης κινητικότητας.</p> <p>49.2 Οι εξωτερικές δίοδοι πρόσβασης για πεζούς ή οχήματα έχουν λεία, επίπεδη επιφάνεια.</p> <p>49.3 Η είσοδος είναι σχεδιασμένη έτσι ώστε να επιτρέπει την πρόσβαση ασυνόδευτων παιδιών με μειωμένη κινητικότητα.</p> <p>49.4 Οι πόρτες και οι διάδρομοι εντός του χώρου στέγασης έχουν αρκετό πλάτος για χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων.</p> <p>49.5 Υπάρχουν λαβές στήριξης σε δωμάτια και χώρους που χρησιμοποιούνται από ασυνόδευτα παιδιά με μειωμένη κινητικότητα.</p> <p>49.6 Υπάρχουν προσαρμοσμένες υποδομές σε χώρους υγιεινής, όπως π.χ. ντουζιέρες χωρίς σκαλοπάτι, λαβές στήριξης, νιπτήρες και τουαλέτες σε κατάλληλο ύψος για χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων, καθώς και επαρκής χώρος για αναπηρικά αμαξίδια στο λουτρό και στην τουαλέτα.</p>
	9.3 Ασφάλεια	50. Λαμβάνεται μέριμνα για επαρκή μέτρα ασφαλείας.	<p>50.1 Διενεργείται ανά τακτά διαστήματα αξιολόγηση κινδύνων για τον χώρο στέγασης και τις σχετικές εγκαταστάσεις και λαμβάνονται υπόψη εξωτερικοί και εσωτερικοί παράγοντες.</p> <p>50.2 Θεσπίζονται προσήκοντα μέτρα ασφαλείας βάσει των πορισμάτων της αξιολόγησης κινδύνων.</p> <p>50.3 Η πρόσβαση στις εγκαταστάσεις παρακολουθείται.</p> <p>50.4 Λαμβάνεται μέριμνα για την πυρασφάλεια των εγκαταστάσεων σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.</p> <p>50.5 Υπάρχει δυνατότητα καταγγελίας συμβάντων (π.χ. κλοπή, βία, απειλές, εχθρική αντιμετώπιση από την τοπική κοινότητα) στο αρμόδιο προσωπικό με ασφαλή τρόπο.</p> <p>50.6 Οι αριθμοί τηλεφωνικής κλήσης σε περίπτωση ανάγκης αναρτώνται σε ευκρινές σημείο και διατίθεται τηλεφωνική συσκευή.</p> <p>50.7 Τα μέτρα ασφαλείας εστιάζουν επίσης στον εντοπισμό και την πρόληψη της σεξουαλικής και της έμφυλης βίας.</p> <p>50.8 Προβλέπονται ειδικές ρυθμίσεις για ασυνόδευτα παιδιά με ειδικές ανάγκες.</p> <p>50.9 Παροχή προστατευμένου χώρου απαλλαγμένου από πηγές κινδύνου στον οποίο μπορούν να παίζουν τα ασυνόδευτα παιδιά.</p>

Επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων ανηλίκων			
Κεφάλαιο	Υποκεφάλαιο	Πρότυπο	Δείκτες
9. Στέγαση (συνέχεια)	9.4 Κοινόχρηστοι χώροι	51. Διασφαλίζεται ότι τα ασυνόδευτα παιδιά διαθέτουν επαρκή χώρο σίτισης.	51.1 Όλα τα παιδιά έχουν τη δυνατότητα να σιτίζονται σε καθορισμένο για τον σκοπό αυτό χώρο.
		52. Διασφαλίζεται ότι τα ασυνόδευτα παιδιά διαθέτουν επαρκή χώρο για δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου και ομαδικές δραστηριότητες.	<p>52.1 Εντός του χώρου στέγασης ή σε παρακείμενο δημόσιο χώρο υπάρχει χώρος κατάλληλος για δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου.</p> <p>52.2 Όταν ένα κράτος της ΕΕ+ διοργανώνει ομαδικές δραστηριότητες, διατίθεται επαρκής και κατάλληλος χώρος, π.χ. υπό μορφή χωριστής αίθουσας.</p> <p>52.3 Υπάρχει ασφαλές δωμάτιο/χώρος για να παίζουν τα ασυνόδευτα παιδιά και να συμμετέχουν σε υπαίθριες δραστηριότητες στο ίδιο το κατάλυμα.</p> <p>52.4 α) Οι ελάχιστες δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου βρίσκονται σε εύλογη απόσταση με τα πόδια και η απόσταση μπορεί να περπατηθεί με ασφάλεια· ΚΑΙ</p> <p>52.4 β) Στις συλλογικές εγκαταστάσεις, οι ελάχιστες δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου που είναι κατάλληλες για την ηλικία των παιδιών είναι διαθέσιμες εντός του καταλύματος· ΚΑΙ</p> <p>52.4 γ) Πρόσθετες δραστηριότητες μπορεί να είναι προσβάσιμες μέσω δημόσιων μέσων μεταφοράς ή οργανωμένων μεταφορών που παρέχει το κράτος της ΕΕ+.</p> <p>52.5 α) Ασυνόδευτα παιδιά ηλικίας 0-12 ετών έχουν καθημερινή πρόσβαση σε παιδικές χαρές και χώρους παιχνιδιού κατάλληλους για την ηλικία τους· ΚΑΙ</p> <p>52.5 β) Ασυνόδευτα παιδιά ηλικίας 13-17 ετών έχουν εβδομαδιαία πρόσβαση σε εσωτερικές και εξωτερικές αθλητικές εγκαταστάσεις.</p>

Επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων ανηλίκων			
Κεφάλαιο	Υποκεφάλαιο	Πρότυπο	Δείκτες
9. Στέγαση (συνέχεια)	9.5 Συνθήκες υγιεινής	53. Διασφαλίζεται η διατήρηση των ιδιωτικών και κοινόχρηστων χώρων καθαρών.	<p>53.1 Στον χώρο στέγασης τηρείται πρόγραμμα καθαριότητας.</p> <p>53.2 Η καθαριότητα των ιδιωτικών και των κοινόχρηστων χώρων ελέγχεται σε τακτά διαστήματα.</p> <p>53.3 Ελέγχεται η καθαριότητα κατά τη μετεγκατάσταση ατόμων σε άλλο δωμάτιο ή σε άλλον χώρο στέγασης.</p> <p>53.4 Εάν τα ασυνόδευτα παιδιά λαμβάνουν μέρος σε καθήκοντα καθαριότητας (σε εκπαιδευτική βάση), είναι σημαντικό τα μέλη του προσωπικού να λαμβάνουν υπόψη την ηλικία και τα επίπεδα ανάπτυξης των παιδιών και να παρέχουν το αναγκαίο επίπεδο στήριξης. Είναι επίσης αναγκαίο να έχουν πρόσβαση σε προϊόντα και είδη καθαρισμού, καθώς και σε προστατευτικό εξοπλισμό όπως γάντια και μάσκες.</p>
		54. Διασφαλίζεται η καλή συντήρηση των μαγειρείων και των χώρων υγιεινής.	<p>54.1 Η καθαριότητα των χώρων συνάδει με τους τοπικούς και εθνικούς κανονισμούς και πρότυπα.</p> <p>54.2 Οι χώροι καθαρίζονται τουλάχιστον καθημερινά (στα κέντρα φιλοξενίας) ή πάνω από μία φορά εφόσον χρειάζεται.</p> <p>54.3 Σε τακτά διαστήματα γίνεται σχολαστική καθαριότητα.</p>
		55. Διασφαλίζεται ότι τα ασυνόδευτα παιδιά έχουν τη δυνατότητα είτε να πλύνουν τα ρούχα τους είτε να τα δίνουν για πλύσιμο τακτικά.	<p>55.1 Όταν παρέχονται κλινοσκεπάσματα σε είδος τα οποία πλένονται με μέριμνα του χώρου στέγασης, θα πρέπει να πλένονται τουλάχιστον ανά δεκαπενθήμερο.</p> <p>55.1 α) Τα ασυνόδευτα παιδιά θα πρέπει να είναι σε θέση να πλένουν τα ρούχα τους (συμπεριλαμβανομένων πετσετών) τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα, είτε ανεξάρτητα είτε με την αναγκαία επίβλεψη.</p> <p>55.1 β) Εάν διατίθεται υπηρεσία πλυντηρίου, θα πρέπει να είναι επαρκώς προσβάσιμη τουλάχιστον πέντε ημέρες την εβδομάδα (συμπεριλαμβανομένου του σαββατοκύριακου).</p>

Επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων ανηλίκων			
Κεφάλαιο	Υποκεφάλαιο	Πρότυπο	Δείκτες
9. Στέγαση (συνέχεια)	9.6 Συντήρηση	56. Διασφαλίζεται η ασφαλής και ομαλή λειτουργία των χώρων στέγασης μέσω τακτικής συντήρησης.	<p>56.1 Ελέγχεται τακτικά η ομαλή λειτουργία του χώρου, της επίπλωσης και του εξοπλισμού.</p> <p>56.2 Τα ασυνόδευτα παιδιά έχουν τη δυνατότητα να αναφέρουν την ανάγκη για εργασίες συντήρησης και επισκευών.</p> <p>56.3 Οι εργασίες επισκευής και αντικατάστασης εντός του χώρου στέγασης διεξάγονται άμεσα και με την απαιτούμενη ποιότητα.</p>
	9.7 Εξοπλισμός και υπηρεσίες επικοινωνίας	57. Διασφαλίζεται επαρκής πρόσβαση των ασυνόδευτων παιδιών σε τηλέφωνο για να διατηρούν επαφή με την οικογένειά τους και να πραγματοποιούν κλήσεις σχετικά με διαδικαστικά, νομικά, ιατρικά και εκπαιδευτικά θέματα.	<p>57.1 Παρέχεται πρόσβαση σε τηλέφωνο τουλάχιστον για κλήσεις που αφορούν επικοινωνία με την οικογένεια, με τον εκπρόσωπο, καθώς και για διαδικαστικά, νομικά, ιατρικά ή εκπαιδευτικά θέματα.</p> <p>57.2 Τα ασυνόδευτα παιδιά έχουν καθημερινά πρόσβαση σε τουλάχιστον μία τηλεφωνική συσκευή ανά εγκατάσταση.</p> <p>57.3 Τα ασυνόδευτα παιδιά μπορούν να δέχονται τηλεφωνικές κλήσεις κατ' ιδίαν, δηλ. χωρίς να μπορούν να ακούσουν άλλα ασυνόδευτα παιδιά τη συνομιλία.</p>
		58. Διασφαλίζεται επαρκής πρόσβαση των ασυνόδευτων παιδιών στο διαδίκτυο.	58.1 Τα ασυνόδευτα παιδιά έχουν καθημερινή και δωρεάν πρόσβαση στο διαδίκτυο στο ίδιο το κατάλυμα για λόγους σχετικούς με τη σχολική φοίτηση και την επικοινωνία με την οικογένειά τους.
		59. Διασφαλίζεται η δυνατότητα των ασυνόδευτων παιδιών να φορτίζουν τις συσκευές επικοινωνίας τους.	59.1 Υπάρχει τουλάχιστον μία διαθέσιμη και προσβάσιμη πρίζα ανά παιδί για τη φόρτιση ηλεκτρονικών συσκευών.

Επικοινωνήστε με την ΕΕ

Αυτοπροσώπως

Σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση υπάρχουν εκατοντάδες κέντρα πληροφόρησης Europe Direct. Μπορείτε να βρείτε τη διεύθυνση του πλησιέστερου σε σας κέντρου στον ιστότοπο Euroρα: https://europa.eu/european-union/contact_el

Τηλεφωνικά ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου

Η Europe Direct είναι υπηρεσία που απαντά στις ερωτήσεις σας για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μπορείτε να επικοινωνήσετε με αυτήν την υπηρεσία:

- καλώντας ατελώς τον αριθμό 00 800 6 7 8 9 10 11 (ορισμένα δίκτυα τηλεφωνίας ενδέχεται να χρεώνουν τις κλήσεις αυτές),
- καλώντας τον αριθμό +32 22999696 ή
- μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από τον ιστότοπο Euroρα: https://europa.eu/european-union/contact_el

Βρείτε πληροφορίες σχετικά με την ΕΕ

Στο διαδίκτυο

Πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο Euroρα: https://europa.eu/european-union/index_el

Στις εκδόσεις της ΕΕ:

Μπορείτε να καταφορτώσετε ή να παραγγείλετε δωρεάν και επί πληρωμή εκδόσεις της ΕΕ στην ακόλουθη διεύθυνση: <https://publications.europa.eu/el/publications>. Μπορείτε να ζητήσετε πολλαπλά αντίγραφα δωρεάν εκδόσεων επικοινωνώντας με την υπηρεσία Europe Direct ή με το τοπικό σας κέντρο πληροφόρησης (βλ. https://europa.eu/european-union/contact_el).

Στη νομοθεσία της ΕΕ και σε σχετικά έγγραφα

Για πρόσβαση σε νομικές πληροφορίες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του συνόλου της ενωσιακής νομοθεσίας από το 1951 σε όλες τις επίσημες γλώσσες, μεταβείτε στον ιστότοπο EUR-Lex στην ακόλουθη διεύθυνση: <http://eur-lex.europa.eu>

Στα δημόσια δεδομένα από την ΕΕ

Η Πύλη Δημόσιων Δεδομένων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (<http://data.europa.eu/euodp/el>) παρέχει πρόσβαση σε σύνολα δεδομένων από την ΕΕ. Τα δεδομένα μπορούν να τηλεκαταφορτωθούν και να επαναχρησιμοποιηθούν δωρεάν, τόσο για εμπορικούς όσο και για μη εμπορικούς σκοπούς.



Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης